

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra pedagogiky

Diplomová práce

LETNÍ TÁBORY Z POHLEDU VEDOUCÍCH

Vedoucí práce: doc. MgA. Stanislav Suda, Ph.D.

Autor práce: Bc. Tereza Slaninová

Studijní obor: Pedagogika volného času

Forma studia: kombinovaná

Ročník: 2.

2023

„Prohlašuji, že jsem autorkou této diplomové práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.“

20. 3. 2023

.....

Bc. Tereza Slaninová

V první řadě bych chtěla poděkovat svému vedoucímu diplomové práce doc. MgA. Stanislavu Sudovi, Ph.D. za odborné vedení, vstřícnost a trpělivost. Mé poděkování také patří Kitě, Áně, Šantal a Martě za poskytnutí rozhovorů, na nichž je postavena výzkumná část této práce. Především však děkuji své rodině a přátelům za jejich neustálou podporu.

Obsah

Úvod.....	7
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Pedagogika volného času.....	10
1.1 Volný čas.....	10
1.1.1 Funkce volného času.....	11
1.1.2 Volný čas dětí a mládeže	11
1.2 Vymezení pojmu pedagogika volného času.....	12
1.2.1 Funkce pedagogiky volného času	12
1.2.2 Výchovné zhodnocování volného času.....	13
1.3 Pedagog volného času	14
1.3.1 Pedagogický pracovník z hlediska zákona	14
1.3.2 Osobnost pedagoga volného času	15
1.3.3 Typologie pedagoga.....	15
1.4 Zážitková pedagogika	16
1.4.1 Zážitek a prožitek.....	17
Shrnutí kapitoly.....	17
2 Letní tábory.....	19
2.1 Charakteristika letního tábora	19
2.2 Legislativa vztahující se k letním táborům	20
2.3 Táboroví pracovníci	20
2.3.1 Provozovatel – pořadající osoba.....	21
2.3.2 Hospodář.....	21
2.3.3 Hlavní vedoucí	21
2.3.4 Zástupce hlavního vedoucího	22
2.3.5 Oddílový vedoucí.....	22

2.3.6	Praktikant	22
2.3.7	Zdravotník.....	22
2.3.8	Kuchaři.....	23
2.3.9	Správce.....	23
2.4	Rozdělení táborů	23
2.4.1	Pobytové tábory	23
2.4.2	Příměstské tábory.....	24
2.4.3	Putovní a hvězdicové tábory.....	24
2.4.4	Další dělení táborů	24
	Shrnutí kapitoly.....	25
3	Motivace	26
3.1	Vymezení pojmu motivace	26
3.1.1	Potřeba jako motiv	27
3.1.2	Zájem jako motiv	27
3.1.3	Prosociální chování.....	28
3.2	Druhy motivace.....	28
3.2.1	Vnitřní vs. vnější motivace	29
3.3	Motivace táborových vedoucích	29
	Shrnutí kapitoly.....	30
	Shrnutí teoretické části.....	31
	VÝZKUMNÁ ČÁST	32
4	Metodologie výzkumu	33
4.1	Výzkumný cíl a otázky.....	33
4.2	Kvalitativní výzkum.....	33
4.3	Narativně orientovaný výzkum	34
4.3.1	Holisticko-obsahová perspektiva	35
4.3.2	Holisticko-formální perspektiva	35

4.3.3	Kategoriálně-obsahová perspektiva	35
4.3.4	Kategoriálně-formální perspektiva	35
4.4	Výzkumný vzorek a sběr dat.....	35
5	Analýza dat	37
5.1	Modus holisticko-obsahový	37
5.1.1	Kíťa - „ <i>Připadám si jako takový velký dítě</i> “	37
5.1.2	Áňa - „ <i>Něco smysluplného s kupou přátel</i> “	39
5.1.3	Šantal - „ <i>Tak to je vončo</i> “	41
5.1.4	Mart'a - „ <i>Lidi jsou tam úplně jiný než v reálu</i> “	44
5.2	Modus kategoriálně-obsahový	46
5.2.1	Od dítěte po vedoucí	46
5.2.2	Co mi tábor přináší	49
5.2.3	Kolektiv na táboře.....	51
5.2.4	Děti na táboře.....	53
5.2.5	Strasti a obavy spojené s pozicí vedoucího	55
5.2.6	Prostředí a čas tábora	57
5.3	Zhodnocení výzkumu.....	59
5.4	Sebereflexe výzkumníka	61
	Závěr	63
	Seznam použitých zdrojů.....	65
	Seznam příloh	68
	Přílohy.....	69
	ABSTRAKT	95
	ABSTRACT.....	96

Úvod

Ten, kdo jako dítě jezdil na tábory, má určitě na toto období mnoho nostalgických vzpomínek. Ty mohou být pozitivní a občas i negativní, většina z nás ale ráda vzpomíná hlavně na to pozitivní. Jenže doba, kdy na tábory můžeme jezdit jako účastníci je většinou omezena a to věkově. Jednou ale přijde čas, kdy se musíme této formy trávení letních prázdnin vzdát, protože jsme na to už „staří“. Ano, v dnešní době sice existují i letní tábory pro dospělé, ale těm není tato práce věnována.

V mé diplomové práci se zaměřím na skupinu lidí, kteří si našli cestu k tomu, jak se letních táborů účastnit, i když překročili stanovenou věkovou hranici. Těmto lidem říkáme táboroví vedoucí. Jsou to lidé, kteří ve svém volnu vymýšlí, plánují, organizují a připravují spoustu různých věcí, aby následně přebrali zodpovědnost za desítky dětí. A to vše dobrovolně, často za minimální, někdy i za žádnou peněžní či jinou odměnu. Blázní? Je to možné, ale to nemění nic na tom, že to oni jsou těmi, kdo zajišťují mnoha dětem týden či dva nabitý zážitky, na které si děti vytváří vlastní nezapomenutelné vzpomínky.

Jak to vím? Patřím totiž mezi tu skupinu lidí, která své léto věnuje letním táborům a dětem, které je navštěvují. Občas se střetnu s někým, kdo na mě nechápavě kouká, při zjištění, že takhle trávím léto. Což je oprávněné, jelikož pracuji ve školství a dva měsíce prázdnin by pro mě měly být spíše odpočinkem od dětí. Proč to všechno tedy podnikám? Proč takto tráví léto (a přípravou někdy dokonce celý rok) i ostatní? Co je k tomu vede? Jaká je jejich motivace jezdit na tábory?

To jsou otázky, které byly podnětem pro vznik této práce. Jelikož v mé sociální bublině se pohybuje mnoho táborových vedoucích, rozhodla jsem se, že se zaměřím na tyto jedince, za účelem získání odpovědi na položené otázky. Formou individuálních kvalitativních rozhovorů shromáždím potřebná data, ve kterých se pokusím odpovědět na svou výzkumnou otázku: „Jaká je vnitřní motivace vedoucích letních táborů k vykonávání jejich táborové činnosti?“

Pro kontext mé diplomové práce nejprve definuji volný čas a pedagogiku volného času, ve které mé téma ukotvím v rámci mnou studovaného oboru. Následně přiblížím letní tábory a jejich ukotvení v zákoně. Mimoto představím pracovníky letních táborů, různé pracovní pozice na letních táborech a nastíním, co se od těchto pracovníků očekává. Dalším stěžejním bodem pro mou práci je vymezení pojmu motivace, na níž je postavena

má hlavní výzkumná otázka. Definuji proto pojem motivace a představím její druhy a motivaci vedoucích tábora.

Druhá část mé diplomové práce bude věnována výzkumnému šetření. Zde přiblížím metodologii výzkumu. Tato část bude obsahovat seznámení s výzkumnými otázkami a cílem, kvalitativním výzkumem a s jednou z jeho forem – narativně orientovaným výzkumem, kterou bude výzkum probíhat, představení výzkumného vzorku a formy sběru dat. V neposlední a zároveň nejdůležitější části práce se uskuteční již samotná analýza výzkumu, která proběhne skrze dvě vybrané perspektivy narativně orientovaného výzkumu.

Závěrem zhodnotím samotný výzkum a pokusím se v něm odpovědět na položené výzkumné otázky, připojím i svou sebereflexi při výzkumu, která by mohla být přínosem pro výzkum a čtenářům nastíní celý můj pohled na výzkum jakožto výzkumníka.

V přílohách práce budou k nahlédnutí samotné přepisy rozhovorů s respondenty, na nichž je postavena výzkumná část této práce. Rozhovory jsou označeny pouze přezdívkami respondentů pro zachování jejich anonymity. V těchto přepisech bude možné nalézt všechny citace, na které se v analýze výzkumu budu odkazovat.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Pedagogika volného času

Pro ukotvení tématu diplomové práce se zprvu zaměřím na pedagogiku volného času. Tato kapitola představí volný čas z hlediska jeho významnosti v životě člověka a funkcí, které v něm plní, následně vymezí pojem pedagogiky volného času, představí pedagogy volného času a požadavky na ně kladené. Závěr kapitoly bude věnován zážitkové pedagogice, která je součástí pedagogiky volného času a na jejímž konceptu je postavena většina táborových aktivit.

1.1 Volný čas

Volný čas je jedním ze sociálních indikátorů kvality života. Co ale volný čas je? Každý z nás si pod pojmem volný čas představí něco jiného. Pro někoho to může být čas odpočinku, pro někoho čas k seberozvoji, jiní mají tento čas spojený s děláním věcí, které jsou pro ně zábavné. Kritérium, na němž se většina shodne je to, že volný čas je čas, který vnímáme pozitivně.

Stejně tak jako si každý z nás pod pojmem volný čas představí něco odlišného, tak i odborníci definují volný čas lehce odlišně. Všechny definice volného času by se ale daly rozdělit do dvou skupin, podle toho, jak jsou vymezené. Do jedné skupiny by patřilo negativní vymezení, jehož definice se odvíjí od přirovnání k práci. Takto formulovaná definice dominuje například v knize Pedagogické ovlivňování volného času. „*Volný čas je částí lidského života mimo čas pracovní a tzv. čas vázaný, který zahrnuje biologické potřeby člověka, chod rodiny, provoz domácnosti, péči o děti, dojíždění za prací a další nutné mimopracovní povinnosti.*“ (srov. Hofbauer in Hájek a kol., 2010, s. 10) Negativní vymezení jsou tedy ta, kde tvrdíme, že volný čas je čas, který nám zbyde, když odečteme čas povinností, je to tedy kvantitativní vymezení.

Naproti tomu stojí pozitivní vymezení volného času. Pozitivní definice volného času se odkazují naopak na kvalitu tohoto času. Takto orientovanou definici prezentuje například Pávková (2001, s. 11), ta poukazuje na hlavní atributy volného času, kterými jsou podle ní *svoboda* ve volbě činností, *příjemnost*, kterou aktivity ve volném čase přinášejí a *příležitost* k odpočinku, ale i k seberozvoji a socializaci.

V některých případech se může zdát, že se jedná o činnosti, které na jednu stranu z pohledu negativního vymezení spadají do povinností, ale na druhou stranu to jsou činnosti přinášející odpočinek nebo zábavu. I na tuto oblast odborníci mysleli a čas těchto

činností bývá někdy označován jako *čas polovolný*. Mezi tyto činnosti si například můžeme zařadit zahrádkaření, kutilství či chovatelství. (srov. Hofbauer in Hájek a kol., 2008, s. 11; Pávková, 2001, s. 12)

1.1.1 Funkce volného času

Volný čas je velmi důležitou součástí lidského života, která přináší i své funkce. Nejlépe funkce volného času vystihl německý pedagog *Horst W. Opaschowski*. On tedy nemluví přímo o funkcích volného času, ale jeho body pojmenovává jako *volnočasové potřeby*, které se vzájemně prolínají a závisí na sobě. Tyto funkce/potřeby představil Vážanský (2001, s. 36-38):

- **rekreace** – funkce přinášející potřebu odpočinku, odreagování se, času na zotavení, zbavování se všednodenní zátěže i psychického uvolnění...
- **kompenzace** – funkce přinášející potřebu vyvážení jednostrannosti, vyrovnání toho, co v životě jedince schází, rozptýlení od každodennosti...
- **edukace** – funkce spojená s potřebou vzdělávání a sebevzděláváním, rozvojem osobnosti, poznáváním, učením, aktivizací vlastních možností...
- **kontemplace** – funkce spojená s potřebou klidu, meditace, zamyšlením, rozjímáním, hledáním smyslu života, sebereflexí...
- **komunikace** – funkce naplňující potřebu kontaktu s druhými, sdělování věcí, družení se, navozování vztahů, lásky, empatie, něžnosti...
- **integrace** – funkce naplňující potřebu společnosti a kolektivního vztahu, vytváření skupin, též spojená s potřebou bezpečnosti, společného prožívání, uznání, sociálního učení, hry, prožíváním...
- **participace** – funkce zahrnující potřebu účastnit se, iniciativy, spoluodpovědnosti, kooperace či spolurozhodování...
- **enkulturace** – funkce spojená s osvojováním si kultury společnosti, v níž žije, kreativním rozvojem, prosazováním svých myšlenek, spontaneity, řešením problémů...

1.1.2 Volný čas dětí a mládeže

Při pohledu na celou životní linii člověka si můžeme povšimnout, že právě u dětí a mladistvých zastupuje volný čas velmi výraznou část každodenního života. Právě proto je volnému času dětí a mladistvých věnována velká pozornost. Nebylo tomu tak vždy, v dřívějších dobách bylo na tuto věkovou skupinu nahlíženo jen jako na „zmenšeného

člověka“. Tento pohled se začal měnit až s rozvojem školství v 19. století, kdy se mládež začala vnímat jako samostatná sociální skupina, která si postupně začala vytvářet i vlastní kulturní vzorce. (srov. Kaplánek, 2012, s. 145-146)

Díky tomuto faktoru se na volný čas dětí začalo nahlížet jinak a byl to i jeden z podnětů pro vznik *pedagogiky volného času*. Jelikož je volný čas dětí a mládeže velmi důležitou součástí života, je vhodné, aby s tímto časem uměli jedinci zacházet, k tomu by měla napomáhat právě pedagogika volného času.

1.2 Vymezení pojmu pedagogika volného času

Pedagogika volného času spadá mezi soubor pedagogických vědních oborů. Je to poměrně mladý vědní obor, který se začal vyvíjet od 60. let 20. století. Jak už název napovídá tento obor se „*zabývá výchovou ve volném čase, cíli, podmínkami a prostředky výchovy ve volném čase, pedagogickým zhodnocováním a či zhodnocováním volného času.*“ (Pávková, 2001, s. 8)

Příčemž *výchovou* rozumíme záměrné, cílevědomé a dlouhodobé působení na jedince za účelem pozitivních změn ve vývoji jedince. Při tomto procesu pedagogika volného času spolupracuje i s ostatními vědními obory, od ostatních pedagogických disciplín jako je speciální, sociální či obecná pedagogika, přes psychologické, filozofické a sociologické disciplíny až po ty zdravotně orientované. (srov. Pávková in Hájek, 2008, s. 65; Průcha, 2013, s. 345)

1.2.1 Funkce pedagogiky volného času

Stejně tak jako má volný čas pro člověka své funkce, tak i u pedagogiky volného času můžeme tyto funkce nalézt. Z hlediska historie se významnost funkcí postupně měnila. Pávková (in Hájek, 2008, s. 70-72; Pávková, 2001, s. 14-17) uvádí celkem čtyři základní funkce:

- **Výchovně-vzdělávací funkce** – Tato funkce je v dnešní době nejvíce vyzdvihována a nejvíce volnočasových zařízení a institucí na ni klade velký důraz. V tomto případě mluvíme o funkci spočívající v záměrném a cílevědomém působení na jedince, z hlediska formování všech jeho složek osobnosti (tělesnou, psychickou, sociální i spirituální).

Skrze zájmové činnosti lze jedince vést k tomu, aby prohluboval, rozšiřoval a usměrňoval své vlastní zájmy, rozvíjel a objevoval své schopnosti,

uspokojoval a kultivoval vlastní potřeby, získával nové dovednosti a vědomosti atd. To mu pomůže k tomu, aby formoval žádoucí rysy osobnosti a vytvářel si vlastní názor na svět kolem nás.

- **Zdravotní funkce** – Tato funkce je také velmi významná, jelikož podporuje zdravý tělesný, duševní i sociální vývoj jedince. Tomu lze dopomoci různými způsoby, mezi které spadá usměrňování režimu dne, pohyb na čerstvém vzduchu, vedení ke správným stravovacím návykům, upevňování hygienických návyků a dodržování zásad bezpečnosti práce.
- **Sociální funkce** – Tuto funkci můžeme chápat různými způsoby. Za jednu z nich se pokládá péče o dítě a zajištění jeho bezpečnosti (dohledu), tento způsob je spojen nejčastěji se školní družinou, domovem mládeže, internátem, školou v přírodě či zařízením pro ústavní a ochrannou péči.

Další formou této funkce je možnost navazování sociálních vztahů a rozvoj sociálních kompetencí povětšinou ve skupině se stejným zájmem, zároveň přispívá k socializaci dítěte/jedince.

- **Preventivní funkce** – Tato funkce napomáhá k předcházení negativních jevů, mluvíme zde především o krádežích, vandalismu, šikaně, lhaní, útěcích z domu, agresí, záškoláctví, ale i experimentaci s drogami, gamblerství, projevech netolerance, rasismu atd.

Výběr vhodné volnočasové aktivity může představovat formu primární prevence, kdy je o dost účinnější a levnější těmto negativním jevům předcházet, než je později napravovat.

Všechny tyto funkce se vzájemně prolínají a význam mají všude tam, kde jedinec tráví podstatný (v některých případech i veškerý) čas mimo rodinu. Zařízeními pro výchovu dětí ve volném čase jsou například školní družiny, domovy mládeže, tábory, školy v přírodě, dětské domovy atd.

1.2.2 Výchovné zhodnocování volného času

V definici pedagogiky volného času (viz.1.2 Vymezení pojmu pedagogika volného času) zazněla část, kdy mluvíme o pedagogickém zhodnocování volného času. Co se pod pojmem zhodnocování volného času skrývá, přiblížím v této podkapitole.

Výchovné zhodnocování volného času obsahuje tři oblasti: *výchova ve volném čase*, *výchova skrze volný čas* a *výchova k volnému času*. Jedná se o oblasti, kterými propojujeme volný čas a výchovu.

- **Výchova ve volném čase** – Sem spadá veškeré působení, které probíhá ve volném čase, tedy časovaném prostoru, který není věnován sebeobslužným činnostem nebo práci či škole. Tím, že volba volnočasových činností je dobrovolná, umožňuje jedincům aktivně se podílet na výchovném procesu, jež je na něj zaměřený.
- **Výchova skrze volný čas** – Sem spadá veškeré působení, které probíhá prostřednictvím aktivit volného času. Jedince směřuje k utváření jeho individuálních rysů osobnosti a k působení mezi druhými. Cílem je osvojení si znalostí, dovedností a kompetencí skrze oblast volného času.
- **Výchova k volnému času** – Sem spadá veškeré působení, které zahrnuje reflexi volného času, objevování způsobů a oblastí pro jeho využívání. Tato oblast je pro jedince jako otevřená kniha plná možných aktivit, v níž se jen stačí naučit orientovat.

(srov. Hofbauer, 2004, s. 17-18)

1.3 Pedagog volného času

Přesuňme se k samotnému pedagogovi volného času, v této podkapitole si nastíníme, kdo je pedagogem volného času a jaké jsou na něj kladeny požadavky a co od něj očekáváme včetně povahových a osobnostních rysů.

1.3.1 Pedagogický pracovník z hlediska zákona

Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo vykonává přímou vyučovací, výchovnou, speciálně-pedagogickou nebo pedagogicko-psychologickou činnost. Touto činností působí na jedince v oblasti výchovy a vzdělávání na základě právních předpisů.

Dle zákona může přímou pedagogickou činnost vykonávat učitel, pedagog v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, vychovatel, speciální pedagog, psycholog, pedagog volného času, asistent pedagoga, trenér, metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně a vedoucí pedagogický pracovník. Mezi základní předpoklady pro vykonávání pozice pedagogického pracovníka spadá trestní

bezúhonnost, právní a zdravotní způsobilost, odborná kvalifikovanost pro vykonávanou pozici a znalost českého jazyka (pokud není stanoveno jinak). (srov. Zákon č. 563/2004)

Dosažení potřebné kvalifikace na různé pozice pedagogických pracovníků lze dohledat v zákoně č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a vyhlášce č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků.

1.3.2 Osobnost pedagoga volného času

Dosažená kvalifikace a ostatní předpoklady zmíněné v předchozích odstavcích nejsou vše, co je pro pedagogické pracovníky, v našem případě konkrétně pedagogy volného času, důležité. Zásadní roli hraje i osobnost pedagoga, jelikož on je tím, kdo působí na ostatní a v jeho působení se promítá i jeho osobnost.

Osobnost je soubor biologicko-psychologicko-sociálně-spirituálních složek jedince. Všechny tyto složky se u pedagoga promítají do jeho výchovně-vzdělávacího působení na jedince.

Nejzásadnější roli hraje schopnost jednat s lidmi a s tím je spojena i schopnost udržet si autoritu a vést jiné lidi a v tomto ohledu si udržet přátelský a neformální přístup. Pedagog volného času by měl působit jako pozitivní vzor. Je od něj očekáván kladný vztah k dětem (popřípadě sociální skupině, na kterou působí), empatie, schopnost organizovat a nápavitost. Předpokládá se, že bude spravedlivý a důvěryhodný. Měl by být schopný poradit a pomoci při řešení úkolů a zároveň umět spolupracovat. Nesmíme zapomínat, že i jeho vzhled hraje v působení roli, jelikož právě ten je první věcí, kterou cílová skupina zpozoruje a na jehož základě si o pedagogovi vytváří první dojmy.

1.3.3 Typologie pedagoga

U každého pedagoga převažuje určitá forma jednání. Na toto jednání můžeme nahlížet z několika úhlů. Z hlediska obsahu předávaného rozlišujeme:

- **Pajdotrop** – Pedagog, který má v centru svého jednání **dítě**, tento typ se zaměřuje především na to, aby se dítě cítilo dobře, podněcuje ho k tvořivosti a aktivitě. Pajdotrop často improvizuje a jeho jednání vychází spíše z citové stránky.
- **Logotrop** – Pedagog, který se zaměřuje na **slovo**, je pro něj tedy důležitější obsah předávaného, dbá na dovednosti a návyky. Logotrop je věcný, od dětí si drží určitý odstup a jeho jednání vychází spíše z rozumové stránky.

(srov. Musil, 2014, s. 149)

Pedagogy můžeme rozdělit i z hlediska jejich přístupu ve vedení kolektivu:

- **Autoritativní typ** – Pedagog se rozhoduje sám, nebere na vědomí potřeby a námítky kolektivu. Při autoritativním vedení má kolektiv tendenci být pasivní a reaguje negativismem.
- **Demokratický typ** – Pedagog participuje s kolektivem, respektuje názory z něj přicházející a dokáže je přijmout, ale i odmítnout. Demokratický typ pedagoga bere ohled na potřeby a zájmy kolektivu. Při tomto vedení v kolektivu panují přátelské vztahy a kolektiv drží pospolu.
- **Liberální typ** – Kolektiv má naprostou volnost. Práce tohoto typu pedagoga je často chaotická a nepromyšlená. Volnosti, kterou dopřává je často zneužíváno tím, že si kolektiv dělá, co chce. Kolektiv v liberálním přístupu vedení bývá často nevykonný, nespokojený a nesoudržný.

(srov. Hájek a kol., 2008, s. 176-178)

1.4 Zážitková pedagogika

Zážitková pedagogika, někdy také výchova zážitkem nebo prožitkem či dobrodružstvím, je často spojována s fyzicky náročnou činností a pobytem v přírodě (výpravy v obtížně přístupném terénu, vodácké akce, táborové akce...). Zaměřuje se především na zážitek, který je zprostředkováván každému zúčastněnému.

Jelikož je zážitková pedagogika založena především na aktivitě, která zahrnuje obvykle náročné fyzické činnosti s určitou mírou rizika, zážitky a prožitky zúčastněného jsou proto intenzivnější a emocionálně silnější, než kdyby se jednalo o pouhé pasivní setkání se s činností. Navozené situace, které zážitková pedagogika připravuje, zahrnují i sebereflexi a reflexi sociálních vztahů zúčastněných. Díky tomu jsou účastníci vedeni k lepšímu poznávání sama sebe a uvědomění si svého místa ve skupině.

Skrze zážitkovou pedagogiku též účastníci mohou odkrývat schopnosti, o kterých nevěděli, že jimi disponují, překonávat své bariéry, zjišťovat své limity, budovat psychickou odolnost, sebevědomí a sebedůvěru.

Zážitkovou pedagogiku by vždy mělo doprovázet vyjasnění a seznámení účastníků s cíli akce a způsoby, jakými budou dosahovány. Nabídnout by měla i širokou škálu aktivit, jež jsou zásadní pro získávání zážitků a obsahují jistou míru dobrodružství. Aktivity by měly být různorodé, kromě pohybových se nesmí zapomínat i na ty, v nichž

je očekáváno přemýšlení a rozhodování ze strany účastníků. Různorodost zajistí vyvážené šance úspěchu pro všechny zúčastněné. Mimo samotný průběh akce je zásadní i práce se skupinou po skončení akce, kdy by se mělo zaměřit na zážitky účastníků a vytěžit z těchto zážitků maximum.

Akce jsou cílené především na průběh, který je zásadním místem pro získávání prožitků než na úkol akce. Například při lezení na horu není důležité dosáhnout až na vrchol, zásadnější je cesta, kterou doprovázelo řešení neobvyklých situací a spolupráce s ostatními. Z programů zážitkové pedagogiky si zúčastnění odnáší, že zvládnou více než si myslí. (srov. Jirásek, 2004; Hájek a kol., 2008, s. 56, 175-176; Hanuš, Chytilová, 2009, s. 21-22)

1.4.1 Zážitek a prožitek

Zážitková pedagogika je založena na zážitku a prožitku. Jedná se o určitou životní situaci v životě jedince, kterou jedinec vnímá, prožije a následně o ní dokáže vyprávět a popsat ji. Prožívané situace jsou neopakovatelné a emocionálně zabarvené, jejich vnímání se odvíjí od specifik jedince. Stejnou situaci může každý jednotlivec popsat odlišně, záleží na tom, co je pro jedince podstatné a čemu při prožívání nevěnuje takovou pozornost.

Pojem zážitek a prožitek má v různých jazycích stejné pojmenování (např. angl. *experience*), v českém jazyce však můžeme nalézt odlišnosti mezi těmito dvěma pojmy. **Prožitek** spojujeme s přítomným okamžikem, s pocity a náladami, které se uvnitř jedince odehrávají. **Zážitek** je spojován spíše s ohlédnutím se za určitou situací, jsou to osobní vzpomínky jedince. Dalo by se tedy říct, že z výchovy prožitkem se stává výchova zážitkem, kdy zprvu prožívanou situaci reflektujeme pomocí vzpomínek v podobě zážitku. (srov. Jirásek, 2004, s. 13-14)

Shrnutí kapitoly

Pedagogika volného času je pedagogický obor zabývající se výchovou ve volném čase, skrze volný čas a k volnému času, při čemž spolupracuje i s ostatními obory. Volným časem rozumíme čas, kterým disponuje každý jedinec, je to čas, který má jedinec sám pro sebe, čas, kdy se nemusí věnovat sebeobslužným činnostem, práci či škole. Tento čas je v životě jedince velmi důležitý, jelikož plní mnoho funkcí, díky kterým člověka udržuje v dobré psychické i fyzické kondici.

Pedagogické působení ve volném čase je spojeno právě s pedagogikou volného času, toto působení probíhá v různých neziskových, komerčních nebo školních zařízeních v době mimo vyučování. Tyto zařízení, která jsou určena většinou dětem a mladistvým, zajišťují plnění dalších významných funkcí od výchovně-vzdělávací, zdravotní, sociální až po preventivní. Proto jsou na pedagogické pracovníky, kteří se věnují dětem ve volném čase dětí, kladeny různé požadavky od odborné kvalifikovanosti určené zákonem nebo jeho vyhláškou až po jeho osobnost, která nejvíce působí na jemu svěřené děti.

Stejně jako má samotná pedagogika několik odvětví, tak i u pedagogiky volného času se můžeme setkat s několika odvětvími. Jedním z nich je zážitková pedagogika, která zprostředkovává účastníkům nejrůznější náročné aktivity, ve kterých se zaměřuje na prožitek a následně zážitek všech účastníků.

2 Letní tábory

Vzhledem k tomu, že je tato práce orientovaná na táborové vedoucí, je potřeba se seznámit i s pojmem letní tábor. V této kapitole se proto zaměřím na letní tábory, jejich ukotvení v zákoně včetně charakteristiky a představy dobrého tábora, především představím táborové pracovníky a jejich různé pozice a povinnosti na letním táboře. Na závěr této kapitoly nastíním i různé druhy táborů, se kterými se můžeme setkat.

2.1 Charakteristika letního tábora

Letní tábory jsou místem, které navštěvují děti po celém světě. Někdy jsou pořádány jako odměna po celoroční činnosti (např. skaut) nebo jsou otevřené pro všechny a stačí se na ně jen přihlásit. Spojené jsou převážně s pobytem v přírodě a všeobecným rozvojem osobnosti dítěte. Letní tábory jsou pro děti místem, kde získávají zkušenosti, osvojují si různé dovednosti, rozvíjí své schopnosti, jsou vedeni k samostatnosti a rozvíjí své sociální vztahy. (srov. Bezchleba, 2012, s. 34-35)

Předpoklady pro kvalitní tábor uvádí Pionýr ve svém projektu „**Osmero dobrého tábora**“:

1. Má kvalifikované vedení – Všichni vedoucí tábora mají potřebné předpoklady, schopnosti a dovednosti pro práci s dětmi v táborových podmínkách.
2. Má zajímavý program – Program tábora je pestrý, zajímavý a ucelený, především odpovídá věkovému složení účastníků tábora a je připravován s dostatečným předstihem.
3. Je bezpečný – Tábor má jasně stanovený řád, všechny aktivity na táboře jsou pro děti bezpečné, jelikož bezpečnost dětí je na prvním místě. Pro legální pořádání táborů je ohlášen na příslušné hygienické stanici i obecnímu úřadu. Pro případ nouze má tábor připraven i krizový plán.
4. Je ve vhodných prostorách – Pro místo pořádání tábora jsou zvoleny vhodné prostory a zázemí. Vše je v souladu s hygienickými podmínkami.
5. Je zdravotně zabezpečen – Každý tábor je povinen zajistit odborně kvalifikovaného zdravotníka, zároveň má tábor kontakt na dětského lékaře, který působí v místě konání tábora. Od všech rodičů má dostatečné informace o zdravotním stavu dítěte, případně o jeho dalších zvláštностech, které je nutné dodržovat.

6. Má dostatek informací pro všechny – Rodičům je předáno dostatek informací před zahájením tábora (program, provoz, personální zabezpečení, nároky na vybavení dítěte...). Většinou dostanou rodiče i děti příležitost pro seznámení se s vedoucími a s formou účasti na akci.
7. Rozvíjí osobnost účastníka – Tábor je přínosný z hlediska rozvoje dětí. Rozvoj osobnosti, schopností a učení se spolupráce probíhá pomocí her. Na táboře mají děti příležitost odpočinout si od všedního školního života a mají šanci odnést si mnohé zážitky a dovednosti.
8. Má důvěryhodného pořadatele – Pořadatel tábora je důvěryhodný subjekt. V případě neziskové organizace je schopen doložit případné dokumenty tento fakt potvrzující.
(srov. web – Pionýr, cit. 16. 3. 2023)

2.2 Legislativa vztahující se k letním táborům

Letní tábory v zákoně spadají pod tzv. *zotavovací akce*. Zotavovací akcí rozumíme organizovaný pobyt 30 a více dětí ve věku do 15 let, který probíhá déle jak 5 dní. Pokud tábor nesplňuje alespoň jedno z kritérií pro zotavovací akci (je pro méně než 30 dětí nebo je na kratší dobu, než je 5 dní), spadá tábor v zákoně pod tzv. *jiné podobné akce* nebo jako *ostatní akce pro děti*. (srov. Zákon č. 258/2000)

Nejdůležitějšími a základními dokumenty, které se vztahují k pořádání letních táborů patří zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví ve znění pozdějších předpisů a vyhláška č. 106/2001 Sb. o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti ve znění pozdějších předpisů. V těchto dokumentech nalezneme, co je pořadatel takové akce povinen zajistit a dodržovat (zásobování vodou, vývoz odpadu, umístění, vybavení, stravování, základní péče o zdraví účastníků...) i jeho povinnost ohlášení tábora příslušným orgánům. (srov. Šejtka, cit. 16. 3. 2023)

2.3 Táboroví pracovníci

Na činnosti tábora se podílí více pracovníků, kromě vedoucích nesmíme zapomenout na zdravotníka a ani kuchaře či hospodáře tábora. Každý z pracovníků má na táboře určitou roli a s ní spojené povinnosti.

V této podkapitole budu vycházet ze svých znalostí z kurzu táborového vedoucího, z vyhlášky č. 106/2001 Sb. o hygienických požadavcích na zotavovací akce

pro děti, z internetových stránek táborů YMCA a také z knihy *Tábory a další zotavovací akce*.

2.3.1 Provozovatel – pořádající osoba

Tato pozice může být zastoupena i více osobami. Provozovatel neboli organizátor tábora zajišťuje tábořiště, ohlašuje tábor příslušné hygienické stanici a zajišťuje propagaci tábora. Jeho úkolem je přijímání přihlášek na tábor a předání informací spojených s podmínkami pro nástup dítěte na tábor (posudek o zdravotní způsobilosti dítěte, kartička pojištěnce, seznam věcí potřebných na táboře...).

Zajišťuje komunikaci s rodiči při náhlých situacích. Zároveň je zodpovědný za dodržování všech hygienických norem ohledně stravování, sociálních norem, ubytování atd. dle aktuálně platných norem.

2.3.2 Hospodář

Povinností hospodáře tábora je disponovat se svěřenými finančními prostředky pro provoz tábora. Tuto pozici může vykonávat osoba starší 18 let, která má dobré organizační schopnosti a odborné předpoklady pro tuto pozici.

Hospodář tábora musí znát a dodržovat finanční a hospodářské zásady pořadatele tábora a také právní předpisy. Hospodář zajišťuje během tábora zásobování od stravy po pomůcky, a to vše v souladu s rozpočtem tábora. Vede si pokladní knihu.

Po ukončení tábora provede inventuru zásob, uzavře pokladní deník a zpracuje podklady k hodnocení hospodářského provozu tábora.

2.3.3 Hlavní vedoucí

Hlavní vedoucí je výchovným pracovníkem, jeho úkolem je naplánovat program tábora a koordinovat činnosti oddílových vedoucích a praktikantů. Tuto pozici může vykonávat osoba starší 18 let, která nejlépe absolvovala kurz hlavního vedoucího a má platný lékařský posudek o způsobilosti k práci s dětmi (posudek se netýká studentů pedagogické fakulty a pedagogických či zdravotnických pracovníků).

Práce hlavního vedoucího tábora je velmi náročná, jelikož na něm závisí značná právní i morální odpovědnost. Vykonávání této funkce je také psychicky náročné.

2.3.4 Zástupce hlavního vedoucího

V průběhu tábora pomáhá hlavnímu vedoucímu a v době nepřítomnosti hlavního vedoucího přebírá jeho povinnosti. Pozice zástupce hlavního vedoucího není na každém táboře zastoupena.

2.3.5 Oddílový vedoucí

Oddílový vedoucí je výchovným pracovníkem, jeho úkolem je dle pokynů hlavního vedoucího realizovat s dětmi táborový program. Tuto pozici může vykonávat osoba starší 18 let s platným lékařským posudkem o způsobilosti k práci s dětmi (mimo výjimky viz. 2.3.2 Hlavní vedoucí).

Přebírá značnou odpovědnost za bezpečnost dětí, které mu jsou svěřené, a to jak při činnostech v místě tábora, tak i mimo něj (výpravy, výlety...). Po celou dobu pobytu by měl kontrolovat a dohlížet na chování dětí, dodržování jejich hygieny a jejich pravidelného stravování.

2.3.6 Praktikant

Praktikant je osoba, která je nápomocná oddílovému vedoucímu. Minimální věková hranice pro tuto pozici je 15 let. Většinou tuto pozici vykonávají osoby do věku 18 let, ale není to pravidlem a na některých táborech se může objevit praktikant, kterému je nad 18 let.

Od věku praktikanta se potom odvíjí jeho pravomoce. Pokud nedosáhl hranice 18 let, platí pro něj stejné podmínky jako pro účastníky tábora a odpovědnost za něj přebírá oddílový vedoucí. Po dosažení věkové hranice 18 let může mít podobné pravomoce jako oddílový vedoucí, to vše záleží a rozhodnutí hlavního vedoucího.

2.3.7 Zdravotník

Zdravotníkem je osoba starší 18 let, která absolvovala příslušné kurzy zaměřené na zdravotníky zotavovacích akcí, má zdravotnické/lékařské vzdělání nebo je studentem lékařství alespoň ve 3. ročníku studia.

Od zdravotníka se očekává znalost všech právních předpisů a hygienických norem. Jeho povinností je kontrolovat dodržování aktuálně platných hygienických norem, shromažďování dokumentace o účastnících. Při případné zdravotní anomálii dítěte informuje vedoucí, aby s tímto faktem byli obeznámeni.

Po celou dobu pobytu se stará o zdraví všech osob na táboře. Náplní jeho práce je také podávání léků, které jedinci pravidelně užívají, vedení zdravotnického deníku, udržování ošetřovny v čistotě atd.

Funkce zdravotníka je velmi důležitá a zároveň psychicky náročná, jelikož při jeho pochybení za ním mohou směřovat i právní postihy.

2.3.8 Kuchaři

Pokud tábor nemá zařízeno stravování dovážkou, setkáme se i s pozicí kuchařů. V kuchyni poté rozlišujeme dvě funkce hlavní kuchař, který má v kuchyni rozhodující slovo a pomocní kuchaři. Osoby pracující s potravinami musí vlastnit potravinářský průkaz, který mají v případě kontroly u sebe.

Kuchaři odpovídají za nakládání s potravinami v kuchyni a za jejich nezávadnou přípravu, která odpovídá aktuálním hygienickým normám. Zajišťují přípravu a výdej jídla, které se shoduje s předem schváleným jídelníčkem, udržují pořádek v kuchyni, myjí použité nádoby atd.

2.3.9 Správce

Správce tábora zajišťuje chod tábora po jeho technické stránce. Jeho povinností je taktéž vlastnit potravinářský průkaz, aby mohl v případě nutnosti vstupovat do kuchyně. Tuto pozici by měla vykonávat osoba s dobrým zdravotním stavem.

2.4 Rozdělení táborů

V praxi se můžeme setkat s několika druhy táborů, tyto druhy se odvíjejí od místa pořádání, formy pořádání, ale i cílové skupiny, pro kterou je tábor organizován. (srov. Polášek, 2007, s. 3-4)

2.4.1 Pobytové tábory

S tímto druhem tábora se setkáváme nejčastěji, někdy mohou být označeny i jako stálé tábory. Celý pobyt tábora jsou účastníci na jednom místě, kde mají zázemí. Tyto tábory mohou nabídnout ubytování ve formě chat, stanu či v budově. Organizátor tábora většinou umístění tábora, pokud je možno, ponechává stejné i v řadě několika let.

Dle jejich početnosti jsou v populaci nejoblíbenější. Jejich rozsáhlost bývá většinou 7 až 14 dní, v dnešní době se můžeme setkat i s tábory, jejichž délka je 21 dní,

ty byly ovšem oblíbenější v dřívějších letech. Celý pobyt tábora většinou doprovází nějaká celotáborová hra nebo téma. (srov. Polak, 2017; Harmach, 2004, s. 42)

2.4.2 Příměstské tábory

Tento druh táborů se v posledních letech též dostává do popředí. Jde o formu tábora, při níž účastníci na táboře nepřenocují, ale vrací se každý den domů. Příměstský tábor má jasně danou dobu, do kdy se mají účastníci dostavit a také čas, kdy mají být vyzvednuti.

Výhodný je především pro pracující rodiče, kteří nemají možnost si během prázdnin zajistit dostatek volna. Vhodné jsou i pro děti, které nejsou připraveny na pobytový tábor například z důvodu delšího odloučení od rodičů. Tyto tábory většinou trvají 5-7 dní, můžeme se ale setkat i s příměstskými tábory, které trvají 14 dní. Tyto tábory může také doprovázet celotáborová hra, častěji se však setkáme s tábory, které jsou orientovány na různé zájmy dětí (sportovní, výtvarný, hudební, jazykový...). (srov. Harmach, 2004, s. 42; Červinka, 2017, s.18)

2.4.3 Putovní a hvězdicové tábory

Putovní tábory nemají stálou základnu jako je tomu u pobytových táborů, ale účastníci tábora se přesouvají po určité trase a přespávají na různých místech. S sebou si účastníci nosí všechny věci včetně stanů na přespání nebo jsou tyto věci převáženy. Tento tábor nemusí být pouze pěší, ale můžeme se s tímto táborem setkat i v podobě cykloturistiky.

Hvězdicové tábory mají naopak stálé tábořiště, ale z něj podnikají výlety do okolí, tyto výlety mohou být i několikadenní. (srov. Harmach, 2004, s. 42)

2.4.4 Další dělení táborů

Tábory však mohou být od sebe odlišovány i dle zaměření se na účastníky. Můžeme se setkat s tábory, které jsou organizované pro rodiče s dětmi, tábory integrované, na nichž je podstatná část účastníků, kteří spadají do rizikových skupin, mají speciální potřeby nebo pochází z dětských domovů a s tábory ozdravnými, jenž jsou orientovány především na zdravotně postižené nebo oslabené účastníky.

Tábory můžeme rozdělovat i z hlediska zaměření jejich programu (jazykové, sportovní, všeobecné či pracovní) nebo na základě věku účastníků. (srov. Červinka, 2017 s. 122; Polášek, 2007, s. 3-4; Harmach, 2004, s. 42)

Shrnutí kapitoly

Letní tábory jsou místem, které u dětí podporuje rozvoj schopností, dovedností, buduje sociální vazby a vede děti k samostatnosti. V tomto procesu je nejčastěji zapojena hra, kterou organizují vedoucí, jež mají zodpovědnost za děti na táboře. Kromě vedoucích na táboře působí i další pracovníci, včetně zdravotníka, který zodpovídá za zdraví všech účastníků tábora, kuchařů, kteří mají na starost přípravu potravin nebo hospodáře, který má mimo jiné na starost zásobování tábora.

Táborové akce pořádá jejich provozovatel, který je při pořádání tábora povinen dodržovat aktuálně platné hygienické a právní normy. Pořádané tábory poté mohou mít různé formy, které se odvíjejí od formy ubytování až po účastníky, pro které je tábor připraven.

3 Motivace

Vzhledem k hlavní výzkumné otázce, kterou jsem si stanovila pro tuto práci (*Jaká je vnitřní motivace vedoucích letních táborů k vykonávání jejich táborové činnosti?*), je vhodné obeznámit se i s pojmem *motivace*. V této kapitole vymezím samotný pojem motivace a jeho příčiny, představím druhy motivace a následně dám motivaci do kontextu s táborovými vedoucími.

3.1 Vymezení pojmu motivace

Motivace, slovo odvozené od latinského slovese „*movere*“, které můžeme přeložit jako hýbat se či pohybovat. Rozumíme tím hybné síly psychického charakteru, které přivádějí jedince k určitému chování a k různým činnostem. Hybná síla může mít různou intenzitu a také udává směr, kterým se naše jednání bude ubírat. Tyto síly mohou ovlivňovat to, jestli něčeho chceme dosáhnout nebo jestli máme snahu se něčemu vyhnout. (srov. Janoušek, Slaměník, 2008, s. 147)

Motivace je u každého velmi individuální a jelikož je postavena na osobní zkušenosti jedince, nelze ji nijak přímo pozorovat. Zásadním vnitřním zdrojem motivace je **motiv** neboli **pohnutka**, kterou psychologický slovník definuje jako příčinu činnosti či jednání člověka, za účelem uspokojení určitých potřeb. (srov. Hartl, 2015, s. 327) Na tyto motivy každý jedinec v různých situacích reaguje jinak. Zároveň je jedinec v jednu chvíli motivován více motivy, které se vzájemně ovlivňují a propojují. (srov. Homola, 1972, s. 11-13)

Nakonečný (2014, s. 16-23) uvádí, že pojem motivace je postaven na předpokladu, že jednání či chování člověka má nějaký psychologický původ. Motivace totiž vychází z vnitřního stavu jedince. Je to reakce na vnitřní nebo vnější změny, které působí na lidskou psychiku. Reakcí je poté snaha o vyrovnání těchto změn. Což vyjadřuje pojem *potřeby*. Motivací je tedy myšlen v čase probíhající proces. Motivem je pak vnitřní psychologická příčina tohoto procesu, která dává lidskému jednání psychologický smysl.

S definicí pojmu motivace se můžeme setkat i v jiných publikacích, často se tyto definice s pár odchylkami ztotožňují. „*Motivaci lze definovat jako souhrn všech intrapsychických dynamických sil nebo motivů, které zpravidla aktivizují a organizují chování i prožívání s cílem změnit existující neuspokojivou situaci nebo dosáhnout něčeho pozitivního.*“ (Plháková, 2004, s. 319). I přesto se však s pojmem motivace

můžeme setkat i v jiném, lehce odlišném smyslu. „*Motivace také zahrnuje schopnost přimět k činu druhého člověka.*“ (Adair, 2004, s. 21)

3.1.1 Potřeba jako motiv

Potřeba je chápána jako pocit nedostatku nebo přebytku něčeho. Vyhovění potřebám je životní nutností jedince, jejich nenaplňování se může projevat jak po zdravotní stránce jedince, tak i v jeho osobním pocitu nepohody.

Uspokojování některých potřeb je pro člověka důležitější než uspokojování jiných. V této souvislosti se setkáváme s nejznámější klasifikací potřeb podle A. Maslowa, který vytvořil hierarchii potřeb. Potřeby dělí do dvou kategorií:

- **Nížší / primární** – Potřeby, které jsou vrozené (biologického charakteru). Tyto potřeby mají jasně daný způsob uspokojování. Jsou předpokladem pro přežití jedince.
  - Potřeby fyziologické – potrava, tekutiny, vyměšování, kyslík, teplo, pohyb, spánek, sex, vyhnutí se bolesti...
  - Potřeby bezpečí – jistota, stálost, spolehlivost, pořádek, pravidla a meze, osvobození od strachu, úzkosti a chaosu...
  - Potřeby sounáležitosti – láska, náklonost, shoda a ztotožnění, potřeba někam patřit
- **Vyšší / sekundární** – Potřeby, které jsou získané (psychologického charakteru). Tyto potřeby jsou výsledkem učení, proto nemusí být u každého jedince plně rozvinuty nebo mohou scházet úplně. Jsou předpokladem pro sociální adaptaci jedince.
  - Potřeby uznání – sebedůvěra, sebeúcta, dosažení respektu, důvěry, souhlasu
  - Potřeby seberealizace – sebenaplnění, rozvíjení a uplatnění svých schopností, formování se

Bez alespoň částečného upokojení nižších potřeb, nedochází k uspokojování potřeb vyšších. (srov. Nakonečný, 2014, s. 161-167)

3.1.2 Zájem jako motiv

Psychologický slovní definuje zájem jako: „*Schopnost trvalejšího zaměření se a soustředění se na určitou činnost, jehož součástí je výrazný emoční doprovod jedince.*“

Zájem stimuluje myšlení, paměť, vůli a jiné psychologické procesy...“. (Hartl, 2015, s. 694)

Zájmy o určité věci nebo činnosti jsou u každého člověka jedinečné a vypovídají o jeho osobnosti a směřování v životě, mohou být odlišné jak trvalostí, tak i zaměřením a intenzitou. Zájmy můžeme odlišovat dle jejich specifčnosti:

- Zájem jako postoj – hlavní roli hraje výběrovost člověka při přijímání vlivů z okolí a při činnosti vůči okolnímu prostředí, jsou v úzké souvislosti s hodnotami
- Zájem jako hodnota – jsou trvalé a hlavní roli v nich hraje hodnotový systém jedince, jeho zvnitřněné hodnoty a hodnoty společnosti v níž žije
- Zájem jako koníček/ hobby – hlavní roli zde hraje jedincova preference v zaujatosti zabýváním se něčím

(srov. Janoušek, Slaměník 2008, s. 152-153; Nakonečný, 2014, s. 174-175)

3.1.3 Prosociální chování

Motivem k různým činnostem a jednání může být i tzv. prosociální chování. Toto chování se označuje též jako altruismus a vyznačuje se tím, že jedinec dokáže obětovat své vlastní blaho pro blaho ostatních bez očekávání odměny.

Mimo konání dobra pro jiné je prosociální chování spojováno i s osobními cíli, se kterými se jedinec ztotožňuje, například dobročinnost. Prosociální jednání přináší jedinci s morálním cítěním sebeuspokojení.

Opakem prosociálního chování je pak egocentrismus, v jeho případě se jedinec zaměřuje především na vlastní blaho někdy i na úkor druhých. Prosociální chování se u jedince objevuje kolem 4. a 5. roku života. V tomto přechodu od egocentrismu k altruismu hraje velkou roli láska a lítost vůči druhým. (srov. Nakonečný, 2014, s. 523-525)

3.2 Druhy motivace

Nejčastěji se můžeme setkat s rozdělením motivace na dva druhy. Jedním z nich je vnitřní (intrinsická) a vnější (extrinsická). Nakonečný zmiňuje, že toto rozdělení není moc dobré, jelikož mezi těmito dvěma druhy motivace je ostrá dělicí linie. (srov. Nakonečný, 2014, s. 89-90,95)

3.2.1 Vnitřní vs. vnější motivace

- **Vnitřní motivace** – Dle psychologického slovníku je „*vnitřní motivací ta, která přichází z organismu přesněji řečeno z jedince. Mluvíme tedy o hladu, žízni, hladině hormonů, ale také o cili, plánu, představě, tužbě atd.*“ (Hartl, 2015, s. 328)

Vnitřní motivací jsou tedy všechny procesy, které vycházejí ze zájmů a potřeb jedince, které jsou spojeny s jeho vlastním potěšením a přináší uspokojení. Například u dítěte zde můžeme mluvit o hře, která je pro dítě přínosná sama o sobě.

- **Vnější motivace** – Dle psychologického slovníku je „*vnější motivací ta, která je vyvolávána denní a roční dobou, přítomností či nepřítomností jiných lidí a podnětů v okolí apod.*“ (Hartl, 2015, s. 328)“

Vnější motivací jsou tedy všechny podněty, které působí zvenčí například na něčí popud. Tento druh motivace je nejčastěji založen na systému odměn a trestů. Jedinec může v tomto případě plnit úkoly za účelem získání odměny nebo za účelem vyhnutí se trestu.

Oba druhy motivace se ale vzájemně mohou prolínat, jelikož vnější motivace nemusí být jen na popud někoho druhého, ale mohou to být úkoly, které si jedinec zadává sám. Jedinec si například může obstarávat prostředky, aby mohl cestovat nebo shromažďovat knihy, díky kterým rozvíjí své zájmy. (srov. Nakonečný, 2014, s. 90-91)

3.3 Motivace táborových vedoucích

Vedoucí obětují při pořádání táborů mnoho svého času, energie a někdy i peněz. Do této činnosti je tedy musí něco motivovat. Ale co je to „to něco?“ U každého vedoucího může být tato motivace jiná a zároveň každá z nich je pro každého jinak důležitá. To vše se odvíjí od osobnosti těchto jedinců.

Pelánek (2008, s. 39) uvádí několik typických motivů, díky kterým vedoucí vykonávají svou činnost:

- *Touha po smysluplné a užitečné činnosti.*
- *Naplnění potřeby být součástí skupiny, radost ze spolupráce s ostatními instruktory.*

- *Hledání partnera (i když tato motivace se u instruktorů nevyskytuje tak často jako u účastníků).*
- *Zájem o účastníky, o jejich rozvoj.*
- *Učení se novým dovednostem, trénink organizačních schopností, příprava do života.*
- *Zájem o téma akce, potřeba ujasnit si vlastní názory a postoje. Nejlépe se člověk něco naučí, když to učí ostatní, nejlépe si člověk ujasní postoje k něčemu, když o tom pořádá akci.*
- *Ukojení ega. Touha být ve středu pozornosti, stát se slavným, hýbat lidmi.*
- *Těžko popsateľná atmosféra zážitkové akce, radost z dobře odvedené instruktorské praxe.*
- *V případě komerčních zážitkových akcí mohou být motivací i peníze, případně jiné materiální výhody, ale to je spíše výjimka.*

Shrnutí kapitoly

Motivace je tedy něco, co vede jedince k vykonávání konkrétních činností nebo k jednání v určitých situacích. Je to proces, který probíhá uvnitř jedince a přesně z toho důvodu je u každého jedince individuální. V tomto procesu hrají zásadní roli motivy neboli pohnutky, což jsou motivační podněty. Motivace mohou být různé, nejčastěji jimi jsou však potřeby jedince nebo zájmy jedince. Setkat se můžeme i s formou prosociálního chování, kdy jedinec koná na základě dobra pro ostatní. Motivace je následně výsledkem několika motivů, které se vzájemně ovlivňují a doplňují.

Motivaci můžeme rozdělit na vnitřní a vnější, nicméně i po tomto rozdělení nejsme zcela schopni určit, kdy se jedná, o kterou z nich. Jak bylo zmíněno motivace je totiž proces, který probíhá uvnitř každého jedince, nelze tedy jasně vymezit o kterou motivaci se jedná není-li si tím jistý sám motivovaný jedinec. S vnitřní motivací spojujeme procesy ovlivněné vnitřními faktory jedince např. jeho zájmy a potřebami. Vnější motivace je spojena s podněty působícími z vnějšku např. jednání za účelem zisku nebo pod pohrůžkou trestu.

Motivace táborových vedoucích je ovlivněna mnoha faktory od zájmů samotných vedoucích až po ne tak častou vidinu zisku.

Shrnutí teoretické části

Do této chvíle jsme si objasnili témata – pedagogika volného času, letní tábory a motivace. Všechna tato témata jsou potřebná pro lepší porozumění výzkumné části této práce. Pod pedagogiku volného času, jejímž prostředkem, prostředkem a cílem pro výchovu je volný čas, můžeme zařadit i táborovou činnost.

Tato činnost probíhá ve volném čase účastníků, někdy však i ve volném čase organizátorů (především vedoucích). Volným časem poté rozumíme čas, který má jedinec sám pro sebe a jsou v něm plněny různé důležité funkce od odpočinkových, kompenzačních až po sociální či vzdělávací.

Tábory jsou jedna z možností, jak trávit volný čas, děti je navštěvují ze svého zájmu nebo na přání svých rodičů. Otázkou zůstává, co motivuje vedoucí k tomu, aby tábor navštěvovali. Jejich motivy neboli podněty k vykonávání této činnosti mohou být různé. Nejvhodnější a zároveň nejčastější jsou to motivy, spojené s vnitřní motivací, ty, které vycházejí ze zájmů a potřeb samotného jedince. Méně časté jsou motivy vnější, ty jsou spojené s podněty z vnějšku, kdy jedinec má táborovou činnost spojenou například s očekáváním nějakého finančního zisku.

Ve výzkumné části se na tuto problematiku zaměříme podrobněji. Zaměřím se na konkrétní jedince, u nichž se pokusím, skrze kvalitativní výzkum pomocí individuálních rozhovorů a jejich následné analýzy zjistit konkrétní vnitřní motivace těchto jedinců k vykonávání táborové činnosti.

VÝZKUMNÁ ČÁST

4 Metodologie výzkumu

Následující část práce bude věnovaná výzkumnému šetření. V této kapitole čtenáře seznámím se svým výzkumným cílem a výzkumnými otázkami, které jsou stěžejní pro tuto práci. Následně představím kvalitativní výzkum, skrze nějž se budu snažit nalézt odpovědi na mé výzkumné otázky. Neopomenu ani přiblížení narativně orientovaného výzkumu, který jsem si zvolila jako formu tohoto kvalitativního výzkumu a objasním, jak probíhal výběr výzkumného vzorku. Následovat bude již samotný výzkum.

4.1 Výzkumný cíl a otázky

Hlavním cílem mé diplomové práce je zachycení příběhů čtyřech aktivně se účastnících vedoucích letních táborů, za účelem zjištění jejich zkušenosti s letními tábory a přiblížení jejich vnitřní motivace k vykonávání této činnosti. Stejně tak jako každý člověk má jiné preference, tak i motivy, které přesvědčují jednotlivé vedoucí stále navštěvovat letní tábory, mohou být velmi odlišné.

Hlavní výzkumná otázka byla stanovena před vznikem práce, vedlejší výzkumné otázky vyplynuly až v průběhu výzkumu.

Hlavní výzkumná otázka zní následovně:

- *Jaká je vnitřní motivace vedoucích letních táborů k vykonávání jejich táborové činnosti?*

Vedlejší výzkumné otázky znějí následovně:

- *Jaká byla cesta k tomu se dostat na pozici vedoucího letního tábora?*
- *Jaké odlišnosti vnímají jednotlivci napříč různými pozicemi na letním táboře?*
- *Jaké strasti se objevují při této práci?*

4.2 Kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum je typ výzkumu, který se zaměřuje na pochopení základních významů a motivací chování lidí. Slouží k prozkoumání a získání vhledu do určitého tématu nebo problému. Kvalitativní výzkum používá různé typy shromažďování dat od lidí jako jsou data z rozhovorů, data z pozorování či data z dokumentů, za účelem lepšího

porozumění různým lidským perspektivám. V tomto typu výzkumu se tedy nejvíce pracuje se slovem a textem.

V typickém příkladě tohoto způsobu výzkumu si výzkumník zprvu zvolí výzkumné téma, v němž si stanoví základní výzkumné otázky, které je možno doplňovat nebo upravovat v průběhu výzkumu. Proto je někdy kvalitativní výzkum nazýván jako pružný typ výzkumu. Zároveň je tato forma výzkumu vhodnou formou pro bližší porozumění jedincům, pro výzkumníka je to o to složitější, jelikož by se měl pokusit vcítit do prožívaných sociálních situací respondentů, aby byl schopen situaci porozumět stejně jako respondenti. (srov. Hendl, 2005, s. 50-55; Švaříček a Šed'ová, 2007, s. 13-21)

Cíl mého výzkumu je zaměřen především na motivaci vedoucích táborů, zvolila jsem proto typ kvalitativního výzkumu, jelikož jsem přesvědčena, že i skrze dlouhou cestu, kterou tento typ výzkumu obnáší, budu nejlépe schopna dojít k závěru.

4.3 Narativně orientovaný výzkum

Jsou různé cesty, kterými se dá kvalitativní výzkum provádět. Pro své výzkumné šetření jsem zvolila formu narativně orientovaného výzkumu. Středobodem této formy je popis v podobě *příběhu* nejčastěji získaný pomocí *narativního interview*. Lze ale využít i autobiografie, deníky apod. Narativní interview může mít různé podoby, respondenta se můžeme ptát na celý jeho život nebo jen na určitý úsek nebo určité téma.

Každé narativní interview vyžaduje nahrávku, ze které si výzkumník vytvoří přepis (s vynecháním osobních údajů) a s tímto přepisem se dále pracuje ve formě opakovaného čtení, tvoření si poznámek a rozdělování textu na segmenty. Podstatným krokem je označení si v textu *fabule* a *syžetu*. Fabule představuje obsah vyprávění, tedy to, *co* respondent sděluje. Syžet je forma, kterou respondent vypráví, tedy to, *jak* je příběh vyprávěn. Syžetem jsou většinou fráze nepodstatné pro příběh z hlediska jeho obsahu, ale zároveň ovlivňují způsob vyprávění, který je pro každého člověka jedinečný, jelikož do příběhu otiskne i část sebe. Narativní analýza vychází jak z fabule, tak i ze syžetu. (srov. Čermák a kol., 2007)

Narativní výzkum má hned několik přístupů k analýze získaného textu. Nejčastěji se používají čtyři, které jsou vytvořeny protnutím dvou rovin. *Holisticko-kategoriální* v níž se zaměřujeme buď na celek vyprávění nebo na určitou kategorii/téma. A *obsahově-*

formální ve které je podstatou obsah zachyceného příběhu nebo forma jakou byl příběh přepravěn. (srov. Řiháček a kol., 2013)

V tomto přístupu je důležitá přítomnost třech subjektů – *vypravěč* (vypráví příběh ze svého pohledu), *výzkumník* (interpretuje příběh) a *čtenář* (dostává příběh vypravěče, na který je nahlíženo očima výzkumníka).

4.3.1 Holisticko-obsahová perspektiva

V holisticko-obsahové perspektivě se na příběh nahlíží jako na celek se zaměřením především na jeho obsah (fabuli). Kromě shrnutí příběhu se nám po opakovaném čtení začínou krystalizovat určité *kličené mezníky*, které nám oddělují jednotlivé segmenty vyprávění. Na tyto segmenty ale stále nazíráme v kontextu celého příběhu.

4.3.2 Holisticko-formální perspektiva

Holisticko-formální perspektiva stále na příběh nahlíží jako na celek, nicméně stěžejní je pro ni tentokrát forma vyprávění (syžet). Zde se bere v potaz, že každý příběh má svou dějovou linku nebo zápletku. Vzhledem k ní můžeme příběhu přiřadit i určitý žánr – *romanci, komedii, tragédii a satiru*. (srov. Čermák a kol., 2007)

4.3.3 Kategoriálně-obsahová perspektiva

Tato perspektiva je nazývána *obsahovou analýzou*. (srov. Čermák a kol., 2007) Témata, která se nám v průběhu opakovaného čtení příběhu objeví, uspořádáme do jednotlivých kategorií. Tyto kategorie mohou být určeny předem (vzhledem k výzkumné otázce) nebo mohou vzniknout v průběhu. Jednotlivé příběhy pak mohou mít stejné kategorie, které mezi sebou můžeme postavit do kontrastu.

4.3.4 Kategoriálně-formální perspektiva

Perspektiva kategoriálně-formální vychází především z použitých lingvistických prostředků, důrazů a stylu vyprávění příběhu. (srov. Čermák a kol., 2007) Díky tomuto přístupu k analýze získáváme emociální zkušenost vypravěče, při vyprávění jeho příběhu.

4.4 Výzkumný vzorek a sběr dat

Nalézt respondenty pro mou výzkumnou část nebylo nijak obtížné, jelikož má sociální bublina je plná lidí, kteří stejně jako já každé léto absolvují několik táborů. Oslovila jsem tedy skrze sociální síť Instagram tuto mou sociální bublinu, zda je mezi nimi i někdo, kdo

pravidelně navštěvuje letní tábory na pozici vedoucího a zároveň mu nevadí o tom se mnou udělat rozhovor do mé diplomové práce.

Na můj dotaz se mi ozvalo kolem 15 zájemců, a i když bych moc ráda udělala rozhovor se všemi a poslechla si mnoho různých pohledů na tuto problematiku, tak mé časové možnosti a omezení rozsahu práce s touto variantou moc nekorespondovalo. Nakonec se mi povedlo domluvit a realizovat čtyři rozhovory. Všechny mé respondentky mají zkušenosti z pozice oddílového vedoucího a dvě z nich i z pozice hlavního vedoucího.

Všechny rozhovory probíhaly individuálně v příjemném prostředí kavárny. Každou z respondentek jsem seznámila se zaměřením své diplomové práce a s formou, jakou bude rozhovor probíhat. Všechny respondentky souhlasily s nahráváním rozhovorů a následným použitím v mé práci za účelem výzkumu. Poté jsem respondentky vybídla k vyprávění o táborech, do kterého jsem se v průběhu snažila nezasahovat. Když respondentky skončily svá vyprávění, nadhodila jsem pár otázek o věcech, které mi buď byly z příběhu nejasné nebo jsem chtěla znát více podrobností.

Každý z rozhovorů trval přibližně 20-45 minut, podle toho, jak moc se respondentky o výzkumnému tématu rozpovídaly. Otázka, která otevírala každý z rozhovorů zněla takto: *Vyprávěj mi o tobě a táborech, od tvé cesty k nim až po pocity, které v tobě tábor vyvolává.*

Dvě z respondentek mají kromě zkušenosti s pozicí oddílového vedoucího zkušenost i s pozicí hlavního vedoucího. Respondentkám jsem po skončení rozhovorů dala možnost volby (i nepravého) jména, pod kterým chtějí být v mé práci uvedeny z důvodů anonymity. Všechny si zvolily přezdívku – Kíťa, Áňa, Šantal, Marťa.

5 Analýza dat

V této části se budu věnovat již samotné analýze rozhovorů. Pro analýzu získaných příběhů zde využiji modus holisticko-obsahový a kategoriálně-obsahový. Obsahovou rovinu jsem zvolila, protože se mi zdá nejvhodnější z hlediska mých výzkumných otázek.

5.1 Modus holisticko-obsahový

V příbězích, které mi poskytly mé respondentky, se mi při opakovaném čtení postupně začaly objevovat *klíčové mezníky*. Na základě těchto mezníků jsem postupně seskládala jednotlivé segmenty příběhů, čímž jsem dala ucelenější formu každému z příběhů.

5.1.1 Kíťa - „Připadám si jako takový velký dítě“

Kíťa je dvacetiletá vysokoškolská studentka pedagogického oboru. Má jednoho mladšího bratra a pochází z menšího města. Poprvé se na tábor dostala v 6 letech, kdy ji mamka přihlásila na příměstský tábor. To je první klíčový mezník v podobě první zkušenosti s táborem. Další rok díky kamarádovi absolvovala i pobytový tábor. Oba byly pořádány stejnou organizací, se kterou jezdí dodnes.

Vyzkoušela i jiný tábor, který ji moc neseďl, i když mu dala po nějaké době druhou šanci. „*Vím, že jsem měla jako velikou pauzu s tím druhým táborem, protože právě tam jsem neměla úplně ty nejlepší zážitky... No ale pak jsem tady ty tábory vlastně, když mi bylo nějakých 14, tak jsem je úplně pustila, protože jsem si tam nikdy neseďla úplně stoprocentně s tou partou a nechala jsem si prostě od těch, já nevím, 8 let asi, jsem si nechala jenom tady ten náš pobytovej...*“ (Kíťa). Zde bych to označila znovu jako klíčový mezník, kdy si Kíťa našla jí vyhovující tábor, který navštěvuje dodnes.

Kolem 15 roku Kíťa měla myšlenku, že s tábory skončí. „*Zvažovala jsem... než jsem začala dělat praktikanty a takový, že přestanu jezdit. To jsem měla asi dva roky, kdy mě ty tábory úplně nenadchly.*“ To se nestalo, protože právě začala jezdit na tábory jako praktikant. „*No a když jsem začla jezdit už jako praktikant, tak mě to vlastně furt bavilo, protože jsem o tom snila už od nějakých 13, když jsem viděla ty starší svoje kamarády, tak jako prostě byli ty velký praktikanti a byli vlastně hrozně cool..., že už z nich prostě vyrostli ty velký praktikanti, ty kápoové a z těch praktikantů potom vyrostli i vedoucí, a to jsem vyrostla i já.*“ (Kíťa) Toto bych označila jako další klíčový mezník, kdy se Kíťa z účastníka tábora dostala do pozic, díky kterým se na táboře podílí.

Pozicí vedoucího si poprvé vyzkoušela v 18 na příměstském táboře a následující rok i na pobytové, kde si začala uvědomovat i strasti, které pozice vedoucího obnáší. Toto uvědomění označím jako další klíčový mezník. „...*když třeba jsem byla první rok jako vedoucí, tak jsem se samozřejmě trochu bála té zodpovědnosti... Ale zároveň jsem si jako věřila a věděla jsem, že mě ti ostatní podržej a bude to oukej a všichni to ve zdraví přežijem*“; „...*připadám si jako takový velký dítě... v tom lese se bojím stejně jako když mi bylo těch 8, jenom dělám, že se nebojím.*“ (Kíťa) Na strastech, které se v příběhu objevily, dokázala najít vždy něco pozitivního, čímž si situace zlehčovala.

Kíťa pozoruje rozdíly mezi vedoucím na příměstském táboře a na pobytové táboře. I když je pobytový tábor několik dní v kuse a zdálo by se, že je to tedy ta náročnější varianta, tak Kíťa to vidí opačně. „...*tam jsou takový živější a je to vždycky strašně vyčerpávající... Zároveň jsem zjistila, že ty příměstský tábory mě nabíjejí strašně jako psychicky, ale fyzicky strašně vyčerpávají. Že seš celej den na nohách a furt jenom poposkakuješ, poletuješ, ale zároveň z toho mám radost, i když mě to psychicky strašně vycúcne.*“ (Kíťa)

Poslední klíčový mezník, který bych v tomto příběhu chtěla zmínit je ten, kdy Kíťa objasňuje pozitiva, která má spjatá s táborem. Ty se týkají dětí na táboře, díky nimž má příležitost určitého seberozvoje v podobě nalézání různých přístupů k dětem „...*líbí se mi, jak je každý dítě jiný, jak ke každému tomu dítěti musíš hledat nějakou úplně jinou cestu.*“ nebo její pocit prospěšnosti, kdy je pro děti přítomna v konkrétní moment. „...*když se se mnou přijdou pomazlit a já mám pak i ten pocit, že jim to k něčemu je.*“ (Kíťa) Také dělá něco pro sebe, protože jsou pro ni tábory odpočinkem od každodenního shonu. „...*celej rok se na ten tábor těším, protože je to vždycky takovej útěk od té ošklivé reality... je to vlastně hrozně příjemný ten tejdén vždycky... že se vlastně odprostíš od těch špatnejch problémů.*“ (Kíťa)

Důležitý je pro ni i kolektiv, se kterým se podílí na organizaci tábora „...*máme tu partu super a je to vlastně jeden z velkejch důvodů, proč většina z nás tam jezdí, protože se tam vždycky ten tejdén cejtíme dobře spolu.*“; „...*začla jsem jezdit jako vedoucí... vlastně ani jinou variantu jako nemáš, jak zůstat s těma lidma furt pohromadě.*“ (Kíťa)

Celým příběhem se prolíná Kíťina cesta k táborem a její cesta až do současné pozice oddílového vedoucího na táboře, zároveň poukazuje na problémy i radosti, které jsou z jejího pohledu s touto pozicí na táboře spjaté.

5.1.2 Áňa – „Něco smysluplného s kupou přátel“

Áňa je dvaadvaceti letá vysokoškolská studentka anglického jazyka. Má jednu mladší sestru a bydlí v menším městě. S táborem se poprvé setkala asi v 8 letech. Zvolila ho především podle tématu, které bylo Áně blízké. „*A vlastně první pobytový tábor byl Narnie. Já jsem jako zbožňovala Narnii od malička... a já úplně „aaa“, že bych tam strašně ráda jela. (Áňa)* Ve výsledku to bylo spíš přání rodičů, aby Áňa jela na nějaký tábor. „*...protože naše rodiče jezdili na tábor, tak nás plánovali v té kultuře vychovat.*“ (Áňa)

První setkání s táborem bych označila jako klíčový mezník. Pro Áňu to byl zlomový okamžik, když zmiňuje, že se poprvé cítila přijatá do kolektivu. „*Nikdy jsem se vlastně v dětství necejtila jako plně přijatá třeba do třídy, do kolektivu... až na táborech jsem poznala, co to znamená, když tě někdo jako bere, když někdo chce abys tam byl, a když prostě s těma lidma je ti fakt jako krásně.*“ (Áňa)

Jako další klíčový mezník bych označila to, když si Áňa uvědomila, že se na tábor chce pořád vracet. „*... když jsem tehdy přijela zpátky domů... nechtěla jsem s nikým mluvit a chtěla jsem zpátky... protože ty lidi, co mi rozuměli byli na tom táboře.*“ (Áňa) Kromě toho si sama uvědomovala, jaké výhody pro ni tábor přináší od učení se k samostatnosti, respektování druhých až po spolupráci s ostatními. „*...byla to první věc, co mě naučila samostatnosti, protože to bylo poprvé, co mě máma jako vyhodila z domu na týden jako bez kontaktu a naučilo mě to podle mě asi z části asi respektovat lidi kolem sebe a umět se zapojit do týmu, spolupracovat a jako pomáhat si ve chvíli, kdy jeden nemůže...*“ (Áňa)

V 15 letech začala Áňa na stejný tábor jezdit už jako praktikant a v 18 jako oddílový vedoucí. Klíčový mezník, jelikož se z pozice účastníka dostávala do pozic organizátorů. „*...v určitém věku se to přehouplo do té možnosti, že můžu dělat praktikanta... tak jsem si říkala „to prostě musím, to musím“...když jsem pak byla praktikant, tak jsem se cejtila, že jsem to dokázala, pak jsem mohla bejt vedoucí, tak to jsem se taky cejtila, že jsem to dokázala.*“ (Áňa)

V průběhu toho, začala jezdit i jako vedoucí na příměstské tábory, z jejího vyprávění mi vyplynulo, že tyto tábory ale pro ni nejsou prioritní a preferuje spíše pobytové. I tak si dokázala odůvodnit, proč příměstské tábory stále navštěvuje. „*...tam se jedu vlastně vyvztekat, abych si na tom pobyťáku vážila těch dětí...*“ (Áňa)

Pak přišla chvíle, kdy se Áně naskytla příležitost dělat i hlavního vedoucího na pobytových táborech, i tento klíčový mezník by v jistém směru mohl být odůvodněním toho, proč od pozice oddílového vedoucího na příměstském táboře neupustila. Při porovnání pozic na táboře řekla, že nejlepší je z jejího pohledu oddílový vedoucí.

I přesto si pozici hlavního vedoucího užívá, vyzdvihuje například volnost při tvorbě programu „...*mně se líbí, že si to tam prostě můžeme dělat po svém, můžeme si to upravovat. A taky jako když vymyslím hloupost, tak se za ní pak můžu pranýřovat sama. Nemusím bejt našťvaná na někoho jinýho.*“ (Áňa) Bonusem pro ni je, když si ostatní hru užijí. Zároveň nastiňuje i tu negativní stránku toho, být hlavní vedoucí například to, když nastane chvíle, kdy musí řešit spory mezi ostatními vedoucími. „...*je těžký šéfovat svejm kamarádům a zůstat s nimi kamarád a šéfovat tak jako nenápadně...*“ (Áňa) V tomto případě nahlíží na věc jako na prostor pro sebezlepšování při hledání jiných cest k tomu, aby negativní stránku této pozice redukovala.

Poslední klíčový mezník tohoto příběhu shledávám v tom, že Áňa má jasno v tom, proč v táborové činnosti nadále pokračuje. Stejně tak jako ona tábory vnímá jako místo, kde byla přijatá, chce v tomto duchu pokračovat dál, aby i ona vytvořila pro ostatní prostředí, kde se děti mohou cítit přijaté stejně jako ona. „*Přijde mi to hrozně smysluplný...představa toho, že alespoň jedno z těch čtyřiceti dětí přesvědčím o tom, že ty tábory jsou super a že se tam můžou spoustu věcí naučit a že tam můžou poznat kamarády a že je to může bavit a vlastně nadchnout pro to, aby jely znova, tak to je to, co mi tomu dává smysl*“ (Áňa)

Áni příběh popisuje její cestu k táborů od doby, kdy jezdila jako účastník až po dnešní dobu, kdy tábory organizuje jakožto hlavní vedoucí. V příběhu vyzdvihuje, co pro ni samotnou znamená *tábor* „...*já a tábory – něco smysluplného s kupou přátel.*“ (Áňa) a jakým směrem chce, ať se tábory ubírají i pod jejím vedením.

5.1.3 Šantal – „*Ták to je vončo*“

Šantal je jednaadvaceti letá vysokoškolská studentka veřejné správy, mimo to pracuje na kancelářské pozici. Pochází z malé vesnice a má jednu starší sestru. Na tábory se dostala především skrze ni, protože její sestra navštěvovala tábory ještě před ní. „*Ségra jezdila strašně dlouhou dobu právě na tábory a vždycky zmizela prostě na 14 dní... tak říkám, že chci taky...*“ (Šantal) V 10 letech se Šantal dostala na svůj první tábor, to byl pro ni první klíčový mezník.

Setkání se s konkrétním místem tábora, kam jezdí i do dnešní doby by se dalo označit jako další klíčový mezník, od první chvíle totiž toto specifické místo přirostlo Šantal k srdci. „*A jako od první chvíle, co prostě jsem tam přijela, tak jsem si říkala „ták to je vončo.“ Prostě tak mě to chytlo...“*. (Šantal) Tábor se pro ni stal místem nevšedních zážitků. „*...vlastně jsem neměla furt stejný prázdniny... měla jsem jako jiný zážitky z toho...*“ (Šantal)

Dalším klíčovým mezníkem byla chvíle, kdy Šantal začala na tábory jezdit jako praktikant a později jako vedoucí, čím se z účastníka táborů dostala do pozice organizátorů. Tento přechod pro ni byl zpočátku šok, jelikož to nebylo úplně to, co očekávala. „*Pak když jsem začala jezdit jako praktikant... říkal jsem si „tyjo, praktikanti můžou všechno, ty to mají úplně to...“ ...hodně rychle jsem se první rok vyvedla z omylu... vlastně seš úplně hotová... Takže to bylo takový náročnější...*“ (Šantal)

I přesto tento prvotní šok z náročnosti nebyl odrazující, naopak v tom Šantal vidí spoustu pozitivních věcí. Kdy má radost z toho, že dětem předává něco dál a může je i něco nového naučit. „*...o to víc mě to bavilo, protože předáváš dál těm dětem nějakou svoji zkušenost. Teď oni k tobě vzhlížej... prostě (praktikanti) můžou předat něco dál těm děckám a zároveň se musejí naučit tomu, že musejí se nějak chovat s těma děckama a že to není úplně sranda...*“ (Šantal)

Pozici praktikanta a vedoucího staví skoro na stejnou úroveň s tím rozdílem, že vedoucí má o něco větší zodpovědnost. „*No jako ve výsledku ten vedoucí toho oddílu a ten praktikant mají ty jako povinnosti rozdělený tak jako stejnoměrně, ale přeci jenom vedoucí prostě ten celej oddíl organizuje a furt je to na něm, protože je mu přes 18...když má pak nový ty praktikanty, který vlastně jedou třeba poprvé, tak je jako nasměruje ...jak by s těma dětma měli zacházet, co je dobrý... aby se to furt generačně posouvalo dál...*“ (Šantal) Neopomíjí tedy ani faktor toho, že vedoucího nemůže každý dělat věčně a jednou

přijde chvíle, kdy bude potřeba tým vedoucích rozšířit i o nové členy, proto je dobré k tomu touto „výchovou“ vést praktikanty.

Nastal ale rok, dalšího klíčového mezníku, jelikož jejich hlavní vedoucí se po dlouholeté praxi rozhodl vzdát se své pozice. Pro tábor, respektive turnus, který Šantal navštěvuje, to znamenalo jediné, buď se místa někdo chopí, nebo se turnus zruší. Na jeden rok se toho tedy chopila jedna vedoucí. Tato vedoucí vzala pozici hlavního vedoucího pouze přechodně a podepsalo se to i na průběhu tábora. „...*stálo to úplně jako za starou bačkoru. Prostě my jsme měli mezi sebou strašný vztahy... nefungovalo to a ty děcka to třeba strašně vycejtily... nebavilo je to...*“ (Šantal)

Přišel tedy další klíčový mezník, kdy se Šantal rozhodla, že se pozice hlavního vedoucího ujme sama. Vedl ji k tomu zmíněný neúspěšný rok, ostatní vedoucí a vidina toho, že tábor může udělat znovu „lepší“ místem. „...*ostatní mě do toho tak trochu uvrtali, nasadili mi brouka do hlavy... vlastně když to můžu změnit a udělat z toho lepší tábor, tak proč bych to neudělala.*“ (Šantal)

Toto rozhodnutí stát se hlavním vedoucím se v některých ohledech Šantal vymstilo. Nejen, že tato pozice obnáší spoustu starostí. „*Není to vůbec sranda... kdo tohle v životě nedělal, tak to nechápe... No je to práce na celý rok... seš úplně vyštavená... a nemáš už energii na nic jinýho*“ (Šantal), ale někteří stálí vedoucí některé změny zprvu nepřijali kladně. „...*zároveň do tebe hrozně jako šijou za takový jako zbytečnosti, s tím, že prostě oni jsou zvyklí na nějaký jako režim a my jsme to chtěli trochu uvolnit, aby to nebylo prostě tak striktní. Že prostě neocenili to, že jsem si tu pozici hlavase teda vzala na sebe...*“ (Šantal)

Na této pozici stále oceňuje tu svobodu ve tvorbě programu „...*udělám si to podle sebe, aby to bavilo mě. A právě jsem si jako říkala, že by to bavilo i ty ostatní...*“ (Šantal) a zároveň sama vnímá, že je potřeba se ve spousta věcech zlepšit a v tom vidí příležitost ve svém osobním růstu, jelikož se ráda ve věcech zlepšuje. „*A zároveň jakoby i já se ráda třeba hrozně jako zlepšuju ve věcech, takže mě to sice demotivuje v určitých věcech, ale zároveň to chci dotáhnout tak, aby to bylo super a já si to udělala lehčí a už jsem věděla, jak to dělat, a pak už to bude v pohodě.*“ (Šantal) Přesto jí byla pozice oddílového vedoucího bližší. „*Já bych se ráda vrátila do té pozice toho vedoucího, protože máš přes rok absolutní volno*“ (Šantal) Jelikož ale není nikdo jiný, kdo by se pozice chopil, tak by se jejich turnus tábora musel zrušit, takže raději zůstane hlavním vedoucím sama.

Poslední klíčový mezník tohoto se váže ke kladům, které v příběhu Šantal zdůrazňuje. Pro ni je největším přínosem to, že si na táboře odpočine od všedního života. *„Vyčistím si tam hlavu na 14 dní... vždycky tak jako refreshnu na ten další prostě koloběh.“* (Šantal) Zmiňuje i kolektiv lidí na táboře. *„Super..., že zase vidíš prostě lidi, se kterejma se vídáš fakt jenom jako jednou za rok na tom táboře.“* (Šantal) Jakožto hlavní vedoucí je ta, na kterou mají rodiče kontakt, proto se ji začali ozývat i rodiče dětí z tábora se svými zpětnými vazbami. *„A pak mi pišou nadšený maminky, že prostě děcka nezavřely celej večer jako prostě pusu, že furt o tom povídají a básní a že se jim to hrozně líbilo...“* (Šantal)

Stěžejní je pro ni i umístění tábora, stalo se pro ni totiž místem, kam se ráda vrací i v průběhu roku. *„Když chci mít jako chvíli klidu, tak prostě si tam jako zajedu... furt jako se tam ráda vracím...“* (Šantal)

Šantal příběh popisuje její cestu od chvíle, kdy se poprvé dostala na tábor jako účastník až do dnešní pozice hlavního vedoucího, kdy jsou tábory součástí celého roku. V příběhu poukazuje na strasti, které momentální pozice obnáší, zároveň však zmiňuje i spoustu radostí, které jsou s vedením tábora spojené.

5.1.4 Marťa – „*Lidi jsou tam úplně jiný než v reálu*“

Marťa je třidvacetiletá vysokoškolská studentka pedagogického oboru. Mimo to pracuje jako asistentka pedagoga na základní škole. Má jednoho staršího bratra a pochází z malé vesnice, avšak momentálně bydlí ve městě. K táborům se poprvé dostala jako dítě, kdy na tábory jezdila vždy se svým starším bratrem. První setkání s táborem označím jako klíčový mezník.

Marťa navštívila jako dítě několik různých táborů, ale ne vždy to podle ní byly ideální tábory. „*Pak jediný, co si z toho tábora pamatuji, je, že jsme šli na pouť... na táboře, prostě na pouť, co to je za tábor prostě? ...chodili jsme na tu pouť dost často na tom táboře...*“ (Marťa) Jeden z táborů se jí ale zalíbil natolik, že jezdila i na více turnusů, které byly různě zaměřeny. „*...první vždycky byl jako sportovní, hodně se tam jezdilo na kole a tak, a ten další byl takovej víc... jakože tam dělaly ženský, co vedly dramatickej kroužek, a tak. A bylo to moc super...*“ (Marťa)

Na tábory ale Marťa přestala jezdit z toho důvodu, že tábory dostávala vždy k různým příležitostem jakožto Vánoce, narozeniny... a jako dítě chtěla i jiné dárky. „*Že pod stromeček skoro nic nedostaneš, protože pojedíš za půl roku na tábor, paráda.*“ (Marťa) Zároveň Marťu mrzelo, že dál nejezdila. „*...mně bylo hrozně líto, že jsem přestala jezdit, protože mě to vždycky strašně bavilo.*“ (Marťa)

Po nějaké době ale přišel další klíčový mezník v podobě návratu na tábory. Tento návrat iniciovala kniha, kterou Marťa zrovna četla a chtěla zažívat podobné osudy jako postavy z knihy. „*Tak jsem jela ještě ve 14 a 15, takže osmička devítka a poslední věk, kdy můžeš jet vlastně na tábor, tak jsem jela. A asi to byly dvě nejúžasnější, prostě léta, co jsem měla.*“ (Marťa) Znovu jela na stejný tábor, na který jezdila předtím.

O možnosti jet jako praktikant na tábory vůbec neuvažovala, jelikož na jejich táborech nebyl nikdo, kdo by se z účastníka táborů stal ihned praktikantem. „*To mě vůbec nenapadlo, protože v tu dobu, když jsem tam jezdila, tak tam většinou nebyli takový ty, jakože hned po táboře, že by tam nastoupili, ale byli tam jako lidi 18+, takže mě vůbec jako nenapadlo, že bych tam mohla jet hned po táboře znova jako praktikant nějakej.*“ (Marťa)

Její vysokoškolské studium přineslo další klíčový mezník v jejím dnešním postavení na táboře. Díky praxím se musela zúčastnit tábora, a protože pro ni bylo příjemné se vrátit na místo, kde tábory trávila jako dítě, rozhodla se domluvit si praxe

tam. I přesto, že to bylo místo, které dobře znala, tak se za tu dobu změnilo, především jeho osazenstvo. „*Což mi nedošlo, že už je to třeba tak jako 10-15 let, kdy jako mě tam ty lidi měli, tak to mi mohlo jako dojít, že třeba už nebudou dělat ty tábory.*“ Hlavní vedoucí táborů se ale nezměnil, tak se měla Mart'a na koho obrátit.

Po dlouhém domlouvání a seznámení se s několika lidmi nakonec Mart'a odjela na svůj první tábor na pozici praktikanta. Nakonec se na táboře stala vedoucím a jezdí na něj dodnes. „*Nejdřív jsem byla vedoucí číslo 2, jakože ten ne hlavní v tý dvojici, ale ten druhý a učila jsem se. A teď už jsem byla číslo 1 a teď už taky půjdu jako jasná jednička.*“ (Mart'a)

Klíčovým mezníkem pro to, aby se na tábor vracela i po splnění praxe pro ni byli lidé na táboře „*...mám pocit, že je možný úplně všechno, že si prostě sedneš s člověkem, u kterýho bys vůbec netipla, že si s ním někdy sedneš... lidi jsou tam prostě podle mě úplně jiný, než jsou v reálu, že jako se fakt úplně jinak poznáte, tvoří se tam nějaký vztahy a je to prostě skvělí.*“ (Mart'a), také zmiňuje bezstarostnost na táboře „*...žiješ úplně mimo 14 dní, neřešíš vůbec nic... stáváš se podle mě takovým bezstarostným člověkem...*“ (Mart'a). Nezapomíná ani na to, co tábory představují pro dítě a proč je pro ni důležité být v týmu, který tábor organizuje. „*Vybaví se mi naprosto nezapomenutelný prázdniny pro dítě, protože si myslím, že ten tábor je plnej nějakýho dobrodružství, nějakýho jako vzrušení, kdy seš prostě bez rodičů a seš prostě dítě...*“ (Mart'a)

Celý Marti příběh vypráví o její cestě k tomu, jak se stala vedoucím na táboře, kdy její cesta nebyla tak jednoduchá. Při tom všem zmiňuje pozitiva, která tábor přináší, jak pro ni jako vedoucí, tak pro děti, které se táborů účastní. Narazí občas i na nepříjemné situace, které musela jako praktikant/vedoucí řešit. „*...třeba když mi první den na táboře dal jeden kluk facku...*“ (Mart'a)

5.2 Modus kategoriálně-obsahový

V obsahové analýze jsem na základě stanovených výzkumných otázek a nejčastěji zmiňovaných tématech určila jednotlivé kategorie. V těchto kategoriích jsem proti sobě postavila příběhy všech respondentek.

5.2.1 Od dítěte po vedoucí

Všechny respondenty navštěvovaly letní tábory již od dětství. Některé z nich se účastnily jak příměstských táborů, tak i pobytových, nicméně ve všech příbězích se respondentky odkazovaly spíše na tábory pobytové, proto v této cestě od dítěte k vedoucímu budu sledovat cestu pobytových táborů.

První setkání s pobytovým táborem ve všech příbězích vzniklo vždy na popud někoho. V některých případech to byl kamarád.

„A potom tam ten další rok, když jsem chtěla jet na tábor, tak jsem původně chtěla jet jenom zase na ten příměstskej, ale můj nejlepší kamarád tenkrát, jel na pobytový tábor, tak jsem se přihlásila s tím kamarádem na pobytový tábor.“ (Klára)

Nebo byla první cesta na tábor přáním rodičů.

„A vlastně už rok předtím nás dali rodiče spolu na tábor, protože chtěli abychom jezdily na tábor, protože naše rodiče jezdili na tábory, tak nás plánovali v té kultuře vychovat.“ (Áňa)

Nebo s jejich první cestou na tábor měl něco společného sourozenec.

„Jelikož ségra jezdila strašně dlouhou dobu právě na tábory a vždycky zmizela prostě na 14 dní, že nebyla doma, tak já jsem vždycky říkala „ty jo, kde je“ ... a mamka, že je na táboře. Tak říkám, že tam chci taky...“ (Šantal)

„No, já jsem vždycky jezdila s bráchou starším.“ (Martina)

Zkušenosti s prvním táborem byly pro většinou respondentek pozitivní.

„Tam to pro mě vlastně začalo. Nikdy jsem se vlastně v dětství necejtila jako plně přijatá třeba do třídy, do kolektivu... nějaký jako dobrý kamarády... a vlastně až na táborech jsem poznala, co to znamená, když tě někdo jako bere, když někdo chce abys tam byl, a když prostě s těma lidma je ti fakt krásně... Takže vlastně od toho prvního tábora jsem věděla, že chci jezdit pořád.“ (Áňa)

„A jako už od první chvíle, co prostě jsem tam přijela, tak jsem si říkala „ták to je vončo“. Prostě tam mě to chytlo...“ (Šantal)

V tomto ohledu ale záleželo na výběru tábora, jelikož Kíťa jedno léto absolvovala dva tábory a zaujal ji jen jeden. Marťa sice měla první zkušenost s táborem ne úplně nejlepší, ale další tábory si oblíbila.

„No a vím, že se mi hrozně líbilo jenom tady na tom od nás od toho (...) a na tom druhým né, že by se mi nelíbilo, ale nebyla jsem z toho nadšená, protože to bylo 14 dní a já jsem byla prostě sedmiletá malá Kíťa a bála jsem se tam a stejskalo se mi a tak. No, takže vím, že jsem byla nadšená jenom tady z toho našeho.“ (Kíťa)

„A pamatuju si můj úplně první tábor, a ten byl někde (...). Bylo to naprosto příšerný, že si pamatuju, že když jsme tam jeli, tak jsme přijeli do města na intr prostě k hnusný budově. Pamatuju si, že jsem strašně brečela, když jako mě tam naši nechávali.“ (Marťa)

Po tom, co si každá našla tábor, který ji vyhovoval, tak ho navštěvovala pravidelně, některé i více turnusů v jednom létě. Zajímavým zpozorováním bylo to, že všechny respondentky momentálně působí jako vedoucí na táborech, které dlouhodobě navštěvovaly jako děti. Většina z nich dokonce ihned po překročení nejvyšší věkové hranice tábora začala na táboře působit jako praktikant. Jedinou výjimkou je Marťa, která se k táborům dostala zpětně až díky vysokoškolské praxi.

„...jezdila jsem úplně každé rok a každé rok jsem tam fakt jako jezdila ráda... A potom když mi bylo nějakých 15, možná 16, já teď nevím, tak jsem začla dělat vlastně praktikanta... No a když jsem začla jezdit už jako praktikant, tak mě to vlastně furt bavilo, protože jsem o tom už jako snila od nějakých 13, když jsem viděla ty starší svoje kamarády, tak jako prostě byli ty velký praktikanti a byli vlastně hrozně cool, že už jako z těch dětí nejsou, že z nich prostě vyrostli ty velký praktikanti, ty káповé a z těch praktikantů potom vyrostli i vedoucí, a to jsem vlastně vyrostla i já.“ (Kíťa)

„A když vlastně se to v určitým věku přehouplo do té možnosti, že můžu dělat praktikanta, když to vlastně začalo vůbec existovat. Tak jsem si říkala „To prostě musím, to musím až mi bude 15, tak musím.“ Takže když jsem pak byla praktikant, tak jsem se pak cejtila, že jsem to dokázala, pak jsem mohla bejt vedoucí, tak to jsem se taky cejtila, že jsem to dokázala.“ (Áňa)

„Pak když jsem začala jezdit jako praktikant, tak já jsem se na to teda strašně těšila...“ (Šantal)

„A pak jsem se k táborům zase vrátila až tady na vejšce... Jako věděla jsem, že pak se jezdí jako vedoucí, prostě, ale nevěděla jsem zase, jak se jako člověk dostane k tomu, aby jel na tenhle tábor jako vedoucí, a pak až jsem se tam dostala díky praxi.“ (Marťa)

Áňa a Šantal ale neskončili pouze u pozice oddílového vedoucího, ale naskytla se jim příležitost postoupit dále, a to na pozici hlavního vedoucího tábora. K Áně se tato pozice dostala náhodou, kdy ji předchozí vedoucí pozici přenechal, jelikož byla služebně nejstarší a měla k tomu nejlepší předpoklady. Naopak Šantal se na tuto pozici dostala spíše nátlakem od ostatních, kdy nebyl nikdo, kdo by se této pozice chopil a ona sama nechtěla, ať je jejich turnus zrušen, tak pozici převzala.

„A teď vlastně jako mi to přijde mrknutím oka, ten čas, kdy jsem dělala praktikanta a vedoucí a jsem vlastně už fulltime ve vedení toho tábora, teď nemyslím to, že jsem hlavní vedoucí, ale to, že už se vlastně na těch táborech jako strašně podílím.“ (Áňa)

„Protože to nikdo nechce dělat no, a protože on by se ten celej náš běh prostě zrušil, kdybychom neměli toho hlavního vedoucího, tak by se to zrušilo a prostě bysme nebyli...“ (Šantal)

Shrnutí

Cesta na k pozici vedoucího byla u všech respondentek podobná. Jako děti se dostaly k táborům, přes nějakou jim blízkou osobu. Poté objevily tábor, na kterém se jim líbilo, který jim sedl a na tomto táboře chtěli zůstat co nejdéle. Proto se dále angažovaly na táboře nejprve jako praktikanti, poté jako vedoucí. Jedinou výjimkou byla Marťa, která se k táborům vrátila až na vysoké škole, ale stejně jako ostatní si prošla nejprve pozicí praktikanta. Dalším vybočením jsou Áňa a Šantal, u nichž se tábor stal celoroční záležitostí, jelikož jejich momentální pozice hlavního vedoucího přináší mnoho starostí s přípravou a organizací tábora.

5.2.2 Co mi tábor přináší

V této kapitole jsem se rozhodla zaměřit na to, co tábory přináší jednotlivým respondentkám, čím jsou pro ně jakožto osobu důležité, co pro ně samotné tábor znamená. Nejčastěji zmiňované faktory, díky kterým si všechny respondentky oblíbily tábory je „útěk od reality“ a odpočinek. Tyto potřeby změny a odpočinku můžeme připodobnit k funkcím volného času – volný čas jako **kompence** a **rekreace** (viz. kap. 1.1.1 Funkce volného času).

„Asi se mi první vybaví to léto, že se vlastně celý rok na ten tábor těším, protože je to vždycky takovej útek od té ošklivé reality, že seš vlastně týden někde mimo dění prostě toho běžného světa... A je to vlastně hrozně příjemný ten týden vždycky. S tím, že se vlastně odprostíš od těch špatnejch problémů.“ (Klára)

„...zároveň je to... i jako pro mě svým způsobem dovolená...“ (Áňa)

„Mně se líbí to, že tam člověk hrozně vypne, protože přece jenom přes rok, tak máš buď školu nebo práci nebo obojí a seš v takovým jako hrozným shonu prostě... ty tam přijedeš... a prostě vypneš... A vyčistím si tam hlavu na 14 dní, a pak se zase vracím zpátky jakoby v uvozovkách odpočimutá v uvozovkách úplně vyřizená jako. Ale v tomhle je to super, proto se tam vracím, protože se tam prostě vždycky tak refreshnu na ten další jako prostě koloběh.“ (Šantal)

„...táhne mě tam to, že žiješ úplně mimo 14 dní, neřešíš vůbec nic, protože prostě řešíš jenom tábor... stáváš se podle mě jako takovým tím bezstarostným člověkem, kterej jako... nemůžu říct úplně dítětem, ale seš prostě ten bezstarostný člověk, co se jako vůbec nestará o to, jestli jako někam musím hnát, jestli musím chodit na brigády to a tamto, ale prostě si seš na tom táboře a je to skvělí.“ (Martina)

Dalším faktorem je volnost při tvorbě programu a celkové realizaci tábora, kterou zdůrazňují především hlavní vedoucí.

„A teď v posledních letech mě ještě extrémně baví to plánovat..., což vlastně je úplně jiný v tom, že vlastně se na tom táboře podílím dřív, než ten tábor začne... Mně se líbí, že si to tam prostě můžeme dělat po svém, můžeme si to upravovat. A taky jako když vymyslím hloupost, tak se za ní pak můžu pranýřovat sama. Nemusím bejt našťvaná na někoho jinýho.“ (Áňa)

„... vlastně když to můžu změnit a udělat z toho lepší tábor, tak proč bych to neudělala. Když k tomu mám tu možnost a udělám si to podle sebe, aby to bavilo mě. A právě jsem si říkala, že by to bavilo i ty ostatní, že to bude nějakým zase jiným stylem... Udělám si to podle sebe a nebudu se muset bát, že ježišmarja, s čím zase přijdou, že to prostě bude stát za prd.“ (Šantal)

Některé respondentky uvádí i to, že je pro ně tábor i prostorem pro zlepšování. Tuto potřebu osobního rozvoje můžeme připodobnit k funkci volného času – volný čas jako čas **edukace** (viz. kap. 1.1.1 Funkce volného času).

„Takže třeba příští rok za mě já pojedu v tom jinak, že prostě budu chtít, ať si to jako dospělí lidi, kdy jsme všichni dospělí, řeší mezi sebou a nejde to všechno přese mě, protože jsme tak zvyklí, ale prostě to nejde.“ (Áňa)

„A zároveň jakoby i já se ráda třeba hrozně jako zlepšuju ve věcech, takže mě to sice jako demotivuje v určitých věcech, ale zároveň to chci dotáhnout tak, aby to bylo super a já jsem si to udělala lehčí a už jsem věděla, jak to dělat, a pak už to bude v pohodě.“ (Šantal)

Dalším stěžejním bodem ve vyprávění byla i místa, kde respondentky řekly, že jednoduše nechtějí přijít o tu možnost jezdit na tábory, protože je jim tam příjemně.

„Prostě se mi to libilo, bavilo mě to, se takhle každé rok na tejden se prostě zavřít do lesa a bejt s těma lidma, se kterýma je mi dobře. To mě nutilo jezdit dál. Protože jsem o to nechtěla přijít. Nechtěla jsem se toho vzdát a nikdy se toho nevzdám.“ (Kíťa)

„A když se mě třeba někdo zeptá, kdy jsem fakt šťastná, tak já vždycky říkám „ty jo Vánoce a tábor, na Štědrej den a na táboře“ ...je to nejhezčí tejden z celého toho roku, kdy mám fakt pocit, že dělám něco smysluplnýho...já si neumím představit, že nejedu. Neumím se toho zbavit a neumím říct takový to NE. Je to prostě furt... je to něco, na co se těším a mám to ráda... vlastně tábory a já, tak pro mě je to extrémní srdcovka.“ (Áňa)

„...je to srdcové místo, kam se prostě člověk vrací...“ (Šantal)

Shrnutí

Věci, které motivují jednotlivé respondentky navštěvovat tábory z hlediska věcí spojených přímo s jejich osobou, jsou různé, přesto se v několika případech prolínají.

Nejčastějším motivem je útek od každodenní reality, kdy respondentky zdůrazňují to, že nemusí řešit problémy spojené s okolním světem, ale na táboře žijí přítomností.

Dalším motivem je volnost při tvorbě programu a realizaci tábora. Důvodem pro vyzdvižení volnosti může být právě to, že všechny respondentky jsou zvyklé ze školy či práce na to, že většinou dostanou nějaké zadání, kterého se mají držet, naopak na táboře to celé od začátku do konce stojí na nich. Tuto svobodu si proto dostatečně užívají.

Tábor vnímají také jako místo pro osobní růst, ale i jako místo, kam se chtějí neustále vracet, jelikož je to pro ně místo spojené s pozitivními věcmi.

5.2.3 Kolektiv na táboře

Často zmiňovaným motivem, který respondentky drží na táboře je i kolektiv. V tomto ohledu bylo v příbězích zmíněno více momentů s ním spojených, proto jsem se rozhodla vymezit kolektiv na táboře vlastní kategorií.

Respondentky ve svých příbězích naráží na to, že kolektiv vedoucích/praktikantů je většinou stálý a že mezi nimi vznikají i přátelství.

„...máme zajetou partu už spoustu let, která se teda tak postupně obměňuje, každé rok třeba někdo nejede, někdo přibude, ale takový to jádro, to je pořád stejný. A je to takovej stejnej okruh lidí, s kterým vlastně jezdíme už od těch dětí, přes praktikanty až po ty vedoucí.“ (Klára)

„A i teď vlastně i ve dvaadvaceti tam jedu a cítím se úplně jako mezi svejma jako doma... pro mě tam jako vzniklo 90 % mých momentálních přátelství, který mám, takže tak.“ (Áňa)

„Takže prostě s těma přibývajícima rokama, jelikož to už tam jezdím myslím nějakých 10 let. Tak i co se tam vystřídalo za lidi nebo prostě tímhle tím je to prostě hezký, že je to jiná škatulka jako kamarádů nebo prostě lidí, se kterejma si potom zase mám co říct a asi tak.“ (Šantal)

„No tak já jsem si na táboře našla přitele... Oni jsou to většinou jako takový blízký lidi, takže jsem třeba s 5 z nich jela ještě v létě na dovolenou.“ (Martá)

Zároveň respondentky zmiňují důležitost stejného smýšlení a naladění vedoucích, které je základem pro to, aby tábor proběhl hladce bez větších obtíží.

„A samozřejmě je tam každé rok něco, co tam neseďne, ale myslím si, že jako obecně tam všichni vycházíme jako dobře... jako obecně máme tu partu jako super a je to vlastně i jeden z velkých důvodů, proč většina z nás tam jezdí, protože se tam vždycky ten tejděn cejtíme dobře spolu.“ (Kíťa)

„A ještě o to hezčí to je v tom, že jezdíme v té skupině lidí, který prostě já mám ráda, který na tom vyrostli stejně jako já... většina z nich... a mají k tomu stejnej vztah a mám pocit, že i ta myšlenka toho, že vlastně děláme něco, co chcem aby si ty děti pamatovaly, nás pojí a o to líp nám tam je.“ (Áňa)

Mimo to zdůrazňují soudržnost kolektivu vedoucích a praktikantu, kteří jsou ochotni v případě nutnosti pomoci, takže se na táboře mají vždy na koho obrátit.

„Ale zároveň jsem si věřila a věděla jsem, že mě v tom ostatní podržej a bude to oukej a všichni to ve zdraví přežijem.“ (Kíťa)

„...kdy jeden nmůže, může druhej a společně to dotlačit ke konci týdne.“ (Áňa)

„Ale na druhou stranu tam máme jako kolektiv, kterej si na táboře pomůže, když se něco děje. Já vím, že tam na to nejsem sama, i když jsem prostě v tom papíře napsaná jako já. Všechny ty právní následky jdou jako za mnou, ale vlastně snažíme se tomu předcházet s tou spoluprací, že si prostě pomáháme, takže to je takový...“ (Šantal)

Marta mimo to tvrdí, že na táboře jsou vztahy mezi lidmi jiné a lepší, jelikož se lidé dokážou vzájemně lépe poznat a nemají potřebu nějaké přetvářky.

„Tam mám prostě pocit, že je možný úplně všechno, že si prostě sedneš i s člověkem, u kterýho bys to vůbec netipla, že si s ním někdy sedneš. A ty lidi jsou tam prostě podle mě úplně jiný, než jsou v reálu, že jako se fakt úplně jinak poznáte, tvoří se tam nějaká vztahy a je to prostě skvělý.“ (Marťa)

Shrnutí

Tábory, na které respondentky jezdí jsou pro ně důležité i z hlediska kolektivu, který se na jejich táboře sešel. Většinou jsou to lidé, se kterými si rozumí a jsou stejně naladěni, tím pádem vznikají i přátelské vztahy. S kolektivem na táboře jsou spojeny i další funkce volného času – volný čas jako prostor **participace, integrace a komunikace**

(viz. kap. 1.1.1 Funkce volného času). Kolektiv je tedy jedním z rozhodujících prvků, podle kterého si respondentky zvolily zrovna „svůj“ tábor. Zároveň je to právě ten správný kolektiv, který je dalším motivem k tomu na tábory dále jezdit.

5.2.4 Děti na táboře

Tábory nejsou pouze o tom, co přináší vedoucím a jaký je kolektiv vedoucích, tábory jsou totiž především o dětech, pro které jsou tyto tábory určeny. Jsem proto ráda, že ani na ně mé respondentky nezapomněly a ve svých rozhovorech zmiňovaly i je jako důvod, proč na tábory jezdí. Děti byly v rozhovorech zmiňovány v několika kontextech, jedním z nich byla například individuální osobnost dětí.

„Asi se mi líbí, jak je každý dítě úplně jiný, jak ke každému tomu dítěti musíš hledat jako nějakou úplně jinou cestu. Že prostě zjistíš po pár zkušenostech, že né všechno platí na všechny... A vlastně mě baví asi to, hledat si ke každému tomu malému človíčkovi ten individuální přístup.“ (Kíťa)

Další zmínky o dětech, byly v souvislosti s tím, co si respondentky z tábora odnesly jako děti samy. Důvodem, proč dělají respondentky dětem vedoucí, by tedy mohl být ten, že chtějí dětem zprostředkovat podobné dětství/dovednosti/zážitky, které měly samy jako děti.

„A přijde mi to hrozně smysluplný, byť kolikrát jako přes rok je to vyčerpávající... tak vlastně představa toho, že alespoň jedno z těch čtyřiceti dětí přesvědčím o tom, že ty tábory jsou super a že se tam můžou spoustu věcí naučit a že tam můžou poznat kamarády a že je to může bavit a vlastně nadchnout pro to, aby jely znova, tak je to, co mi tomu dává smysl.“ (Áňa)

„Měla jsem jako zážitky z toho, a hlavně jako dítě, tak teď třeba z toho vidím... prostě to dobrý, že to dítě se naučí jako tý samostatnosti víc. A teďka z toho může čerpat prostě v nějakých těch jako dospělých letech... předáváš dál těm dětem nějakou svoji zkušenost. Teď oni k tobě vzhlížej, protože už seš tam ty jako ten starší.“ (Šantal)

„Vybaví se mi naprosto nezapomenutelný prázdniny pro dítě, protože si myslím, že ten tábor je plnej nějakýho dobrodružství, nějakýho jako vzrušení, kdy seš prostě bez rodičů a seš prostě dítě, který se snaží nějak obelstít ty vedoucí a máte tam prostě po

večerech nějaký setkáníčka a nějaký to vzrušení prostě. Vymýšlí tam pro vás někdo hry a prstě je to skvělý... “ (Marťa)

Stačí i pouhá přítomnost dětí a to, že i vedoucí mají možnost se od dětí něco naučit, to ve svém příběhu zmiňuje například Kíťa.

„Ty malý děti v sobě mají spoustu takový ty hezký energie a neřešej, neřešej takový ty dospělý starosti a neřešej třeba ekonomickou krizi a tak. A prostě řeší jen takový to, že včera byly u kamarádky a koukaly na film. Prostě ty problémy, nad kterými se člověk jen pousměje.“ (Kíťa)

Kíťa v příběhu naráží i na to, že být tam v tu chvíli pro ty děti je důležité.

„Zároveň mám ráda i ten kontakt od dětí, když se se mnou přijdou pomazlit. Já mam pak i ten pocit, že jim to asi i k něčemu je v tu chvíli, když přijdou samy.“ (Kíťa)

Šantal naopak neopomíjí i ten fakt, že je potřeba „vychovávat novou generaci tábora“, aby tento trend nezanikl a byl stále někdo, kdo se z dítěte stane praktikantem a postupem času se ujme vedení, jako tomu bylo u ní.

„...nasměruje nějakým stylem, jak by s těma dětma měli zacházet, co je dobrý, co jako by bylo fajn a naučit je tomu vlastně, aby se to furt generačně posouvalo dál a najednou jsme nezjistili, že tam jako nikdo neumí s těma děckama jednat.“ (Šantal)

Jestli se vedoucím povedl připravit pro děti tábor, jestli opravdu stálo za to, se nejčastěji projeví ve zpětné vazbě dětí. Které jsou také tím utvrzujícím motivem, díky kterému vědí, že svou práci dělají dobře a chtějí ji dělat dál.

„A pak třeba když ti ještě jako zpětně ty děti řeknou „to bylo super, to mě bavilo, můžeme ještě jednou“, tak jako to mám fakt jako pocit, že se to všichni užili.“ (Áňa)

„A hlavně ty děcka to strašně bavilo... jako za mnou chodily ty děti, že to bylo úplně parádní... A pak mi pišou jako nadšený maminky, že prostě děcka nezavřely celej večer jako pusy, že furt o tom povídají a básní a že se jim to hrozně líbilo... bavilo je to, protože to bavilo nás všechny...“ (Šantal)

Shrnutí

Bez dětí by nemohl tábor proběhnout, a i na to myslely mé respondentky. Dětem se především snaží zajistit nezapomenutelné zážitky a vytvořit pro ně místo, kam se děti

budou rády vracet, stejně tak jako to měly a mají i respondentky. Áňa ve svém příběhu vícekrát zmiňuje, že tábor je pro ni místem přijetí a chce ať se tam děti cítí stejně. Mimoto dětem respondentky předávají i své zkušenosti a jsou rády, že je mohou něco naučit. Povzbuzující je pro ně i zpětná vazba od dětí, kdy jejich snahu děti oceňují. Stejně tak je pro ně pozitivní odezvou to, že některé děti se na tábory vrací i ve starším věku jako praktikanti a někteří i dále jako vedoucí.

5.2.5 Strasti a obavy spojené s pozicí vedoucího

Další velkou kategorií, na kterou se respondentky odkazovaly jsou strasti a obavy spojené s pozicí vedoucího na táboře. Se vším je vždy spjato i něco negativního, naštěstí nikdy nebyly tyto strasti a obavy natolik zásadní a odstrašující pro to, aby respondentky s táborovou činností přestaly. Přijde mi ale důležité zmínit i tuto negativní stránku.

„Samozřejmě se občas objeví pocity různých obav, když třeba jsem byla první rok jako vedoucí, tak jsem se samozřejmě trochu bála té zodpovědnosti, že vlastně na mě závisel svým způsobem ten můj praktikant a zároveň i ty děti pode mnou. Tak to byl velkej pocit zodpovědnosti a trochu i obav a strachu, když jsem nevěděla, do čeho přesně jdu.“
(Klára)

„...na druhou stranu samozřejmě, když tam jsem, tak to není jenom sranda, je to takový to, že jsem v neustálím stresu, jestli mi něco vyjde, jestli to je správně, jestli to bude funkční, jestli prostě to tak může bejt a kolikrát, když je to tam pak v tom presu, v tom zmatku, tak jsou tam různé tlaky...“
(Áňa)

„No byla jsem přiřazená k těm nejmenším dětem, což jsem já opravdu nechtěla, protože ty nejmenší děti jsou hrozný. Furt se tam někdo počůrává a bojí a brečí a stejská se mu a všechno... a hned na tohle jsem fakt nebyla jako ještě připravená, na tyhle brečeníčka.“
(Martina)

Nejvíce strastí obnáší práce hlavního vedoucího, na kterém je největší zodpovědnost i to se projevilo v příbězích mých respondentek.

„...ale jsou tam prostě momenty, kdy jsem naštvaná a nechci, kdy mám chuť...ptostě kdyby existoval nějaký papír, kde je napsaný „Anička je hlavní vedoucí“, tak mám chuť ho vzít a fláknout s ním po vedoucích nebo po těch dětech a odejít z toho

tábora. Ale tak to je prostě tam tou situací a nějakým jako daným tlakem, kterej tam je a je tam jako velkej a občas ho někdo nechápe, občas ho zase někdo chápe.“ (Áňa)

„Upřímně byla jsem teďka první rok hlavní vedoucí tábora. A musím říct, že je to hodně, hodně náročnější než celkově jako praktikant. Není to vůbec sranda, nikomu to nepřeju dělat to poprvé sama. Jako prostě aby to někdo dělal sám, protože zařizovat všechny ty věci okolo prostě do toho nikdo nevidí... No je to práce na celej rok... hlavně ani si pak neužíváš ten tábor... furt něco řešíš...“ (Šantal)

Hlavní vedoucí také naráží na to, že v jejich pozici nepřijdou tolik do kontaktu s dětmi, což jim na jednu stranu chybí na druhou stranu si uvědomují, že mají tolik práce a nebyly by schopny se dětem tolik věnovat, jako tomu bylo na pozici oddílového vedoucího.

„Možná mi malinko chybí teďka nebejt úplně u těch dětí, s tím, že si říkám, ty jo, tak jako se od nich distancuju, nemám s nima ten vztah, co maj ty vedoucí. Na druhou stranu pak přijde pět minut, kdy za mnou přijde dvacet dětí v jednu chvíli a já jsem vlastně strašně šťastná, že nemusím mít ty děti a že mi to vlastně stačí.“ (Áňa)

„No a vlastně s těma děckama jsem se ani do kontaktu tak moc nedostala. Jediný jako proč za mnou třeba šly bylo, abych jim něco dovolila jako jo. A na druhou stranu ani nemáš jako chuť za nima jít, protože seš úplně vyšťavená z toho, že prostě máš takhle věci nad hlavu a nemáš už energii na nic jinýho.“ (Šantal)

V práci s ostatními vedoucími/praktikanty se také mohou objevit určité strasti, v tomto ohledu to mají hlavní vedoucí znovu nejobtížnější. Avšak respondentky, které dělají hlavní vedoucí nejsou samy, kdo to takto vnímá.

„Samozřejmě se tam pokaždý objeví nějakej problém, nějaká slabší chvílka, kdy se tam někdo s někým nedohodne, protože furt je nás tam prostě kolem 10 dospělejch a je těžký vždycky jako souhlasit se všema.“ (Kíťa)

„Letos jsem hodně narazila na to, že je těžký šéfovat svejm kamarádům a zůstat s nimi kamarád a šéfovat jim tak jako nenápadně, protože jakmile se dostaneš do tý pozice šéfa, tak za tebou choděj jako s interníma věcma. A já nesnáším stát mezi lidma jako nějakej prostředník, a teď jako domlouvát nebo prostě někoho poučovat, někoho jít prosit, at' něco dělá, někomu zas říkat, at' něco nedělá. To jako je pro mě nepříjemný.“ (Áňa)

„Kdežto já, jako hlavní vedoucí, řešíš prostě furt něco a furt musíš organizovat ty lidi pod sebou. Teď je brigáda, takže musíš prostě přivést třeba 5 lidí, a teď jako je sháněj, když oni si přesně jedou svůj nějaký styl anebo prostě nějaký svůj režim a řeknou, e prostě nemůžou a teď tam stojíš sám za ten náš turnus. Takže to je takový demotivující, když se jako takhle snaží je jako nahánět někdy abysme se sešli, i třeba jako mimo nějakou práci/brigádu něco takhle.“ (Šantal)

Shrnutí

Nic není dokonalé, stejně tak ani pozice vedoucího na táboře. Pozice vedoucího je občas fyzicky i psychicky náročná, o tom vědí i mé respondentky. V jejich příbězích se z té negativní stránky nejčastěji objevovala zodpovědnost za děti a obavy s ní spojené. Někdy to byla jen věková skupina dětí, se kterou se v některých chvílích těžko pracuje, jak zmiňovala Marta. Hlavní vedoucí Šantal a Áňa zakouší to, jak je těžké zorganizovat tábor, kdy je to pro ně celoroční práce a zároveň se chvílemi dostávají i do nepříjemných situací, kdy musí šéfovat svým kamarádům (ostatním vedoucím).

5.2.6 Prostředí a čas tábora

Poslední kategorií, která sice nebyla tak obsáhlá, ale důležitostí se vyrovná ostatním, je prostředí tábora. I když by se do prostředí dali zahrnout vedoucí i děti na táboře, tak v tomto případě je tím myšleno konkrétněji zázemí a čas tábora, jež v příbězích párkrát zaznělo. I přestože nebylo zmíněno tolikrát, byl na něj kladen velký důraz.

„Takže se mi vždycky vybaví jen ty příjemný pocity, protože si vždycky vybavím to, jak večer sedíme u ohýnku, zpíváme písničky nebo koukáme na západy slunce, hrajeme si s dětma a je horko a v noci je teplo, jsou to ty teplý příjemný noci. A vím, že se na to celý rok vždycky těším.“ (Kíťa)

„No a pak bych řekla ohýnek, byť je to jako taková kýčová praktická věc, tak pro mě je to... já to mám vlastně vytetovaný ze stejného důvodu a je to pro mě jako k tomu úplněj nejvíc. (...) ...dejte svoje děti na tábory, změňte jim život a udělejte jim ho hezkej. Nenechte je sedět u tabletů prostě a dejte jim ten pocit, že prostě tejdén volnosti, tejdén nemytí a tejdén těch nejlepších vzpomínek.“ (Áňa)

„Teď mi to máme ještě na takovým jako specifickým místě, že tam máme mlejn u nás na táboře, což je prostě srdcové místo, kam se prostě člověk vrací, protože nepřijede

a není to jen louka. No, takže mi to tam přirostlo k srdci...že jako já tam prostě vypnu telefon a absolutně jako neexistuju pro lidi, co tam nejsou prostě. (...) Mě prostě, když se řekne tábor fakt napadnou stany, flanelová košile a ešus s pořádně dobrým guláškem prostě... a ohýnek samozřejmě, klasicky jako... když pořádně nesmrdíš od ohně, tak to není pořádněj tábor. A když si nepropálíš bundu, tak to taky není pořádněj tábor.“
(Šantal)

„...na tom táboře vlastně vždycky funguju ať jsem v jakémkoliv stavu, tak prostě podle mě funguju jako na 100 %.“ (Mart'a)

Shrnutí

Prostředí a čas tábora všechny respondentky vnímají jako něco jedinečného, co mají spojené především s ohýnkem a společným časem u něj. Mart'a zmínila i to, že v čase tábora člověk funguje jinak a ač se to nezdá, tak je výkonnější než za normálních příležitostí. Prostředí a čas tábora jsou tedy určitě dalšími motivy, díky kterým respondentky na tábory stále jezdí a pořádají je.

5.3 Zhodnocení výzkumu

Cílem výzkumné části bylo nalézt odpověď na hlavní výzkumnou otázku: *Jaká je vnitřní motivace vedoucích letních táborů k vykonávání jejich táborové činnosti?* A také na vedlejší otázky, jež vznikly v průběhu analýzy rozhovorů. Ty se vztahují k celkové cestě respondentek, kterou musely projít, než se staly vedoucími na letním táboře, k tomu, jak odlišně vnímají jednotlivé pozice na táboře a také k tomu, jaké strasti se objevují při jejich práci na táboře. Pro zjištění odpovědí na stanovené otázky jsem využila narativně orientovaný výzkum a jeho dva ze čtyř modů, které mi napomohly k tomu, abych se na získané příběhy měla možnost podívat z více perspektiv. Tento proces mi pomohl utvořit si ucelenější pohled na danou problematiku a zodpovědět tím stanovené výzkumné otázky.

Respondentky, na kterých je postavena výzkumná část, jsou si v mnoha ohledech blízké. Všechny jsou studující (některé zároveň i pracující) ženy ve věku lehce nad dvacet let. Proto je možné, že motivy, které vedou jednotlivé vedoucí k vykonávání jejich činnosti jsou si velmi podobné.

Nejčastější důvod, proč respondentky tábory stále navštěvují, je ten, že se jim tam líbí. Tábor je pro ně místem odpočinku, místem, kde dokážou žít přítomným okamžikem a odtrhnou se od každodenních starostí. Hlavním vedoucím se líbí možnost seberealizace v přípravě tábora a možnost stále se ve své práci zlepšovat. Jedním z velkých motivů jsou tedy věci spojené s jejich JÁ, kdy je táborová činnost přínosná pro ně samotné.

Dalším zásadním motivem je KOLEKTIV aneb ostatní vedoucí a praktikanti na táboře. Blízká, stejně naladěná a podobně smýšlející parta lidí. Lidí, kteří jsou ochotni pomoci v těžkých situacích a vždy se vzájemně podrží. Áňa ve svém příběhu často narážela na pojem „přijetí“, kdy tábor popisovala jako místo, kde se cítí přijatá mezi ostatní lidi a kolektiv tábora přirovnává k rodině. Marťa naopak zmiňovala, že lidé se na táboře chovají jinak a lépe se poznají (sama se na táboře takto seznámila se svým přítelem). Více méně se i po této stránce všechny respondentky shodly na velmi podobném závěru, že na táboře mají kolektiv, se kterým si rozumí a je jim s nimi dobře.

Motivem pro podílení se na táborové činnosti jsou i DĚTI, pro které mají možnost připravovat si program a být pro ně přítomné v okamžiky, kdy to potřebují. Zároveň chtějí respondentky dětem zprostředkovat nezapomenutelné zážitky, které si z táborů odnesly i ony, když byly děti. Každé dítě na táboře je individuální a respondentkám se líbí možnost

různorodé práce. S dětmi je spjata i zpětná pozitivní vazba, při které mají vedoucí pocit dobře odvedené práce.

Posledním zmiňovaným motivem bylo **PROSTŘEDÍ A ČAS TÁBORA**. Místo, kde tábor probíhá je pro ně srdcové místo, které mají neodmyslitelně spojeno s momenty, které na táboře zažívají od táboráku, přes stanování, pozorování západů slunce až po stravování se z ešusu. Vše pro ně zahrnuje příjemné pocity a těchto výjimečných chvílí se nechtějí vzdát.

Cesta na pozici vedoucího byla skoro ve všech případech téměř totožná. Respondentky na tábor jezdily nejprve jako děti, ihned poté jako praktikanti a po dosažení věkové hranice 18 let se na táborech začaly podílet jako oddílové vedoucí. Cesta Áni a Šantal dále pokračovala k pozici hlavního vedoucího. Marťa je jedinou výjimkou. Tábory sice také navštěvovala jako dítě, ale pak se k nim vrátila až díky vysokoškolské praxi.

Všem respondentkám je nejbližší pozicí oddílový vedoucí. Oproti hlavnímu vedoucímu je to pozice, která není tak náročná z hlediska času, který je věnován přípravě tábora, zodpovědnosti za děti a personál na táboře i zaobíráním se legislativní stránkou tábora. Pozice praktikanta stojí sice na opačném pólu než hlavní vedoucí, co se náročnosti týká, ale v oddíle je postaven spíše „jen“ jako pomocná ruka. Oddílový vedoucí má svobodu v organizaci týmu a zároveň mu opadají starosti s legislativou tábora.

Poslední otázka se vztahuje ke strastem na táboře, se kterými se vedoucí potýkají. Jak z předchozího odstavce vyplývá, tak hlavní vedoucí mají nejnáročnější práci, kromě zařizování tábora přijdou i momenty, kdy musí být nadřizenými pro své přátele, což je nepříjemná pozice. Všechny vedoucí vnímají fyzickou a občas i psychickou zátěž.

I přes tyto nástrahy si respondentky tábory užívají a mají v plánu nadále je navštěvovat a stále se v této práci zlepšovat.

5.4 Sebereflexe výzkumníka

Narativně orientovaný výzkum je postaven především na příbězích respondentů. Tento výzkum by ale nemohl vzniknout bez *výzkumníka*, který od respondentů shromáždil data, jež sám podrobil následné analýze. Shodou okolností jsem výzkumníkem já, autorka této práce, proto Vám mohu nastínit i pohled, kterým jsem nad touto problematikou uvažovala.

I já sama se každé léto účastním několika letních táborů jakožto oddílový vedoucí. Přesně tento fakt hrál významnou roli v tom, proč jsem si pro svou práci zvolila zrovna tematiku táborů. Přesnější zaměření se na vedoucí na letním táboře vycházelo z otázek, které směřují k tomu, proč tuto pozici dělám. Rozhodla jsem se tedy zjistit, zda i ostatní vedoucí věnují své léto táborům, ze stejného důvodu jako já nebo jestli je k tomu vede něco jiného. Takto jsem tedy přišla i ke své výzkumné otázce, která se týká vlastní motivace vedoucích letních táborů.

Cestu kvalitativního výzkumu jsem zvolila na základě předpokladu, že od respondentů mohu získat přesnější informace než ty, které bych dostala například formou bezhlavého vyplňování dotazníku. Výzkumný vzorek byl velmi specifický, všechny respondentky jsou studující (některé zároveň i pracující) ženy ve věku lehce přes dvacet let, které činnost táborového vedoucího vykonávají pravidelně. Všechny respondentky znám osobně řadu let a se dvěma z nich dokonce jezdím na stejné tábory.

Díky zmíněným faktorům jsem spoléhala na otevřenost respondentek v průběhu rozhovorů. Respondentky jsem před rozhovorem upozorňovala i na to, že nic, co řeknou, není špatně. I přesto se může stát, že respondentky nezmínili vše, to se dá omluvit tím, že do jednoho rozhovoru nelze obsáhnout celou jejich životní zkušenost, která souvisí s jejich táborovou činností.

Narativně orientovaný výzkum byl naopak velmi přínosný, jelikož dával respondentkám svobodu v tom, co chtějí vyprávět a jakým stylem chtějí vyprávět, mohly tedy vyprávět od srdce a říkat věci, které ony pokládají za opravdu důležité. Chvillemi se příběhy otáčely k popisování detailních situací na táboře nebo respondentky nenapadl směr jakým příběh dále ubírat, v těchto momentech jsem každé z respondentek pokládala doplňující otázky.

Při samotném výzkumu jsem se snažila vcítit do jednotlivých respondentek a pochopit tak jejich příběh jejich pohledem. Při tomto kroku mi pomáhala osobní známost respondentek, díky které jsem měla možnost si některé věci i domyslet.

Jelikož i já spadám do specifických rysů mého výzkumného vzorku, který se mimochodem sešel náhodou, je tedy možné, že i přes snahu odosobnění jsem při analýze výzkumu reflektovala i svou osobní zkušenost. Nicméně s výsledky mého výzkumu jsem zpětně obeznámila i mé respondentky, které se i nadále s výsledky výzkumu ztotožňují.

Závěr

Tato diplomová práce byla zaměřena na vedoucí na letních táborech a jejich vnitřní motivaci k vykonávání táborové činnosti. Práce byla rozdělena na dvě části. První z nich byla teoretická, která se zabývala pojmy, jež jsou důležité pro zasvěcení do této problematiky. Druhá čas neboli výzkumná část byla věnována výzkumu, jenž měl za cíl přiblížit vnitřní motivaci vedoucích na letních táborech z pohledu kvalitativního výzkumu.

Teoretická část byla rozdělena na tři velké kapitoly popisující zásadní pojmy pro porozumění kontextu práce. Těmito pojmy byla pedagogika volného času, letní tábory a motivace. V kapitole pedagogika volného času byla tato problematika ukotvena v rámci mnou studovaného oboru pedagogiky volného času, představen byl pojem volný čas samotná pedagogika volného času, a předpoklady které by měl mít pedagog volného času. Zmíněna byla i zážitková pedagogika, na jejímž principu je postavena většina táborových akcí.

Tím jsme přestoupili ke druhé kapitole, jenž se zabývala letními tábory, jejich legislativním ukotvením a pracovníky, kteří se na táborové činnosti podílejí a jejich povinnostech. Zároveň byly představeny různé druhy tábory z hlediska jejich organizace i z hlediska zaměření na určitou skupinu účastníků.

Poslední kapitola teoretické části objasnila proces motivace a její nejčastější motivy, které u jedince proces motivace podněcují. Zároveň byly nastíněny rozdíly mezi vnitřní a vnější motivací. Zmíněny byly též nejčastější motivy vedoucích podle Pelánka (2008).

Ve shrnutí teoretické části bylo nastíněno propojení těchto všech oblastí a následovala výzkumná část této práce. Ve výzkumné části byla nejprve představena metodologie výzkumu, která zahrnovala seznámení s výzkumným cílem, otázkami výzkumu, kvalitativním výzkumem a jeho formou, narativně orientovaným výzkumem. Ozřejměn byl i výběr výzkumného vzorku a průběh sběru dat.

V hlavní stati výzkumné části proběhla samotná analýza dat pomocí dvou modů narativně orientovaného výzkumu – holisticko-obsahovým a kategoriálně-obsahovým. V prvním zmíněném modu byl každý příběhů představen jednotlivě. Ve druhém modu

byly příběhy představeny v podobě kategorií, které se prolínaly všemi příběhy a vycházely z výzkumných otázek.

Cílem celé diplomové práce bylo zachycení příběhů čtyř vedoucích aktivně se účastnících letních táborů. Tato část se povedla splnit a příběhy těchto vedoucích můžeme dohledat v přílohách této práce. Příběhy byly sbírány za účelem zjištění zkušeností s letními tábory a přiblížení jejich vnitřní motivace k vykonávání této činnosti. I tato část se podařila splnit za pomoci položených výzkumných otázek.

Hlavní výzkumnou otázkou bylo „*Jaká je vnitřní motivace vedoucích letních táborů k vykonávání jejich táborové činnosti?*“. Na tuto otázku se podařilo odpovědět a v představeném vzorku vedoucích se podařilo dospět k závěru, že vnitřní motivace vedoucích táborů se vztahuje k nim samotným, ke kolektivu, k dětem na táboře a k prostředí a času tábora (viz. 5.3 Zhodnocení výzkumu).

Vedle hlavní výzkumné otázky byly postaveny i otázky vedlejší „*Jaká byla cesta k tomu se dostat na pozici vedoucího letního tábora?*“; „*Jaké odlišnosti vnímají jednotlivci napříč různými pozicemi na letním táboře?*“ a „*Jaké strasti se objevují při této práci?*“. I na tyto otázky se podařilo nalézt odpovědi. Na pozici vedoucího se všechny respondentky dostaly skrze účast na táboře jako děti a následnou účast jako praktikantky. Zároveň je všem respondentkám nejbližší pozice oddílového vedoucího. Hlavní vedoucí má totiž mnoho starostí, a naopak praktikant nemá tolik prostoru k seberealizaci. S hlavním vedoucím je spjato i nejvíce strastí od velké zodpovědnosti po nepříjemnost v „šéfování“ svých přátel. Všechny pozice jsou též fyzicky a psychicky náročné. (viz. 5.3 Zhodnocení výzkumu).

Jelikož se podařilo splnit stanovený cíl práce i nalézt odpovědi na všechny výzkumné otázky, hodnotím výzkum velmi kladně. Pro mě bylo přínosné uvědomit si i ostatní pohledy vedoucích a seznámit se s tím, co pro ně znamená tábor. Stejně tak by tento výzkum mohl být přínosný pro ostatní vedoucí na letních táborech nebo pro ty, kdo zvažují tuto pozici vykonávat.

Jelikož výzkum byl zaměřen na velmi specifickou kategorii vedoucích, bylo by zajímavé představit i výzkum orientovaný na jinou sociální skupinu případně tyto skupiny porovnat mezi sebou.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

ADAIR, John Eric. *Efektivní motivace*. Praha: Alfa Publishing, 2004. Management (Alfa Publishing). ISBN 80-86851-00-1.

BEZCHLEBA, Bohumír. *Hlavní vedoucí dětského tábora*. Brno: Mravenec, 2012. Tábor (Mravenec). ISBN 978-80-87447-21-5.tas

BURDA, Jan a Vladimíra ŠLOSAROVÁ. *Tábory a další zotavovací akce*. Aktualiz. vyd. Praha: NIDM, 2008. ISBN 978-80-867-8459-5.

ČERMÁK, I., Chrz VLADIMÍR a V. CHRZ, 2007. Narativně orientovaný výzkum: interpretační perspektivy. In: ŘEHAN, V. a M. ŠUCHA. *Sborník z konference Kvalitativní přístup a metody ve vědách o člověku VI*. Psychologica 37, Olomouc, Univerzita Palackého, s. 53-66.

ČERVINKA, Jiří. *Hurá na tábor!: táborové náměty, hry a příroda*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1178-5.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ, 2008. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-473-1.

HANUŠ, Radek a CHYTILOVÁ, Lenka. *Zážitkově pedagogické učení*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. 192 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-2816-2.

HARMACH, Jaromír. *Tábory a jiné zotavovací akce: průvodce jejich přípravou*. Ilustroval Jana JANDOVÁ. Praha: IDM MŠMT, 2004. ISBN 80-86033-93-7.

HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ, 2015. *Psychologický slovník*. Třetí, aktualizované vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0873-0.

HENDL, Jan, 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 80-7367-040-2.

HOFBAUER, Břetislav, 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 80-7178-927-5.

HOMOLA, Miloslav, 1972. *Motivace lidského chování*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. Knižnice psychologické literatury.

JANOUSEK, Jaromír a Ivan SLAMĚNÍK, 2008. Sociální motivace. In: VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK. *Sociální psychologie*. 2. přeprac. vyd. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, s. 147-159. ISBN 978-80-247-1428-8.

- JIRÁSEK, Ivo, 2004. Vymezení pojmu zážitková pedagogika. *Gymnasion 1*. Praha: Prázdninová škola Lipnice, 6-16.
- KAPLÁNEK, Michal, 2012. *Čas volnosti - čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase*. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0450-3.
- MUSIL, Roman, 2014. *Pedagogika: pro střední pedagogické školy*. Vyd. 1. Praha: Informatorium. ISBN 978-80-7333-107-8.
- NAKONEČNÝ, Milan, 2014. *Motivace chování*. 3., přeprac. vyd. V Praze: Triton. ISBN 978-80-7387-830-6.
- PÁVKOVÁ, Jiřina, 2001. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 80-7178-569-5.
- PELÁNEK, Radek, 2008. *Průručka instruktora zážitkových akcí*. 1. vyd. Praha, Česká republika: Portál. ISBN 978-80-7367-353-6.
- PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2004. ISBN 978-80-200-1499-3
- POLAK, Soňa. *Nejoblíbenější jsou stanové tábory*. Učitel'ské noviny: týdeník pro učitele a přátele školy, 2017. 120(23), 21. ISSN 0139-5718.
- POLÁŠEK, Petr. *Hlavní vedoucí dětských táborů: studijní texty Komise cvičení a pobytu v přírodě: metodické rady ČASPV: speciální učební text*. Editor Vít HANÁČEK. Praha: Česká asociace Sport pro všechny, 2007, 34 s. ISBN 80-865-8619-7.
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ, 2013. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0403-9.
- ŘIHÁČEK, Tomáš, Ivo ČERMÁK a Roman HYTYCH, 2013. *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-6382-2.
- ŠVARŤÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ, 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-313-0.
- VÁŽANSKÝ, Mojmír, 2001. *Základy pedagogiky volného času*. Vyd. 2. Brno: Print-Typia. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-86384-00-4.

Internetové zdroje

Pionýr: Osmero dobrého tábora [online]. In: . [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://pionyr.cz/rodice/dobry-tabor/osmero/>

ŠEJTKA, Ondřej. *Přehled legislativy pro pořádání letních táborů*. Poradna ČRDM [online]. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <http://poradna.crdm.cz/letni-tabory/prehled-legislativy-pro-poradani-letnich-taboru-306>

Tábory YMCA [online]. In: . [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://www.ymca.cz/>

Legislativa

Zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví

Vyhláška č. 106/2001 Sb. o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti

Zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících

Vyhláška č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků

Seznam příloh

- Příloha I. Přepis rozhovoru s Kíťou
- Příloha II. Přepis rozhovoru s Áňou
- Příloha III. Přepis rozhovoru se Šantal
- Příloha IV. Přepis rozhovoru s Mart'ou

Přílohy

Příloha I.

Přepis rozhovoru s Kít'ou

Tak já začnu. Tak, když mi bylo šest let, tak jsem byla poprvý na svém táboře o prázdninách. Přihlásila mě tam maminka a bylo to tady na příměstským táboře jenom. No, a tam se mi líbilo, co si tak pamatuju, ale už si z toho moc nepamatuju. Jenom vím, že jsem tam měla (...), což byl vedoucí, se kterým jsem pak jezdila na tábory i jako velký dítě. Ale potom tam ten další rok, když jsem chtěla jet na tábor, tak jsem původně chtěla jet jenom zase na ten příměstskej, ale můj nejlepší kamarád tenkrát, jel na pobytový tábor, takže jsem se přihlásila s tím kamarádem na pobytový tábor. Tady u nás od (...) a zároveň ten samej rok snad, mě přihlásila mamka na úplně jinej tábor, kterej byl pořádanej červeným křížem (...).

A můj strejda tam dělal vedoucího, takže to jsem jela na dva tábory ten rok. No a vím, že se mi hrozně líbilo jenom tady na tom od nás od toho (...) a na tom druhým né, že by se mi nelíbilo, ale nebyla jsem z toho nadšená, protože to bylo 14 dní a já jsem byla prostě sedmiletá malá Kít'a a bála jsem se tam a stejskalo se mi a tak. No, takže vím, že jsem byla nadšená jenom tady z toho našeho. No a ten další rok jsem vlastně už jela jenom tady s tím od nás a vím, že jsem měla jako velkou pauzu s tím druhým táborem, protože právě jsem tam neměla úplně ty nejlepší zážitky, ty jsem měla jenom tady. No a od té doby jsem každěj rok prostě jezdila tady na ten náš od toho (...). A ten druhěj ten od červeného kříže, tak tam jsem potom jela až někdy... když mi bylo asi 13, to mě strejda překecal a vzala jsem si s sebou kamarádku svojí nejlepší. To byla (...).

A pak jsem o rok pozdějc, to bráchovi bylo asi 6 nebo 7. Takže jel se mnou i brácha a jela s náma dokonce i mamka, tam na ten tábor, která tam dělala nějakou pomocnou ruku v kuchyni. Protože brácha byl malej a byl hroznej mamánek, tak nechtěl jet bez ní, takže s náma jela maminka. No ale pak jsem tady ty tábory vlastně, když mi bylo nějakých 14, tak jsem je úplně pustila, protože jsem si tam nikdy jako nesedla úplně stoprocentně s tou partou a nechala jsem si prostě od těch, já nevím, 8 let asi, jsem si nechala jenom tady ten náš pobytovej, kdy jsem vlastně fakt jezdila úplně každěj rok a každěj rok jsem tam fakt jako jezdila ráda a nikdy jsem neměla nějaký jako stejskavý období tam. Vím, že jsem tam jako nikdy neplakala, že by se mi stejskalo po našich, na rozdíl od tamtoho tábora.

A potom když mi bylo nějakých 15, možná až 16, já teď nevím, tak jsem začla dělat vlastně praktikanta a zároveň jsem ještě, i když jsem vlastně byla myslím praktikant, tak jsem ještě byla jeden rok jako dítě na outdoorovej tábor, kam jsme taky jezdili, kterej se jako... kterej byl takovej víc jako adrenalinově založenej. Byl pro starší děti, což bylo taky spoustu fajn zážitků. No a když jsem začla jezdit už jako praktikant, tak mě to vlastně furt bavilo, protože jsem o tom už tak jako snila od nějakých 13, když jsem viděla ty starší svoje kamarády, tak jako prostě byli ty velký praktikanti a byli vlastně hrozně cool, že už jako z těch dětí nejsou, že už z nich prostě vyrostli ty velký praktikanti, ty káповé a z těch praktikantů potom vyrostli i vedoucí, a to jsem vlastně vyrostla i já. A když mi bylo 18, tak jsem vlastně začla poprvý dělat vedoucího na těch příměstských táborech tady a vlastně před rokem nebo letos/ loni prostě, jsem byla vlastně poprvý i jako vedoucí na pobytovým. A tak... a líbí se mi tam.

Co obnáší ty příměstský tábory?

Tam vlastně každej vedoucí máme 10 dětí na sebe plus tam máme jednoho hlavního vedoucího, kterej to vlastně šéfuje, zařizuje ty organizační věci a tak. A to je taky fajn, ale je to hrozně náročný. Je to vlastně v podstatě náročnější než ty pobytový, protože si myslím, že to je na jednu stranu třeba tím, že na těch příměstských to dítě se vyspí v klidu doma, má prostě odpočinek, prostě těch nějakých svejch potřebnejch hodin a ráno přijde plný energie a odpoledne odejde. A zároveň je tam spousta těch dětí, který jsou městských dětí, který jsou zvyklý třeba sedět u mobilu a rodiče by je třeba neposlali na nějakej ten pobytovej tábor. Takže jsou tam takový živější a je to vždycky strašně vyčerpávající a zároveň jsou ještě mladší... většinou jako mladší kategorie než na těch pobytových, ale taky mě to baví.

A co tě na těch táborech vlastně baví?

Co mě na tom baví? Baví mě na tom všechno vlastně... Asi se mi líbí, jak je každý dítě úplně jiný, jak ke každému tomu dítěti musíš hledat jako nějakou úplně jinou cestu. Že prostě zjistíš po pár zkušenostech, že ne všechno platí na všechny. Na někoho se stačí jen trošku zamračit a je všechno podle tebe a na někoho prostě můžeš celej den rvát a on tě má stejně na háku a je mu to prostě jedno. A pak vlastně zjistíš, že stačí s ním prostě jenom jednat trochu dospělejc nebo víc jako přívětivějč a funguje to. A vlastně mě baví asi to, hledat si ke každému tomu malýmu človíčkovi ten individuální přístup, to mě fakt

hodně baví. Na jednu stranu je to občas strašně těžký, a pak vyčerpávající. Kór třeba na těch příměstských táborech...

Zároveň jsem zjistila, že i ty příměstský tábory mě nabíjejí strašně jako psychicky, ale fyzicky strašně vyčerpávají. Že seš celej den na nohách a furt jenom poskakuješ, poletuješ, ale zároveň z toho mám vždycky radost, i když mě to psychicky strašně vycúcne. Ty malý děti mají v sobě spoustu takový ty hezký energie a neřešej, neřešej takový ty dospělý starosti a neřešej třeba ekonomickou krizi a tak. A prostě řeší jen takový to, že včera byly u kamarádky a koukaly na film. Prostě ty problémy, nad kterýma se člověk jen pousměje. Zároveň mám ráda i ten kontakt od dětí, když se se mnou přijdou pomazlit. Já mám pak i ten pocit, že jim to asi i k něčemu je v tu chvíli, když přijdou samy. Tak to se mi taky líbí. Mám ráda to, jak jsou celkově ty děti roztomilý, protože často jsou roztomilý. Takže to je asi výčet toho, co se mi na tom všechno líbí.

Zmiňovala jsi hodně ty děti a co ten kolektiv lidí, se kterými spolupracuješ?

Tak to máme zajetou partu už spoustu let, která se teda tak postupně obměňuje, každěj rok třeba někdo nejede, někdo přibude, ale takový to jádro toho je takový furt stejný. A je to takovej stejnej okruh lidí, s kterým vlastně jezdíme už od těch dětí, přes ty praktikanty až po ty vedoucí.

A samozřejmě je tam každěj rok něco, co tam nesedne, ale myslím si, že jako obecně tam všichni vycházíme jako dobře. Samozřejmě se tam pokaždý objeví nějakej problém, nějaká slabší chvílka, kdy se tam někdo s někým nedohodne, protože furt je nás tam prostě kolem 10 dospělejch a je těžký vždycky jako souhlasit se všema. Ale myslím si, že by to mohlo být i podstatně horší, když jsem slýchala jiný jako... party, který organizujou tábory, tak my to máme dobře zorganizovaný. Podílíme se většinou všichni na nějakým tom chodu tábora a jeho fungování.

Občas je tedy problém v tom, ten tábor postavit a rozložit. Tam se nikdy nesejdem všichni, což je potom těžký stavět ty stany s podsadou a celkově to zázemí, ale myslím si, že jako obecně máme tu partu jako super a je to vlastně i jeden z velkejch důvodů, proč většina z nás tam jezdí, protože se tam vždycky ten tejděn cejtíme dobře spolu.

A jaké pocity se v tobě odehrávají, když se řekne slovo „tábor“?

Asi se mi první vybaví to léto, že se vlastně celej rok na ten tábor těším, protože je to vždycky takovej útěk od té ošklivý reality, že seš vlastně tejděn někde mimo dění

prostě toho běžného světa. Že prostě neřešíš školu... nebo jako řešíš, padne na to slovo... neřešíš prostě ty problémy toho běžného života, ale řešíš právě jen to, v kolik budeš vstávat, v kolik musíš jít spát, abys ráno nebyl úplně mrtvej, řešíš prostě jenom, co bude k obědu, co bude ke svačině. A je to vlastně hrozně příjemný ten tejdén vždycky. S tím, že se vlastně odprostitíš od těch špatnejch problémů.

Takže se mi vždycky vybaví jen ty příjemný pocity, protože si vždycky vybavím to, jak večer sedíme u ohýnku, zpíváme si písničky nebo koukáme na západy slunce, hraje si s dětma a je horko a v noci je teplo, jsou to ty teplý příjemný noci. A vím, že se na to celej rok vždycky těším.

Samozřejmě se občas objeví pocity různějch obav, když třeba jsem byla první rok jako vedoucí, tak jsem se samozřejmě trochu bála tý zodpovědnosti, že vlastně na mně závisel svým způsobem ten můj praktikant, a zároveň i ty děti pode mnou. Tak to byl velkej pocit zodpovědnosti a trochu i obav a strachu, když jsem nevěděla, do čeho přesně jdu. Ale zároveň jsem si jako věřila a věděla jsem, že mě ti ostatní podržej a bude to oukej a všichni to ve zdraví přežijem.

Ty negativa, třeba zodpovědnost, složitá cesta k některým dětem, jak jsi jmenovala, neodrazovalo tě to někdy?

Zvažovala jsem ještě když mi bylo kolem 15, než jsem začala dělat ty praktikanty a takový, že přestanu jezdit. To jsem měla asi dva roky, kdy mě ty tábory úplně nenadchly. Ale teď musím říct, že ne. Jediný, co by mě nějakým způsobem donutilo teďka přestat, by bylo, kdybych měla nějaký třeba pracovní příležitost, který by mi v tom zabránilo nebo kvůli škole kdyby jsem to nezvládla, ale nějakěj svůj osobní pocit by mě nedonutil. Jako nikdy jsem neměla stav, že by mě ten strach z tý zodpovědnosti nějak jako odrazil od toho, to jako určitě ne.

Jak jsi říkala, že jsi obdivovala ty vedoucí, kteří byli ty velký kápa, myslíš, že to byla jedna z věcí, co tě přimělo pokračovat jako vedoucí?

Vlastně to úplně nebyla ta vidina toho, že budu velkej kápo, protože pořád si sama připadám jako takový velký dítě. Vlastně jsem si v tu chvíli vybavila, že když jsem byla malá, tak jsem strašně vzhlížela k těm vedoucím a říkala jsem si „jo, na tu bojovku prostě půjdu, oni mě kdyžtak ochrání ty vedoucí“. A teď jsem vlastně já v roli toho vedoucího a

v tom lese se bojím úplně stejně jako když mi bylo těch 8, jenom dělám, že se nebojím. Takže to určitě není tím, že bych si připadala jako velká drsná holka.

Asi jsem začala jezdit jako vedoucí hlavně kvůli tomu, abych mohla furt jezdit na ty tábory, protože vlastně jiná možnost nebyla, protože když chceš prostě jezdit s tou partou dál a nejsi mladej kluk se svalama, kterej zvládne sekát dříví... což já úplně nejsem... tak vlastně jinou variantu jako nemáš, jak vlastně zůstat s těma lidma furt pohromadě. A myslím, že to byl nejlepší způsob a všichni jsme se tam vlastně takhle postupně vypracovali k těm vedoucím až jsme vlastně utvořili tu naši partu.

Asi taky hlavní důvod byl teda ten, že jsem chtěla dál jezdit a neměla jsem to vlastně jak jako jinak udělat než bejt vedoucí. Prostě se mi to líbilo, bavilo mě to, se takhle každý rok na ten tejdén se prostě takhle zavřít do lesa a bejt s těma lidma, se kterýma je mi dobře. To, mě nutilo jezdit dál. Prostě jsem o to nechtěla přijít. Nechtěla jsem se toho vzdát a nikdy se toho nevzdám.

Jestli je to vše, tak já se tě na závěr ještě zeptám, jaké tři věci se ti vybaví při slově „tábor“?

Léto, večery u ohně a asi ještě útěk z reality

Příloha II.

Přepis rozhovoru s Áňou

Začnu trochu z jiný strany, protože často se mě třeba lidi ptaj, proč vlastně jezdím na tábory, proč to jako vlastně do dneška dělám, proč jsem hlavní vedoucí. Protože je to za mě nedoceněná práce, plná starostí a strastí a únavy a kolikrát je ani neplacená třeba. Nicméně chci říct, že jezdím na tábory proto, protože pro mě jsou to ty nejhezčí vzpomínky na dětství, takže proto jezdím na tábory.

Tam to pro mě vlastně všechno začalo. Nikdy jsem se vlastně v dětství necejtila jako plně přijatá třeba do třídy, do kolektivu... nějaký jako dobrý kamarády... a vlastně až na táborech jsem poznala, co to znamená, když tě někdo jako bere, když někdo chce abys tam byl, a když prostě s těma lidma je ti fakt jako krásně. Myslím, že to bylo i tím, jak ty tábory (...) vedl, že nás tlačil do toho abysme se navzájem poznávali. Nutil nám takovou tu myšlenku, ať si jako každěj vážíme kohokoli, nehledě na rozdíly, nehledě vlastně na to jakěj kdo je. A tím tam vybuodoval podle mě prostředí a takovou jako základní skupinu, která tam vlastně vydržela a takhle vlastně jsem strávila celý dětství. Já jsem se vlastně celej ten rok těšila až pojedu na tábor a až se zase budu cejit šťastně, mezi lidma co mi jako rozuměj a budu dělat věci, co mě naplňujou.

A když vlastně se to v určitým věku přehouplo do tý možnosti, že můžu dělat praktikanta, když to vlastně začalo vůbec existovat. Tak jsem si říkala „to prostě musím, to musím až mi bude těch 15, tak musím“. Takže když jsem pak byla praktikant, tak jsem se pak cejtěla, že jsem to dokázala, pak jsem mohla bejt vedoucí, tak to jsem se taky cejtěla, že jsem to dokázala. A teď vlastně jako mi to přijde mrknutím oka, ten čas, kdy jsem dělala praktikanta a vedoucí a jsem vlastně už fulltime ve vedení toho tábora, teď nemyslím to, že jsem hlavní vedoucí, ale to, že už se vlastně na těch táborech jako strašně podílím.

A přijde mi to hrozně smysluplný, byť kolikrát jako přes rok říkám, že je to únavný, že je to vyčerpávající nebo, že nemám ráda děti... tak vlastně ta představa toho, že alespoň jedno z těch čtyřiceti dětí přesvědčím o tom, že ty tábory jsou super a že se tam můžou spoustu věcí naučit a že tam můžou poznat kamarády a že je to může bavit a vlastně nadchnout pro to, aby jely znova, tak je to, co mi tomu dává smysl. Proto třeba miluju, když vidím, že se děti vracěj a že ještě kór mají zájem o nás turnus, že chtěj jet znova s nám s těma kamarádama, že je to bavilo.

Vždycky třeba nezvládám, když mi někdo řekne „já nesnáším tábory, já jsem v dětství byl na táboře, bylo to hrozný“. Tak já si vždycky řeknu jo, to je mi líto, nejel jsi s náma, prostě chápu to asi to nemohlo bejt dobrý, když si nejel s náma. A mrzí mě, že vůči tomu mají lidi předsudky, protože si myslím, že ty tábory dávaj do života víc, než si lidi uměj přestavit.

Jednak u mě osobně to byla první věc, co mě naučila samostatnosti, protože to bylo asi poprvý, co mě máma jako vyhodila z domu na tejdne jako bez kontaktu a naučilo mě to podle mě asi z části asi respektovat lidi kolem sebe a umět se zapojit do týmu, spolupracovat a jako pomáhat si ve chvíli, kdy jeden nemůže, může druhý a společně to dotlačit ke konci toho tejdne. Takže pro mě je to jako... vlastně tábory a já, tak pro mě je to extrémní srdcovka.

A určitě byly roky, kdy už jsem jako měla dost a zejména vždycky den po táboře nebo ten poslední den tábora a vždycky si říkám „tak tohle je naposledy prostě“ a pak si na to stejně vzpomenu za tejdne a stejská se mi a jela bych tam znova.

A když se mě třeba jako někdo zeptá, kdy jsem fakt šťastná, tak já vždycky říkám „ty jo Vánoce a tábor, na Štědrej den a na táboře“. I když jakoby vlastně si zpětně promítnu, jak jsem se cejtla letos na táboře, tak vyflusaná a vyšťavená, a jako, že vlastně mi nic nejde, tak zpětně je to jako nejhezčí tejdne z celého toho roku, kdy mám fakt jako pocit, že dělám něco smysluplnýho. A ještě o to hezčí to je, v tom, že jezdíme v tý skupině lidí, který prostě já mám ráda, který na tom vyrostli stejně jako já... většina z nich... a mají k tomu stejnej vztah a mám pocit, že i ta myšlenka toho, že vlastně dělám něco, co chcem aby si ty děti pamatovaly, nás pojí a o to líp nám tam je.

Další prostě plus je to, že jsme si za mě dost podobný, takže prostě nás to společně baví, máme se rádi, takže je to vlastně trošku jako práce nebo brigáda, nebo nevím, jak to nazvat, ale zároveň je to... i jako pro mě svým způsobem dovolená, pro mě je to příjemnej čas s přáteli, kterej smysluplně využiju.

A teď teda v posledních letech mě ještě extrémně baví to plánovat, vlastně teď je to třetí rok, co to plánuju, což vlastně je taky úplně jiný, v tom, že vlastně se na tom táboře podílím dřív, než ten tábor začne. A strašně mě baví vždycky vymejšlet tu hru a přemejšlet nad tím, jak to budem hrát. Kolikrát vymyslím tu hru, pak si sednu a přečtu si to a směju se u toho, protože si představím někoho konkrétního, jak u toho teda trpí, v tom nejlepším...

A baví mě to, na druhou stranu samozřejmě, když tam jsem, tak to není jenom sranda, je to takový to, že jsem v neustálém stresu, jestli mi něco vyjde, jestli to je správně, jestli to bude funkční, jestli prostě to může bejt a teď kolikrát, když je to tam pak v tom presu, v tom zmatku, tak jsou tam různé tlaky, ale zpětně je to něco jiného.

Možná mi malinko chybí teďka nebejt úplně u těch dětí, s tím, že si říkám, ty jo, tak jako se od nich distancuju, nemám s nima ten vztah, co maj ty vedoucí. Na druhou stranu pak přijde pět minut, kdy zamnou přijde dvacet dětí v tu jednu chvíli a já jsem vlastně strašně šťastná, že nemusím mít ty děti a že mi to vlastně stačí. A to jsem vlastně já a tábory – Něco smysluplného s kupou přátel.

Vím, že ještě jezdíš na příměstské tábory, řekla bys mi k nim taky něco?

Tam vlastně mám děti u sebe, tam je to takový jiný, tam je takovej jinej druh dětí. Jsou to takový ty děti míň samostatný, tam je to opravdu takový... tam se to trochu rovná tý práci v mateřský školce. Kdy z mí představy mateřský školky, tak už je to jako mnohem větší péče a občas mě vyčerpávají o dost víc, protože prostě tam, jak jsem zvyklá z těch pobyťáku, ty něco řekneš, ty děcka jsou do toho zapálení nebojej se ušpinit, jsou schopný skočit ze srázu jenom protože jim to řekneš a jsou do toho po hlavě. Tak tady jsou takový ty ustrašený děti, usmrkaný, kterej prostě musíš občas zavázat boty, utřít zadek a jsou takový nepraktický, ale tak zase o tom to je, že jo. Na příměšťák teda jednou ty děcka, co na to, ne, že nemaj, ale nejsou na to stavěný, takže tam si vždycky jedu jako vlastně... tam se jedu vlastně vyvztekat, abych si na tom pobyťáku vážila těch dětí...

A když se tě zeptám ještě jak ses vlastně vůbec k táborům dostala jako dítě?

Tak tím, že jezdím vlastně se (...), kterej začal dělat tábory asi v roce 2007-2008 nějak tak. A vlastně první pobyťovej tábor byl Narnie. Já jsem jako zbožňovala Narnii od malička a jela vlastně sestřenice.

A vlastně už rok předtím nás dali rodiče spolu na tábor, protože chtěli abysme jezdily na tábor, protože naše rodiče jezdili na tábory, tak nás plánovali v tý kultuře vychovat. A pamatuju si jak mamka otvírá ten zpravodaj a říká „hele tady je nějakej tábor Narnie“ a já úplně „aaa“, že bych tam strašně ráda jela. Teď ještě, jak ono je to pojmenovaný „pojeďte s námi podívat do Narnie“, tak moje dětský důvěřivý já „pane bože já pojedou do Narnie prostě opravdu je to tady, mně se splnil ten sen“.

Pak teda přišlo, já teda na tábor sama nepojedu, v žádném případě, protože já jako do dneška ve dvaadvaceti mám stres dělat si nový kamarády. A mamka teda, že zkusí zavolat tetě, jestli by neposlala sestřenku se mnou. Tak sestřenka „pane bože, my pojedeme do Narnie“.

Takže já si pamatuju, že půl roku, než jsme na ten tábor jely jsme všem vyprávěly, že pojedeme do Narnie. Můj kamarád (...) tehdy na základce „jako Ani, ty nepojedeš do Narnie“. Pak jel taky na ten tábor a taky všude vyprávěl, že jede do Narnie. Takže jsme všichni jeli do Narnie, jako nejeli jsme do Narnie, jeli jsme do (...).

Ale vlastně tak moje mamka to tak vybrala, s tím že to odpovídalo mejm koníčkům. A já si pamatuju, že když jsem tehdy přijela zpátky domů, tak jsem brečela celej den, nechtěla jsem vůbec s nikým mluvit a chtěla jsem zpátky. Já měla třeba týden depresi, takou tu ale fakt vážnou, jak prostě přišel ten večer a já musela jít spát a nebyl žádněj oheň a žádná kytara a nikdo prostě mi doma nerozuměl, protože ty lidi, co mi rozuměli byli na tom táboře.

A pamatuju si ještě, že tehdy sice nebyly takový nářasky, když se ty tábory jako zamlouvaly, ale už tak jsi musel třeba do tejdne to zmluvit. A já stála mámě za zádama, ty jo tejdne dopředu, a říkám „ty jo koukej to objednat ať jedu příští rok znova“. Takže jako vlastně od toho prvního tábora, jsem věděla, že chci jezdit pořád.

Pak je teda jeden rok, kdy jsme přešli na outdoor tábor, protože jsem se snad nedostali všichni nebo nevím, jak to teď bylo přesně, ale já mam pocit, že se třeba dva z nás nedostali, někdo jo a outdoor byl volnej. A to byl vlastně první rok, kdy jsem na pobytůak nejela, ale furt jsem prostě zůstávala v tý skupině tohohle tábora, ale jakože na jiným turnusu, takže to bylo jako v klidu.

A jednou jsme leteli z Řecka, vlítnul nám pták do motoru a museli jsme nouzově přistát a já musel přijet na tábor o den pozdějc na tábor. Já jsem naše na tom Řeckým letišti proklínala do pekel, že jsme na nějaký blbý dovolený a brečela jsem. A když jsem přišla pozdějc, tak jsem myslela, že už mě tam nikdo nemá rád. Dokonce jsem pak přijela i s antibiotikama nebo se sádrou, prostě se vším jsem schopná přijet.

Říkala jsi, že tě baví na tábory pořád jezdit, i když je to vlastně finančně někdy i podhodnocený. Zajímalo by mě, jestli ti to pořád za to stojí, i když máš takovou zodpovědnost za ty děti, že se jim může něco stát a půjde to za tebou?

To je dobrá otázka. To je otázka, kterou si kladu třeba tak třikrát denně každý den toho tábora. Asi kdyby mi to za to mělo úplně stát, jenom kvůli penězům, tak by ta odměna musela bejt jako extrémně vyšší. Ten názor, že to je podhodnocený fakt mám, protože spousta z nás za to ani nedostává zaplaceno. Přece jenom... já vím, je to tejdenn, děláme, co nás baví, jsme mladý, mohli jsme bejt někde na brigádě, ale i tak, jako kdyby se tábor měl fakt platit za zodpovědnost, tak by to mělo bejt o dost víc.

A já mám pocit, že to nedělám kvůli penězům, já bych byla schopná jet jako i zadarmo. Ale jestli mi to za to stojí? No stojí mi to za to, protože kdyby mi to za to nestálo, tak nejedu a já si neumím představit, že nejedu. Neumím se toho zbavit a neumím říct takový to NE. Je to prostě furt... je to něco, na co se těším a co mám ráda.

A možná, kdybych se mohla vrátit do role bejt běžnej vedoucí, tak třeba ještě rok zpátky bych to vzala, že bych z toho postu sešla. Na druhou stranu, mně se líbí, že si to tam prostě můžeme dělat po svém, můžeme si to upravovat. A taky jako když vymyslím hloupost, tak se za ní pak můžu pranýřovat sama. Nemusím bejt našťvaná na někoho jinýho.

A obecně bych řekla, že mi to za to stojí, ale jsou prostě momenty, kdy jsem našťvaná a nechci, kdy mám chuť... prostě kdyby existoval nějaký papír, kde je napsaný „Anička je hlavní vedoucí“, tak mám chuť ho vzít a fláknout s ním po vedoucích, nebo po těch dětech a odejít z toho tábora. Ale tak to je prostě tam tou situací a nějakým jako daným tlakem, kterej tam je a je tam jako velkej a občas ho někdo nechápe, občas ho zas někdo chápete. Samozřejmě neříkám, že ne, ale když ho prostě někdo nechápe a není ochotnej respektovat, že já vím, že to je třeba nepříjemný, nebo vím, že něco, co chci, je náročný nebo zbytečný, nebo otravný, ale chci to z nějakýho toho důvodu, že třeba prostě jinak to udělat nemůžu, nebo bylo by to ohrožující pro ty děti, nebo hrozny pro nás. Tak nesnáším, když mě tam někdo nepochopí. A to je ta věc, kdy si říkám, že mi to jako za to nestojí. Prostě NE, že mít na starost ty děti a neustále bejt co jednou, oběma nohama v kriminále. Ale ještě jako se dohadovat vždycky s těma lidma, co máš pod sebou.

Letos jsem hodně narazila na to, že je těžký šéfovat svejm kamarádům a zůstat s nimi kamarád a šéfovat tak jako nenápadně, protože jakmile se dostaneš do tý pozice šéfa, tak za tebou choděj jako s interníma věcma. A já nesnáším stát mezi lidma jako nějaký prostředník a teď jako někomu domlouvat, nebo prostě někoho jít poučovat, někoho jít

prosit, ať něco dělá, někomu zas říkat, ať něco nedělá. To jako je pro mě nepříjemný. Takže to je jako extrém chvíle, kdy vlastně ani ne kvůli těm dětem, ani jako tý zopovědnosti, ale kvůli tomuhle si říkám, že mně to za to nestojí. Prostě tady zase ze sebe dělat jako s opuštěním *idioty* a poštvávat si lidi kolem sebe.

Takže třeba příští rok za mě já pojedou v tom jinak, že prostě budu chtít, ať si to jako dospělí lidi, kdy jsme všichni dospělí, řeší mezi sebou a nejede to všechno přese mě, protože jsme tak zvyklí, ale prostě to nejde.

Ale jako... když chodíme plavat s dětma, to si jako hodně počítám minuty. To je třeba nejdelší hodina vím v životě, když jsou děti v tom rybníce a já prostě si říkám, „tak a teď možná se nadechneš a je to tvoje poslední minuta na světě“.

Takže stojí mi to za to, díky tomu, že od toho neumím ustoupit a mám na to ty vzpomínky.

Vím, žeš mi to už určitě říkala, ale kdybys mi teď měla shrnout, co pro tebe tábor znamená, co by to bylo?

Kdybych to měla shrnout úplně jako to nejvíc, tak je to „přijetí“, protože pro mě to bylo v dětství přijetí nějaké skupiny, která mi fakt byla v životě poprvé blízká a měla jsem je ráda a oni měli rádi mě a cejtla jsem se, že mě tam nikdo tajně nepomlouvá, nikdo tajně neodsuzuje. Tak i teď vlastně je to pro mě přijetí, kdy my se vlastně snažíme, aby ty děti se cejtily stejně a myslím si, že ještě my, jak jsme v tom vychovaní...

Mám opravdu ráda, že kolikrát je schůzka nebo něco a slyším, jak někdo říká „hele, co támhleten? Ten je prostě takovej tišší, oni jsou na něj takový jako drsný, ale on je vlastně hrozně hodnej, ale má tam tohohle, s tím se baví tak je dáme, takhle spolu“. Prostě se snažíme taky vidět třeba nějaký ty jedince, které jsou sociálně slabší třeba v tom smyslu toho kolektivu a zahrnout je. A i teď vlastně i ve dvaadvaceti tam jedu a cítím se úplně jako mezi svejma jako doma. Takže přijetí.

Říkala jsi, že tě ty tábory baví, co tě na tom baví? Dokážeš to nějak konkretizovat?

Ty jo, baví mě nejvíc teď vlastně z pohledu hlavního vedoucího takovej ten moment, kdy úplně je... to jak záběr z filmu, kdybych takhle jako stříhla. Tak chvíle, kdy je nějaká hra třeba běhací nebo něco a hrajou i ty vedoucí. A fakt je to moment, kdy já tam třeba stojím, koukám na to a teď všichni jako běhají a teď se u toho jako všichni smějou a teď ty vedoucí taky kolikrát si to užívají, že po těch dětech, nevím, něco házej

oni navzájem a ta chvíle, kdy jako se u toho zastavíš a říkáš si: ty jo, ona je ta hra fakt baví a oni si to fakt užívají, ty kráso.

A pak třeba když ti ještě jako zpětně ještě ty děti řeknou „to bylo super, to mě bavilo, můžeme ještě jednou“, tak jako to mám fakt jako pocit, že si to všichni užili.

Kdybys měla ty pozice na táboře mezi sebou porovnat z tvého pohledu, co je/bylo nejlepší?

No dřív bych řekla praktikant, ale teď bych jako řekla vedoucí. Teď bych asi dítě už nechtěla být, jasně, že je to nejlepší, protože si to užíváš vlastně jako úplně bezúhonně, nemáš tam vlastně tu zodpovědnost, ale teďka jako zpětně prostě z toho dospělýho pohledu, tak jsem zjistila, že i ta druhá strana je jako zábavná i když je tam ta zodpovědnost. Ale je to asi ten vedoucí toho oddílu.

A na závěr se tě zeptám na tři věci, který pro tebe shrnují tábor?

Jako určitě bych řekla znova to přijetí, to je pro mě nejdůležitější. No a pak bych řekla, ohýnek, byť je to jako taková kýčovitá praktická věc, tak pro mě je to... já to mám vlastně vytetovaný ze stejného důvodu a je to pro mě jako k tomu úplně nejvíc. A ty jo asi přátelství pro mě tam jako vzniklo 90 % mých momentálních přátelství, který mám, takže tak.

Je ještě něco, co nezaznělo a chtěla bys to říct?

Tak já bych řekla dejte svoje děti na tábory, změňte jim život a udělejte jim ho hezkej. Nenechte je sedět u tableťů prostě a dejte jim ten pocit, že prostě tejdén volnosti, tejdén nemytí a tejdén těch nejlepších vzpomínek.

Příloha III.

Přepis rozhovoru se Šantal

Tak já jsem se vlastně... já začnu tím, jak jsem se k tomu vlastně dostala. Jelikož ségra jezdila strašně dlouhou dobu právě na tábory a vždycky zmizela prostě na 14 dní, že nebyla doma, tak já jsem vždycky říkala „ty jo, kde je“... a mamka že je na táboře. Tak říkám, že tam chci taky a mamka mě nechtěla pustit, protože jsem byla prostě malá. Já jsem ještě měla teda jako zdravotní problém, tak to byl taky jeden z důvodů proč mě nechtěla pustit. A pak konečně už teda jako svolila. Bylo mi asi 11 nebo 10 a tak pak jako konečně jako povolila, ale za podmínkou toho, že tam se mnou bude právě jako ségra.

A jako už od první chvíle, co prostě jsem tam přijela, tak jsem si říkala „táto to je vončo“. Prostě tak mě to chytlo, líbilo se mi to, co se týče toho, že prostě spíš ve stanu s podsadou seš vlastně úplně mimo nějakou prostě zažitou jako společnost. Takže z tohohle pohledu i jako pro to dítě, že vlastně jsem neměla furt stejný jako prázdniny, což byly prostě babičky, že jo? Nebo prostě občas s kamarádama. Měla jsem jako jiný zážitky z toho, a hlavně jako dítě, tak teď třeba jako z toho vidím... prostě to dobrý, že to dítě se naučí jako tý samostatnosti víc. A teďka z toho jako může čerpat prostě v nějakých těch jako dospělejch letech. A postupem času jsem si tam udělala i kamarády.

Teď ještě my to máme na takový jako specifickým místě, že tam máme mlejnu u nás na táboře, což je prostě srdcové místo, kam se prostě člověk vrací, protože nepřijede a není to jen louka. No, takže mi to tam přirostlo k srdci i jako z toho důvodu, že prostě je to nějaký místo, na který když se dostaneš i mimo vlastně čas tábora, tak furt to vypadá stejně. Není to prostě prázdná louka... vesměs je, ale chápem se. A je tam klid. Takže prostě s těma přibývajícima rokama, jelikož to už tam jezdím myslím nějakých 10 let. Tak i co se tam vystříдалo za lidi, nebo prostě tímhle tím je to prostě hezký, že je to prostě jiná škatulka jako kamarádů nebo prostě lidí, se kterejma si potom zase mám co říct a asi tak. A to je i jako z pohledu toho dětskýho.

Pak když jsem začala vlastně jezdit jako praktikant, tak já jsem se na to teda strašně těšila a já jsem si říkala, „ty jo, ty praktikanti můžou všechno, že jo. Ty to mají úplně to...“ No hodně rychle jsem se první rok vyvedla z omylu, že vlastně jakoby tam prostě každý den si jdeš lehnout prostě v půl 11 a seš úplně hotová, ale jakože 14 dní v kuse je fakt masakr občas. Takže to bylo takový jako náročnější, ale zase o to víc mě to

bavilo, protože předáváš dál těm dětem nějakou svoji zkušenost. Teď oni k tobě vzhlížej, protože už seš tam ty jako ten starší. A vlastně i jsem si to porovnávala, jak já jsem vnímala ty starší, jak oni vnímají mě a zas to je super pro tyhle jakoby dospívající, když tam jezděj, že prostě můžou předat něco těm děckám a zároveň se musejí naučit tomu, že musejí se nějak chovat s těma děckama a že to není úplně jako sranda, prostě to takhle. Takže tak.

A ještě můžu říct pohled třeba hlavního vedoucího. Upřímně byla jsem teďka první rok hlavní vedoucí tábora. A musím říct, že je to hodně, hodně náročnější než celkově jako praktikant. Není to vůbec sranda, nikomu to nepřeju dělat to poprvé sama. Jako prostě aby to někdo dělal sám, protože jako zařizovat všechny ty věci okolo prostě nikdo do toho nevidí. Kdo tohle v životě nedělal, tak to nechápe. No to je práce na celý rok. A to máš furt dokola. Skončíte tábor a už jedeš druhej jako furt dokola. A teď papíry a pojištění...no prostě.

Takže to je takový jakoby... hlavně pak ani si neužíváš ten tábor, já jsem si třeba tábor letos prostě moc neužila. Furt něco řešíš. Teď jak jsem v tom byla nově, tak furt je, co se učit. Jakoby je to super, že příští rok už zase budu jakoby někde jako jinde, budu vědět jako jak se co dělá a naštěstí to budem teď dělat ve dvou.

No a vlastně s těma děcka jsem se ani do kontaktu tak moc nedostala. Jediný jako proč za mnou třeba šly bylo, abych jim něco dovolila jako jo. A na druhou stranu ani nemáš jako tu chuť za nimi jít, protože seš úplně vyš'avená z toho, že prostě máš takhle věci nad hlavou a nemáš už energii na nic jinýho.

Ale zároveň co mě jako hrozně jako na tom překvapilo a jsem za to ráda je, že mě to úplně jako neodstrašilo od toho, to dělat a od toho tam jako jezdit a vracet se tam. Že když chci mít jako chvíli klidu, tak prostě si tam jako zajedu, já nevím, když je tam nějaká jako akce nebo tak. Tak furt jako se tam ráda vracím, což jako je fajn. Spousta lidí to tak jako nemá, že když je něco náročnýho, tak už se tam prostě nevrátěj. Je teda fakt, že mě to trochu demotivovalo v určitejch věcech, ale na druhou stranu si říkám, že všechno je jako poprvý těžký, že jo? A všechno je jednou poprvý...

Co tě vůbec táhne na ty tábory jezdit, i přesto, že je to i občas takhle náročný?

Mně se líbí to, že tam člověk hrozně vypne, protože přece jenom přes rok, tak máš buď školu nebo práci nebo obojí a seš v takovém jako hrozným shonu prostě. A je to takový, ty tam přijedeš a seš prostě v úplně jiný jako bublině, vůbec nevnímáš ty vlivy toho, že prostě někde támhle máš práci a ona na tebe čeká... a prostě to vypneš. Máš tam sice jako jiný starosti, ale na druhou stranu si řekneš, ty jsou jako krátkodobý prostě a člověk si tam hrozně vyčistí hlavu.

To, že se tam řeší jako věci, které se řeší tam, už je věc druhá, ale zase jdeš tam s tou čistou hlavou s tím, že jakoby čistej štít prostě. A to je na tom super, že si jako odpočineš od toho jako každodenního shonu a plus zase vidíš prostě lidi, se kterejma se vídáš fakt jenom jako jednou za rok na tom táboře. To jako bylo by fajn, kdyby se se vídali i jindy, protože na ty brigády spojený s táborem je zase potřeba jezdit.

Ale asi tohle asi jako největší, že jako já tam prostě vypnu telefon a absolutně jako neexistují pro ty lidi, co tam nejsou prostě. A vyčistím si tam hlavu na 14 dní, a pak se zase vracím zpátky jakoby v uvozovkách odpočínutá v uvozovkách úplně vyřízená jako. Ale v tomhle je to super, proto se tam vracím, protože se tam prostě vždycky tak jako refreshnu na ten další jako prostě koloběh.

Existuje i něco, co by tě odrazovalo, když je to takhle práce na celý rok a do toho máš tu zodpovědnost, kterou za všechny neseš?

No to je riziko povolání, když to tak řeknu. Jako to byla ta jedna věc, kvůli který jsem hrozně váhala to dělat, protože prostě tam, jakmile se něco stane. A to, že se nám stalo. Nám se ztratilo dítě prostě v lese, a to už pak jako to už jako není sranda, že jo? Tak to byla taková jediná věc, nad kterou jsem se fakt jako zamýšlela. Na druhou stranu, jsem si řekla, že jako když to budu dělat dobře, tak se nemůže nic stát. Ztratilo se mi dítě, takže se tomu asi nejde úplně vyhnout. Ona se pak dostala do tábora, chudinka, a pak 15 vedoucích jí hledalo po lese, že jo, a ona už byla v táboře. A nikdo u sebe neměl mobil, takže to byla samozřejmě zase jako moje chyba, že jsem nedala prostě třeba vysílačku nebo dvě. Pro příště to bylo poučení prostě jako krizovka, která se nám nepovedla.

Ale na druhou stranu tam máme jako takovej kolektiv, kterej si na táboře prostě pomůže, když se něco děje. Já vím, že tam na to nejsem sama, i když jsem prostě v tom papíře napsaná jako já. Všechny ty právní následky jdou vlastně za mnou, ale vlastně snažíme se tomu předcházet s tou spoluprací, že si prostě pomáhám, takže to je takový...

A teď už na to nebudu sama, takže už si kdyžtak půjdem sednout kdyžtak ve dvou, takže v pohodě.

A když ještě porovnáš všechny ty pozice mezi sebou, jela jsi jako dítě, praktikant, oddílový vedoucí i hlavní vedoucí, tak jak je vnímáš?

No tak jako dítě nic nemusíš řešit, tam musí prostě jedeš a vlastně ten program ti dělají ty ostatní. Ty se jenom prostě musíš řídit nějakýma pravidlami, který jsou nastavený, ale vlastně vesměs si tam fakt jedeš odpočinout. Jako když to vezmu, jak jsem byla letos jako hlavní a když si to vezmu zpátky, jak jsem jezdila jako dítě, třeba už jako starší dítě, tak už máš nějaký starosti běžný, nějaká brigáda už taky máš v létě, že jo? Ale prostě tam jsem fakt jako přijela vypla a úplně... fakt jako nic jsi neřešila těch 14 dní prostě. Maximálně nějaký jako dětský lásky a nějaký jídlo. Takže jako to byla bezstarostná doba a jako hrozně bych si to odjela jako klidně znova jako dítě. Tam si myslím, že není úplně nic... žádný jako negativa, možná jenom to, že jako já nevím, musíš jít spát v 10, ale taky nemusíš že jo. Takže tam bych to asi brala jako úplně to nejlepší období, který by si ty děcka měly jako pořádně užít.

Když to vezmu z pohledu praktikanta, tak vesměs to je to samý, akorát už máš nějakou lehčí zodpovědnost za ty děti. Ještě vlastně jakoby ten vedoucí ti ty děti někdy svěří, že prostě heleďte teď prostě dojdete tam a tam... Tak máš nějakou zodpovědnost a zároveň furt je to takový, že za někým můžeš přijít a prostě oni ti pomůžou nebo něco. Furt je to takový, že nemusíš řešit nějaký extra starosti.

No jako ve výsledku ten vedoucí toho oddílu a ten praktikant mají ty jako povinnosti rozdělený tak jako stejnoměrně, ale přece jenom vedoucí prostě ten celej oddíl organizuje a furt je to na něm, protože je mu přes 18. A ono pak je to i něco jiného... nám tam jezdí třeba i praktikanti, který jsou i osmnáctiletý, takže tam už se to pak jako hodně dává jakoby na stejnou váhu, ty různý jako věci a ty povinnosti a tak a ta zodpovědnost. Takže tam mi to přijde takový jako dost podobný. Ale ten vedoucí toho oddílu, tak ten už musí jako to umět třeba s děckama. A pak, když má nový ty praktikanty, který vlastně jedou třeba poprvé, tak je jako nasměruje nějakým stylem, jak by s těma dětma měli zacházet, co je dobrý, co jako by bylo fajn a naučit je tomu vlastně, aby se to furt generačně posouvalo dál a najednou jsme nezjistili, že tam jako nikdo neumí s těma děckama jednat.

Ale hodnotím to kladně jako praktikanství i jako vedoucí oddílu bylo jako fajn. To furt tam člověk prostě jede tak, že já si tady v úvozovkách odkroutím 14 dní prostě, ale je to připravený a já tam budu jenom prostě pomáhat, aby to dopadlo dobře a nic se nestalo.

Z pohledu hlavního vedoucího už je to trochu těžší, tam už prostě řešíš vůbec nahlášení tábora na krajskou hygienickou a prostě komplet všechno. Teď musíš řešit rodiče obepisovat je, řešit jejich nikdy přihloupý dotazy. Oni tam jezdí třeba 7 let a zeptají se tě, kde je (...). Nebo jestli si má vzít holinky. Tady uděláš seznam, přihlášku, všechno. Uděláš jim prostě krásnej přehled, kde si maj co vzít. Podtrhaný, zvýrazněný tam máš všechny ty věci a oni se pak stejně zeptaj. A mají si vzít tadyto? A já říkám, ano, je to podtržený, zvýrazněný, tak to by měli mít na 100 %. To, že nemají pláštěnku dobře. Pak když mi tam ale přijde borec, že nemá tepláky, ale třeba je mu 15. Nemám tepláky, já jsem si balil sám.

A celkově pak řešíš vodu na táboře, jídlo teď ještě do toho se řeší jídelniček, že jo. To musíš taky předtím udělat, aby to bylo vyvážené podle nějakých těch směrnic spešl. A teď ještě do toho jsem dělala kurz, takže to máš další věc, že si musíš ještě jako připravovat ten kurz. A pak když bylo to suchý období, no, tak ještě teď jsme museli nahlásit třeba, jak máme na závěrečnej večer velkej oheň, tak se to muselo nahlásit na hasiče. Jenže to se nesmělo, že jo dělat žádný ohně, takže se to nemohlo nahlásit. A pak přesně řešíš jako to, když se něco stane, že tam přijedou policajti, a seš úplně v háji. A to už je jako občas až jako vtipný. Třeba se mi stalo, že tam prostě jsme neměli nikoho, kdo by měl ten papír na motorovku, že může. Takže jsme řezali pilkou.

Když to tak slyším, nevrátila by ses raději zpět do té pozice toho oddílového vedoucího?

Já bych se ráda vrátila třeba do té pozice toho vedoucího, protože máš přes rok absolutní volno. Odjedeš si prostě nějaký ty brigády, když něco potřeba udělat jako před tím táborem nebo po něm a je to takový jako bezstarostný. Tak jako nemusíš nic, pak si jenom teda podle tématu seženeš kostým nebo něco, ale jako nemusíš nic, prostě máš totální volno, děláš si svoje věci, a pak jenom teda před táborem řešíš nějaký věci, který teda potřebuješ na tábor a jinak prostě neřešíš.

Kdežto já, jako hlavní vedoucí, řešíš prostě furt něco a furt musíš organizovat ty lidi pod sebou. Teď je brigáda, takže musíš prostě přivést třeba 5 lidí, a teď jako je sháněj,

když oni si přesně jedou svůj nějaký styl anebo prostě nějaký svůj režim a řeknou, že prostě nemůžu a teď tam stojíš sám za ten náš turnus. Takže to je takový jako demotivující, když se jako takhle snažíš, je jako nahánět někdy abysme se sešli. I třeba jako mimo nějakou práci/brigádu něco takhle.

Tak i tak ztrácejí takovou potom už motivaci mi přijde, že jako hodně teďka poslední dobou ty jako mladší ztrácí tu motivaci vůbec jako jezdit, jak takhle máme občas ty akce jako během toho roku mimo ten tábor. Tak mi přijde, že vlastně oni si jedou jenom jako na tábor a zbytek už je jako nezajímá. prostě, což je škoda, protože se to pak jako stmelí a nejsme tam prostě rozdělení, že si prostě půlka povídá jako takhle. A druhá půlka sedí v jiným stranu, támhle, že jo? Takže to je pak taky takový, že si říkáš, no tak, já se tady starám nebo prostě snažím se a jim je to jedno prostě.

A naopak co tě k tomu táhne dělat tedy toho hlavního vedoucího?

Protože to nikdo nechce dělat no, a protože on by se ten celý náš běh prostě zrušil, kdybysme neměli hlavního vedoucího, tak by se to zrušilo a prostě bysme nebyli. Já si myslím, že by se to asi docela zbořilo, kdybych řekla, že to dělat nechci, protože fakt tam není podle mě nikdo, kdo by k tomu jako byl, aby to dělal, protože za prvý buď jim není 18, a pak tam jsou ty jako ještě úplně starší a ty už zase to nemůžu dělat, protože mají práci a nemají na to ten čas. Já teda taky práci mám, ale jakoby furt se tomu nevěnuju jako oni.

A zároveň jakoby i já se ráda třeba hrozně jako zlepšuju ve věcech, takže mě to sice jako demotivuje v určitejch věcech, ale zároveň to chci dotáhnout tak, aby to bylo super a já jsem si to udělala lehčí a už jsem věděla, jak to dělat, a pak už to bude v pohodě. Ale prostě musím překonat teďka jako tu dobu, kdy nevím vlastně, co dělám. Já vlastně furt nevím, co dělám pořádně jakoby, takže jako ono to není jako sranda.

Když si řeknu, že jo, tak rok mám za sebou, ale vlastně furt jakoby je to jako dokola jak básnička a dokud to nebudu dělat 3-4 roky v kuse, tak si myslím, že si to jako úplně neosvojím jakoby. Tak, abych prostě si řekla, jo jo teďka mám tohle a tohle. A měla bych všechno jako v klidu naplánovaný prostě. Pak třeba zjistím, že nemám bezinfekčnost od nějakých dětí, a že tam zrovna přijíždí hygiena. A teďko nám řekne, tak mi tak mi vyberte 2 děti a zdravotník tam podstrčí zrovna to dítě, který nemá bezinfekčnost. No tak to bylo výborný, naštěstí teda byla hodná. Takže jako... no nevím no.

A hlavně, co byl i takovej jako další impuls, tak se nám tam teďka střídaly ty hlavní vedoucí. 6 let to měl někdo, a pak řekli, že už to dělat nechtějí, že už prostě jsou na to starý, a že by to rádi předali dál. Nikdo se k tomu jako nepřihlásil dobrovolně a vzala to přesně jako holčina, která řekla, já to teda vezmu, ale jenom teďka na rok prostě. Pak si jako rozmyslete, kdo to budete dělat po mně, já už to prostě nebudu chtít dělat, ale udělám to, aby se to jako nezrušilo, aby to nepadlo.

No a právě mě do toho ostatní tak jako trochu jako uvertali, nasadili mi jako brouka do hlavy. Protože od spousty lidí jsem jako slyšela, no mě by ses jako líbila jako hlavní vedoucí a tohle, že jsem prej zodpovědná jo, aha.

A takže pak to tak jako vzešlo, s tím, že se mě najednou zeptali, „hele ty bys prej jako o tom měla zájem? Chci se teda jako dělat?“ A teď prostě na mě jako vrchlel jako tohleto a mně v první chvíli, co mně blesklo hlavou, tak říkám „jo“. A pak jsem se nad tím až začala jako zamejšlet, že vlastně ty jo počkej tohle nechci. Takže vlastně jako jsem do toho byla tak jako namočená, tak jako mě hodili jako do bazénu a řekli mi plav, ale na druhou stranu jsem si řekla, že vlastně je to fajn no. „Můžeš si o tom rozhodovat sama.“

A vlastně ten rok, kdy to teda bylo jako přechodný, takový to období, tak stálo úplně jako za starou bačkoru. Prostě my jsme měli mezi sebou strašný vztahy. Třeba jsme se jako pomlouvali za zády a nefungovalo to a ty děcka to třeba strašně jako vycejtily, že něco není v pohodě. A i ty děti byly takový, jako že je to nebavilo, takový demotivovaný z toho. Takže to byla taky jedna věc, co jsem si řekla, že vlastně když to můžu změnit a udělat z toho lepší tábor, tak proč bych to neudělala. Když k tomu mám vlastně tu možnost a udělám si to podle sebe, aby to bavilo mě. A právě jsem si jako říkala, že by to bavilo i ty ostatní, že to bude nějaký zase jiným stylem. Tak jako to byl taky takovej jako impuls, no když jsem si řekla, že to dáme zase trochu jako do nějakýho zase jako pořádku. Děláme to teda trochu na punk, ale to je dobře, že jo?

A pomáhá ti s tím třeba někdo, když to na tebe takhle hodili,, tak jestli třeba někdo přijde, že ti chce pomoci s něčím nebo takhle?

No my jsme to dělaly, jako že jsme byly 4 jako s holkama. Ony jakoby nebyly vedení jako vedoucí a já jsem byla vedená v papírech. Ony byly jenom jako účastníci tábora, ale jako dělaly to se mnou, dělaly se mnou téma hry a vlastně celej program tábora.

Já jsem pak obstarávala ještě věci, co se týče právě těch rodičů, nějaký přihlášky a tadyty všechny jako kurzy pro ty ostatní jako je zdravotník a takhle.

Takže vlastně ty organizační věci, co se týkají vlastně těch věcí mimo ten čas toho tábora, tak jsem dělala sama, což mě jako trochu mrzelo, že se mě třeba jako se nezeptaly, jestli nechci jako s něčím pomoci nebo takhle. Zároveň tak ta jedna měla státnice, tak to chápu, ta měla prostě jako plno. Druhá teda jako se snažila a třetí jako taky. Ony jako dělaly. Já zas nemůžu říct, že by jako nedělaly nic. Ale bylo to náročný v tom, že vlastně jiní lidi dělali jenom jakoby hry a vlastně, i přesto já jsem s nima dělala ty hry a vyměřšlela jsem ty hry taky, i když jsem měla prostě spoustu práce vedle, že to úplně nebylo jako celý postavený na nich...

Na druhou stranu, když jsem pak teda jako dostala tu nabídku, že jako jestli to chci dělat... nebo nabídku... oni byli hrozně rádi, že to můžu dělat, tak jsem si řekla, že vlastně to bude super, protože si to udělám podle sebe a nebudu se muset bát, že ježišmarja, s čím zase přijdou, že to prostě bude stát jako za prd.

No i tak mi na tom táboře občas přišlo, že já to tam dělám poprvé, snažím se, jsem prostě malej cucák jako prostě mladej, kterej neví pořádně co. No a ty starší pak do tebe... oni to myslí dobře... ale zároveň do tebe hrozně jako šijou za takový jako zbytečnosti, s tím, že prostě oni jsou zvyklí na nějakou jako režim a my jsme to chtěli trochu uvolnit, aby to nebylo prostě tak striktní. Že prostě neocenili to, že jsem si tu pozici hlavase teda vzala na sebe...

Jako my jsme třeba neměli vůbec jakoby, jak se dělají takový ty rozvrhy suchej a mokrej plán. To jsme prostě dělali za chodu, jsme se vždycky tak jako půl hodiny předtím, než se mělo jít něco dělat, tak jsme si říkali „co dáme za hru?“ A vyměřšleli jsme prostě po snídani hry a prostě jako celkově. Teď jsme jako zjistili, že na to máme málo času na přípravu, takže jsme museli dát nějakou jinou, co jsme měli naplánovaný prostě. Jakoby organizačně z pohledu těch her a takhle to nebylo to úplně jako topu, co se týče témat, tak to taky jsme moc jako nedávali, to bylo takový jako takový na zkoušku. Ale furt je to takový, že prostě jako tak jsme si z toho dělali prdel no, že prostě jako no tak co?

Ale hlavně ty děcka to strašně bavilo... jako za mnou chodily ty děti, že to bylo úplně parádní. A přitom jako jo, téma nebylo jako nějak dotažený, spousta děcek se právě ptala jako kdo jsme, co tady děláme, a prostě co se tady vůbec děje. A pak mi píšou jako

nadšený maminky, že prostě děcka nezavřely celej večer jako prostě pusy, že furt o tom povídají a básní a že se jim to hrozně líbilo a zároveň ony vůbec nevěděly, co se tam jako tematicky dělo, ale bavilo je to, protože to bavilo nás všechny, že jsme tam prostě jeli jenom hrát. Tak si prostě tady zahrajeme nějaké hry, a to že to nedává smysl do nějakého příběhu už těm dětem je vlastně ve výsledku úplně jedno.

Jestli už nemáš nic, co bys chtěla dodat, tak se tě zeptám na tři věci, který máš spojený s táborem. Když se řekne tábor, tak co tě jako napadne?

Mlým, protože jezdím na mlýn. Mě prostě, když se řekne tábor fakt napadnou prostě stany, flanelová košile a ešus s pořádně dobrým guláškem, prostě... a ohýnek samozřejmě, klasicky jako... když pořádně nesmrdíš od ohně, tak to není pořádný tábor. A když si nepropálíš bundu, tak to taky není pořádný tábor.

Příloha IV.

Přepis rozhovoru s Martou

No tak na tábory jsem jezdila jako dítě, měla jsem to moc ráda a byla jsem dohromady asi na třech táborech a nejvíc se mi líbilo (...), tam jezdím i teďka. A to je kousek od nás od (...).

A pak jsem se k táborům zase vrátila až tady na vejšce, když jsme museli mít nějakou praxi a měli jsme ty příměšťák i ty tábory a já jsem přemýšlela, kam bych tak jako jela na tábor a oslovila jsem spolužačku a ta se úplně netvářila nadšeně, že bych s ní jela na ten tábor. A nechtělo se mi jet samotný. A když už mi došlo že tam, pojedu samotná, tak jsem si říkala, že bych chtěla aspoň jet jako někam, kde trochu znám ten tábor, kde znám to prostředí a myslela jsem si, že budu znát i ty lidi. Což mi nedošlo, že už je to třeba tak jako 10-15 let, kdy jako mě tam ty lidi měli, tak to mi mohlo jako dojít, že třeba už nebudou dělat ty tábory.

No a našla jsem si ten tábor (...). Domlouvala jsem se právě s ředitelkou ddmka, jestli bych tam mohla jet. No a ona řekla, ať si domluvíme s (...), což byl čistou náhodou ten hlavní vedoucí, kterýho jsem měla před těma XY lety. A když už jsem si myslela, že všechno bude super, že pojedeme na ten tábor, tak mi volal, že si ho ale budu muset zaplatit ten tábor. Takže mě to jako prostě bude stát peníze a říkala jsem si, ty vole, zase platit si sama praxi prostě, místo toho, abys dostala třeba nějaký peníze za to, že tam budeš 2 tejdny dělat něco s dětma, tak si to ještě vlastně zaplatíš. Tak jsem to volala mamce, byla jsem z toho taková špatná, že jako se mi to nechce platit, ale že se mi zase nechtělo jet jinam. No a ona řekla, že mi to zaplatí, že když je to jako praxe a budu se tam cejtit dobře, tak mi to prostě zaplatí.

No a měli jsme někdy v červnu... poslední schůzi před tím táborem a já jsem měla teda první s nima, bylo to hrozný. No a měla jsem jít na ty schůzi a vím, že jsem šla z mojí brigády, takže jsem měla ten pocit, že šíleně smrdím jsem celá zamaštěné a prostě úplně nechutácká a mám se jít seznamovat s nějakýma lidma. Měla jsem totální blok a úplně jsem byla jako „já tam prostě nechci jít jako fakt nechci“. A tam i psali jakože, to nikoho neomlouvá a že tam jako musíme přijít a říkám si „ty vole, tak fakt tam budu muset no“.

No tak jsem šla a oni to měli v ddmku... a pamatovala jsem si, že nalevo je kancelář a napravo je nějaká jako místnost a v té místnosti byla hromada těch lidí a nalevo byl ten (...), ten jedinej člověk, kterýho jsem znala. Tak jsem tam přišla a zjistila jsem, že tam vlastně nikdo z těch minulých lidí není. Kromě tohodlenc toho. No šla jsem se seznámit asi s deseti cizíma lidma no. A... A bylo to fajn. Bylo to super, nalákali mě na ten tábor, tak jsem se už těšila.

No a jeli jsme na tábor 1. července. No tábor byl šilenej, ve smyslu, jakože únava, alkohol, děti a nový lidi, nový všechno. A bylo to takový jako, že jsem se bála, že si tam s nikým prostě jako nesednu pořádně a budu tam muset bejt těch 14 dnů. Pak jsem se nějak i dozvěděla, že jako kdyby to nešlo, tak že ta praxe musí bejt jenom nějak 7 dnů, tak jsem si říkala, že kdyžtak odjedu. No a pak jsem si říkala, že nebudu odjíždět z půlky tábora, tak jsem to jako nějak zvládla.

Měla jsem tam pár takových situací, jako třeba když mi první den na táboře dal jeden kluk facku. Prostě, jako to chceš sedět naproti 8-10 letýmu klukovi, ktorej ti prostě natáhne fackou. A já byla jakože „ježiši kriste, jestli mě tady budou šikanovat ty děti, co já tady budu dělat?“ A byla jsem fakt v šoku, co vůbec netušila jako jak to mám vyřešit prostě. Jestli mu mám fláknout jako nazpátek, nebo jako co mám dělat. A tu facku mi dal jenom kvůli tomu, že se se mnou jako pošťuchoval, a tak jsem ho pošťuchovala nazpátek a on se najednou rozmáchnul a natáhnul mi prostě fackou a hrozně se tomu smál... Jako ty vole, jak mi někdo může dát facku, prostě malý dítě?

No byla jsem vlastně přiřazená k těm nejmenším dětem, což jsem já opravdu nechtěla, protože ty nejmenší děti jsou hrozný. Furt se tam někdo počůrává a bojí a brečí a stejská se mu a všechno... a hned na tohle jsem fakt jako ještě nebyla vůbec připravená, na tyhle brečeníčka.

No a já nevím, no... co mám ještě povídat?

Můžeš se klidně ještě vrátit zpátky k tomu, jak ty jsi jako dítě jezdila na tábory.

No, já jsem vždycky jezdila s bráchou starším. A pamatuju si můj úplně první tábor, a ten byl někde (...). Bylo to naprosto příšerný. Že si pamatuju, že když jsme tam jeli, tak jsme přijeli do města na intr prostě k hnusným budově. Pamatuju si, že jsem strašně brečela, když jako mě tam naši nechávali.

Pak jediný, co si z toho tábora pamatuji, je, že jsme šli na pouť... na táboře, prostě na pouť, co to je za tábor prostě? My jsme s bráchou utratili všechny naše peníze hned asi druhý den. Takže jsme domu psali našim, že už nemáme žádný peníze, ať nám pošlou další, protože jsme chodili na tu pouť dost často na tom táboře. Prostě jsme tam byli několikrát na tý pouti. Pak si taky pamatuju, že mi jedna holka řekla, že jsem tlustá, a ještě jsem se tam učila hrát na kytaru. A to je všechno. A pak si zase pamatuju, že jsem strašně brečela, když jsem měla odjíždět z toho tábora.

Pak jsem jela už na to (...), ten má několik běhů a já jsem byla na více bězích. Na prvním, a ještě nějakým prostě. A ten první vždycky byl jako sportovní, hodně se tam jezdilo na kole a tak, a ten další byl takovej víc... jakože tam to dělaly ženský, co vedly dramatickej kroužek, a tak. A bylo to moc super, takže jsem byla asi dohromady na pěti jakoby takhle táborech. A ještě jsem byla na jednom táboře, a to bylo od naší základky jmenoval se (...), a tam jsme jely se sestřenicí a my jsme spali v chatkách. Takže já jsem vlastně spala jsem jednou na intru, jinak ve stanu a jednou v chatkách. A já nevím no, tam se mi moc líbilo, za táborem jsme měli rybník, no a bylo to super. Jo, to bylo hezký. No ale tam jsem jela jenom jednou a pak už jsem jezdila na to (...).

Pak jsem měla nějakou pauzu pár let. Důvod byl takovej, že jsem dostávala tábor k narozeninám a někdy i k Vánocům. A prostě jako už jsem nechtěla dostávat prostě k narozeninám tábory ty jo... nebo k Vánocům tábory, víš? Že pod stromeček skoro nic nedostaneš, protože pojedíš za půl roku na tábor, paráda.

A kdyby ti rodiče ten tábor platili i mimo tyhle příležitosti, jezdila bys dál?

Určitě, mně to bylo hrozně líto, že jsem přestala jezdit, protože mě to vždycky strašně bavilo. No a pak jsem jela nějak znovu, mě to prostě popadlo. Já mám pocit, že jsem v té době četla jednu knížku, a tam právě to byla zamilovaná knížka a oni se potkali na táboře a já jsem si řekla jo, prostě pojedu na tábor a taky tam potkám nějakýho prostě bóye a zamiluju se tam. Tak jsem jela ještě ve 14 a 15, takže osmička devítka a poslední věk, kdy můžeš jet vlastně na tábor, tak jsem jela. A asi to byly dvě nejúžasnější, prostě léta, co jsem měla.

A pak ses třeba nezajímala o to, jestli můžeš jet třeba jako praktikant?

To mě vůbec jako nenapadlo, protože v tu dobu, když jsem tam jezdila, tak tam většinou nebyli takový ty, jakože hned po tom táboře, že by tam nastoupili, ale byly tam jako lidi 18+, takže mě vůbec jako nenapadlo, že bych tam mohla jet hned po táboře znova jako praktikant nějaký. No, takže to mě jako nějak nenapadlo. Jako věděla jsem, že pak se jezdí jako vedoucí, prostě, ale nevěděla jsem zase, jak se jako člověk dostane k tomu, aby jel na tenhle tábor jako vedoucí a pak, až jsem se tam dostala díky praxi.

A už jsem byla třikrát na tom táboře, teď pojedou počtvrtý už. První tábor jsem tam teda byla jako praktikant, a pak od té doby už jezdím jako vedoucí. Nejdřív jsem byla vedoucí číslo 2, jakože ten ne hlavní v té dvojici, ale ten druhý a učila jsem se. A teď už jsem byla číslo 1 a teď už taky půjdu jako jasná jednička.

A co tě táhlo k tomu na tábory jezdit dál i po splnění praxe?

No tak já jsem si na táboře našla přítele, no tak jako já bych tam asi jezdila, i kdyby tam nebyl. Ale táhne mě tam prostě to, že žiješ úplně mimo 14 dní, neřešíš vůbec nic, protože prostě řešíš jenom ten tábor. Řešíš to, aby si věděla, co máš s nima dělat, jestli máš nějakou službu, nebo jestli máš nějaký dítě zlejt vodou, nebo prostě jestli dělat ostatním lidem nějaký jako škodolibosti a stáváš se podle mě jako takovým tím bezstarostným jako člověkem, kterej jako... nemůžu říct úplně dítětem, ale seš prostě ten bezstarostný člověk, co se jako vůbec nestará o to, jestli jako někam musí hnát, jestli musí chodit na brigády to a tamto, ale prostě si seš na tom táboře a je to skvělý.

A když se na to podíváš z té druhé stránky, že máš tu zodpovědnost za ty děti, není to tak dobře placený, dokonce sis musela ten první platit, jak jsi říkala, a do toho máte ty schůzky během roku. Není to něco, co by tě nějakým způsobem odrazovalo?

Ne, asi vůbec nic mě neodrazuje, protože na tom táboře vlastně funguju ať jsem v jakémkoliv stavu, tak prostě podle mě funguju jako na 100 %. Jako neříkám, že by se mi jako nemohla stát nějaká prostě nehoda, ale myslím si, že když by se to stalo, tak by to asi úplně nebylo mým vlivem nějakým. Protože my tam třeba jezdíme na kolech, takže si vždycky říkám, ty jo, mně se tady přizabije nějaký dítě, a teď já budu muset řešit, že se prostě přizabil, budu muset volat tu záchranku, teď budu prostě muset ošetřovat někoho a říkám si „ty vole, to je hnus, prostě“.

Jako normálně máš zodpovědnost nad těma dětma, a ještě když je prostě voziš na tom kole všude a jezdí okolo tebe ty auta, tak si vždycky říkám, no nic, prostě by se mi přizabijou, nebo se mi nepřizabijou. Ale jako nepřemejšším nikdy nad tím, že by mě to odrazovalo.

A s tou partou vedoucích se třeba i vidáte v průběhu roku nebo se vidíte jen na táboře?

Jojo vidáme. Oni jsou to většinou jako takový blízký lidi, takže jsem třeba s 5 z nich jela ještě v létě na dovolenou. Jsme byli po Slovensku, a kromě přítele tam mám ještě přítele bráchu a přítele bráchy ex a tak dál. Jako je to fakt složitý, ale jako vidáme se no. Většinou se vidáme, máme tam kluka od (...), tak s tím se taky vidáme, když to nějak vyjde. Snažíme se nějak.

Na závěr se tě ještě zeptám na 3 věci, který se ti vybaví, když se řekne „tábor“.

Vybaví se mi naprosto nezapomenutelný prázdniny pro dítě, protože si myslím, že ten tábor je plnej nějakýho dobrodružství, nějakýho jako vzrušení, kdy seš prostě bez rodičů a seš prostě dítě, který se snaží třeba nějak obelstít ty vedoucí a máte tam prostě po večerech nějakých to setkáníčko a nějaký to vzrušení prostě. Vymýšlí tam pro vás někdo hry, a prostě je to skvělý a jste najednou někdo podle mě úplně jiný než v reálným životě, tím dítětem, když jsem. Tak to se mi vybaví.

Pak se mi vybaví ta bezstarost no, prostě, když fakt jako někam jedu a vím, že jako buď teďka myslet jenom na ty děti a nebudu myslet na nic jinýho, což se mi třeba minulej rok nepodařilo, protože jsem jela na zkoušku. To mi to úplně narušovalo tu atmosféru tam, ale furt jako. Já jsem na to furt myslela a byla jsem permanentně našťvaná, protože jsem věděla, že bych se měla učit na tu zkoušku.

No a pak se mi vybaví prostě ty lidi. Tam prostě na tom táboře mám pocit, že je možný úplně všechno, že si prostě sedneš i s člověkem, u kterýho bys vůbec netipla, že se s ním někdy sedneš. A ty lidi jsou tam prostě podle mě úplně jiný, než jsou v reálu, že jako se fakt úplně jinak poznáte, tvoří se tam nějaký vztahy a je to prostě skvělý.

Doporučuju tábory všem aneb kde nejezdí na tábory jako by nežil.

ABSTRAKT

SLANINOVÁ, T. *Letní tábory z pohledu vedoucích*. České Budějovice 2023. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce S. Suda.

Klíčová slova: letní tábor, motivace, pedagogika volného času, vedoucí na táboře, kvalitativní výzkum, narativní rozhovor, zážitková pedagogika

Diplomová práce se zabývá vedoucími na letních táborech. Hlavním cílem práce je pokusit se pomocí kvalitativních rozhovorů zjistit, co motivuje vedoucí k tomu, aby se dále zapojovali do táborové činnosti na pozici vedoucího tábora. Teoretická část práce je zaměřena na pedagogiku volného času a volný čas, dále jsou v teoretické části představeny letní tábory, jejich pracovníci a pojem motivace.

Výzkumná část se zabývá samotnou výzkumnou otázkou. V této části jsou analyzovány čtyři příběhy získané pomocí individuálních rozhovorů s vedoucími na táborech. Analýza příběhů byla provedena formou narativně orientovaného výzkumu pomocí dvou perspektiv, které se pohybují v obsahové rovině.

ABSTRACT

Summer Camps from the Instructors' Point of View

Key words: summer camp, motivation, leisure time education, camp instructors, qualitative research, narrative interview, outdoor education

The thesis deals with instructors at summer camps. The main aim of the thesis is to try to find out, through qualitative interviews, what motivates counselors to continue to be involved as camp counselors. The theoretical part of the thesis focuses on the pedagogy of leisure and leisure time, the theoretical part introduces summer camps, their staff and the concept of motivation.

The research part deals with the research question itself. In this part, four stories obtained through individual interviews with camp counselors are analysed. The analysis of the stories was conducted in the form of narrative-oriented research using two of its perspectives that range in content.